दशभाषोदय : कोशः
श्रीमहाजरना वीरसिंहा ~~कारितः~~
र ज्ञया ईश्वरकौलकृतः

नं. २६९ क
दशभाषोदयकोश ८ शब्द-
६० पत्र (कोश ?)
कर्ता ईश्वरकौलः

ॐ श्रीगणेशायनमः॥ ॐ प्रणौमि मनसा रामं गणेशं च सरस्वतीं ऐहिकामुष्मिकीणां हि निदा
नं सर्वसंपदाम् १ उदयाय गिरां मिथ्यस्संताभ्रमहानाय विदग्धतुष्टये क्रियते स्मृतिधारणा
यपद्यैर्देशभाषोदयप्रथमंगलः २ यस्यहृत्सदनेवाग्ग्रेप्रभातोच्छ्रप्रदर्विते श्वाभीष्टामसा।
पत्यसूचके चरणीपतेः तस्य राजाधिराजस्य जंबूकश्मीरभूभुजः श्रीमच्छ्रीरणवीराख्यसिंह।
स्वामितत्तेजसः स्पष्टमीश्वरकौलेन प्रसादादासवृत्तिना जाननाचाहे कि इसग्रंथको दश
भाषोदय नाम उसवास्ते कियागया कि जिस्से परस्पर संतोंके भ्रमसे रहित दश बोलियोंका
उदय शीघ्र होजावेगा और श्लोकोंके कारण कंठस्थित भी रहेगा यद्यपि शब्द रूपी समुद्र
का अंत किसीने नहीपाया और उस उस देशज मनुष्यसे विना दूसरे देशकी बोलीसाकल्प
करके कोई नही जानसकेगा और संस्कृतविद्या जोदेवोंकी बोलीहै उस्के सभी शब्दोंका
ज्ञान बिलकुल दुर्घट है उसवास्ते इसग्रंथ में बहुशब्द और बहु धातवो ल्यायेगये जिनोंसे
यथातथा बातकी पूर्तिहोवेगी फेर चतुर् मनुष्य को उचितहै कि इस्को संग्रह दोष नहीलगावे
और शब्दोंके नाविगडनेवास्ते किसी किसी स्थान श्लोककी गुरुता और लघुता और ॥

१ संधिका विचार वर किया गया और बोलियों का क्रम किसी जगा नहीं हटाया वह क्रम यह है हिंदी
च संस्कृत अंग्रेजी अर्बी तर्की व फारसी पश्तो कश्मीरी शामी व बलती व क्रमा दृश ॥
२ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १०

अक्षोट् अक्षोटः वाल्नट् च जोज् इंगाक् च ततः परं चार्मग्ज् अपि च चार्मग्ज् ज़ुन् नर्गा स्नर्गा क्रमादमी

اکھروٹ اکسونہ والنٹ جوز. اکهاک چارمغز چارمغز زون نرگا شنرگا

अंग् अंगं च तथा लिम्ब् च उज़्व् अअज़ा च हयोरपि बद् तान् यांलोक् च शस्ता च क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

انگ انگم لنب عضو اعضا بتن تان یاکوکه شسنا

अंगारा च भवेत् लातं इस्पार्कं ज़ुअल् जुग् तथा अख़्गर् ऊर् च तथा नेगल् मेलो चापि मेड्क् क्रमात्

انگارا لام اسپارکه چگ اخگر اور نیغل میلو میدوک

अंगुली अंगुलिः फिंगर् अस्बे इंगुल्क् इथ्य अंगुश्त् गुष्टि च अंगुज् च ज़गो स्निमो क्रमादमी

انگلی انگلیه فنگر اصبع اینکل انگشت گسهٹ انگج زگو سنمو

अंगूठी ऊर्मिका रिंग् च खातं चापि युज़्क् तथा अंगुश्तरी च गुनि वाज़् सोर्डब् चापि सरुप क्रमात्

انگوٹهی اورمکا رنگ خاتم یزوک انگشتری کنه واج سورڈپ سروپ

अंगरखा किल संख्याने उवर्कोट च कबा चपन् कबा कबा फरन् तोत्कोस् चेन् ज्ञेयः क्रमादमी

انگرکها سنگ ویام اورکوٹ قبا چپن قبا قبا فرن, توتکوس چینو

अच्छा साधु भवेत् गौद्व अह्सन् उखून् व खूब तथा खेह् जान जको तथा लिहो क्रमाज्ञेया विचक्षणैः

ساد هو اچها گود احسن آبدن خوب جان جهه جکیو نتهو

अदरख् खंजनः स्वालो खंजाफ् कलाच्च ततः परं अबाबील मुरगी कन्जि च थेहचेत कोड़िंग क्रमादमी

اتیراخ خنجنه سوالو کل پچ مرغی ابابیل کنج تهک چیت کوڈنگ

अश्रो अस्त्र टियर् चापि दमअः याश व अश्क तथा इस्तिर्गोशेच अश्श वैव छिमा चापि छिंगा क्रमात्

اهردن اسرو تیٹر دمع یاش اشک استرگوادہ اشل چهما چهگا

अंधा अंधः तथा ब्लाइंड् च अमांच कारिणे तथा कोर् वुड्ड अत्तु तथा थुब्बर् जबी चापि क्रमादमी

انوهیا انوه بلینڈ اعمی کارگو کور وڈند ان تهوبیر جربا

अंत्रत् अंत्रतः ए एड् तथा इति हा

अनार् व दाडिमः पोमेग्रेनेट् रुम्मा ततः परं अनार्द्र विष्वथ दान् सिंदू स्सह वज्ञेया क्रमादमी

انار داڈهم پومی گرینٹ رما انار دان سنڈو سیوه

अपणा निजः तथा सेलफ व ह्न बुजुर्ग खेश तूतोपि च, उवेभ्ल स्य पतन् राकी इति ज्ञेयः क्रमादमी

اپنا بچه سلمتٹ هو پترنیک خویش اوک پله پتتن رانکی نیتی

अपराध अपि मंतु स्य कल्पिम वापि जुरुम् गुनाह् गुना गुना व राह छेमा ममपद् ज्ञेयः क्रमादमी

اپراده منتوه کریم جرم گناه گناه گناه راه یا جدت نیسبی

अमृत सुधा च निकर च मानुल्हयात् अतःपरं त्रिष आविहयात् श्रोत च डची आविहयात् क्रमात्

امرت سودها ترطا تنک مانولیات آبکیات اونت ذچی آبکیات

अलता एतात् अलकः लेवे गालियत व उलत तथा गुलहनः व तसव्विर् व उलत् मध्ये द्वयोर्भवेत्

التا الکته یرک غالیت اولت کلگوته تصور اولت رجی

अलसी अतसी फ्लिक व स्त्रव ज्वर् व कतान् अलिम्न अलिश जमी कतान् वापि क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

الستی التسی فلیک بتره جر کتان البت الشس زرما کتان

अशीषा च भवेत् आशी उरलविश नवनर्थितः दुआ आही तथा मल्वा दुआ वापि क्रमादमी

اشیتا آتش ویش اول آهی دعا بیا دعا

१ अस्तरा च क्षुरः रेजर् मूसा उस्तर् द्वयोरपि चाकूः छुरू च तथा आकृती गोत्रकीरी क्रमाद्भवेत्
گوبلاک یکری عراک نی خور چالکہ استر موسی ریزر دور کہورہ استرا

3 अस्त्राब् भवेच्च सामग्री मटीर्यल् च ततः परं अस्त्राब् सरंजाम् सामान् हे संज्ञ् चालाक् च चितक् क्रमात्
چتک چالاک تیز سامان سرانجام اثباب میتی ریل شامگری اثباب

अहंकार् अथ वर्गः पाम् किव्र अयत्राव्

अत्तर् वर्ण स्त लेहर् च हरफ् स्तेयं चतुष्वितः अक्छर् यिके तथा फल्लू क्रमाज्ञेया विचक्षणैः
فیلو یکی اچھرہ حرف لیتر ورنہ اکھشرہ

अक्षी अक्षि च आइ पेन् च काज् चशम् इस्तिर्ग अक्षि मिग् मिकि च क्रमेणैते विज्ञेया हि विचक्षणैः
مک مگ اچھہ استرگ چشم کیوز عین آی اکشہ اکھی

आकाश् च गगनं स्काई समा काक् अथच द्वयोः आस्मान् नब् नम् च नम् चैव क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

نم تم نب اسمان گیوک سما سکای گگنم آکاش

आग् अग्नि स्य फइर् वापि नार् उत् आतश् च और तथा नार् मे ध्मः चक्रमेणैव कथमीरेत्न अशन् च जंग्

ژنگ اکن مهمی نار اور آتش أت نار فیر اگنه آگ

आज् अद्य च टुडे अलयोम् विगुन् इम्रोज् न्नरोज् च अज् थिरिंग् च दिरिंग् चैव क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

درنگ دهرنگ از نثروز امروز بگن الیوم ٹوڈے آد اج

आटा पिष्टं तथा फ्लोर् च दकीक् अत्रु आरद् अप्पर् ओत ओट् च तथा पको फेह् च ज्ञेया क्रमादमी

فهه پکی اوت اوڈ آرد ان دقیقه فلور پشٹم آٹا

अंडरा च भवेत् अंडे एगम् बैजः च तथा तखम् खायः हगी च टूल् गोंडा विश्रुझन् च क्रमादमी

بهاینزن گونڈا ٹهول ہگی خایه تخم بیضه ایگ انڈم انڈرا

आधा अर्धं तथा हाफ् च निस्फ् विज्ञेयं द्वयोरिन: नीम् निस्फ् अद्व तथा फेत् च विज्ञेया क्रमादमी

فیت اوڈ نصف نیم نصف هاف اردهم آدھا

४ अंद्रां अंत्राणि आंत्रस्तनम् अमआ वापि युरुक् रुदः कल्मः अंदम् गुमा वापि गुंवां चापिक्रमादमी

رگیوان گیوما اندرم کلمه روده - یورک امعا انث ستی تم انتران آنوران

आरकी व कपोणिः स्यात् पल्वोन मिर्फक् तथ्ये वच जेनक् आरिंज् व जंगी व देजन् अथ मंग क्रमात् त्वर्

ممک تیجو زنکلیه آرنج زنیک مرنق بل بود کیونه آرکی حس

आरी वेपनिका वोरर् मिस्कन् श्र विगन् दिरपरा त्रुक् आर् सोर् तथा हम्मुग् वक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

ہیموکه سور آد چوک درفش بغر مشقبه بورر ویده تکا آری

आत्र् दूर्णः तथा पीव व खूव् शफा लून् स्तखिष तथा चुन् अपि ताकश् व टकूश् वक्रमादमी

تنکلیه شو تاک شو چنون تیج خوخ شفتالو چورته آرتو

आलशा च कुलायः नैस्त् वक् रुव आपि आशियान् वाल् आल् च तथा चाकुट्. कुङ्खु विज्ञेयाविचक्षणैः

چابکش چاخنک آوو واله آشیان اوده موکر نبت کلایه آبرا

आलस्य मांद्य च आईडिस्न्यस्त् कहालत् काहिलिक् तथा तंवली वीरुत् आलेह् लामामिरक् स्कञ्चुन्

سکلیں جن لامامرک آلیه ویرتو تبلی کاهلک کهالت آئی دلیس نس مانیم آلس

(अधुत

इंद्रचापो द्वयोः रेएनबोव् कौसल्कज़ सरन् तथा सबीस् गशौ रामबद्रन्स्हन् ज़ाव्होमङ्-च गज़ा क्रमात्

گزا زاجونگ رام بدرن دهن گشتو سرویش سرن قوس القزح ریبوه اندره جاپه

इल्लि विहाः काश्एल् तथा नसर् सा कर्गास् वापि ट्पुस् च गांद नेले विनक् क्रमेणैते मदाज्ञेया विचक्षणैः

بیمک نیلی کانت تو پوش کرگس سا نستر کیمت چیله یل

स्त्री नारी च फीमेल् च मिरत मज़्लूम् च ज़न् तथा खजिः ज़नान पुर्येन् च वुस्त्रिंग् वौद्यां पमो वमो

ہو بیمو وسترنگ پیرمت زنانه خنز زن مزلوم مرات فی میل ناری استری

ईएट इष्टिका तथा खिक् च मदर् खश्त त्रिषु तः परं सीर् पावो च तथा वक्षु क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

یکیو پاو سیر خشت مدر برک یشتکا انیٹ

ईर्षा ईर्ष्या तथा रिपिट्र च हक्क् कीनः त्रिषु तः परं रुष टक्लोक् च तथा रवन् च क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

خن ٹکلوک رش کینه حقد ٹیٹ ایرشیا ایرخا

५ 5

ईश्वर स्त्री ईश्वरः वाथ गाड् अल्लाह तिंग्रे एवच खुदा खुदा व दय् वांछ्क खुदा दणविथोऽद्वै

خدا واہچوکہ دي خدا خدا نیگری الله گاڈ ایشره ایشر

उगाह् साक्षी व विट्नेस् व शाहिद् वाथ उगाह् त्रिषु गवाह् पाश्चो छिपन् वापिक्रमा ज्ञेयाविचक्षणेः

چهپنر پانکچو گواه ۳ اوگاه شاهد وٹنس شاکشی اوگاه

उजाड् मरुस्थले जर्ट व खराब् वैरान् एवच त्रिषु हुन्नशायि व खिङ्कनी चक्रमाऽदमी साकुंग्

شاتونک ختک نیني ہنشایی ویران خراب زرٹ شولش تہلم اوجاڑ

उत्तर् ख्यात् प्रतिवाक्यं व पन्सविर् वाथ जवाब् किल् जवाब् शेषाम्नमर्वाम्ह वैश्चां स्रुवा भवेत्ततथा

سووا جواب. جواب. انیش ور ہیروانکم اوتر

उधार् ऋणं तथा डेट् हयोः कर्ज् श्थ वाम् ततः पौर बुत्तम् वतथा किल्वो गुलन् वापिक्रमाऽदमी

کلن کنیو ورتم پور ولم قرض ڈیٹ ریتم اودہار

उद्धारता भवेज्जूनं दानिएं जनरासिटी करम् हिम्मत् सखावत् चद्वयोः अथवच्छूर् तथा तंफत् जमोहू

اودارتا داکهشیم جهزاتسیٹ کرم همت سخاوت اتهوجهر تونگ‌فت جلمو

उद्योग यत्न स्य ज़ील वापि नफहस्स मयुश्रि वै तलाश जिर् तथा उथिआर् टम्पा छुम्सा ज्ञेयः क्रमादमी

اودوک یتنه زیل تفحص سی‌شری تلاش زر وشهه‌نیار تهم‌پا جهرشا

उद्रा उद्र स्य आदर् कल्बिवहर् काम एवच संगिआवी तथा सस्लो वदर् छुसम् छल्विः क्रमात्

اودرا اودرو آتر قلب بحر کام سنگ آبی سکلو وور جهوسرم جهوخهه

उवासी चभवेत् जुर्मा योनिंग् वापि तसावबः अस्त फाज स्य फाज़े व जामन् अल उङ्गना क्रमात्

اوواسی جرم‌با یانیگ تاوبه استه فازه فازی زامن ال اونگنا

उलटी वमनं चैव वोमिट् कय् खन्लक अथन रद् कांगी डक तथा कोक् व छुन् चज्ञेया विचक्षणैः

اولی وسمم اومٹ کی جهوسلک رد کانگی ورک کهوک جهون

उल् स्नात् पेचकः ओल व बूमन् चापि फकश व बूम वेग् स्नात् रातमुगल वापि उका उका क्रमादमी

اولو بیچیکه اول بومن هوکش یانگ بوم راتهموگل اوکیا اوکیا

६ 6

ऊंचा उच्च स्य हैर् वापि रफीअ् वापि इगिज् बलंद् जिग् शुद् थुन्मो तथा थुन्मो क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

اونچا اوچو ہای رفیع یگتر بلند زگ تہد تنہو ہونمو

ऊढ़ उष्ट्र श्च तथा कामेल् बग़ैर् नगा स्तथा शुतुर् उश्त् वेह्ठ ग्राङ्ग् तथा हांगो क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

اونہہ اوشترہ کیا میل بغیر تنکنہ شتر اوش وتہہ آینک ہانکو

ऊपर् ऊर्ध्वं ग्रवौव् फोक् च यस्तन् वाला तथैव च बांदे ह्लर् अपि तंग् वापि चुक्रू ज्ञेयाविचक्षणैः

اوپر اوردہم اوو فوق یستن بالا ہیور یاندی تمک چہکلو

परण् स्थूण च पन्विल् च अलात् गंदः तथैव च सिंदान् हयोम इरन् च थुर्दन् उक्थाः क्रमादमी

ایرن ستہونا این وبل علات کندہ ستدان ایرن تہودن اوکتہاہ

ओजरी आमाशयः हामक् मिश्रादः वापि करिन् तथा एकस्व: लिर् व वोसू कोवा ट्रस्ता तेयाः क्रमाद्मी

اوجری آماشیہ ستامک معادہ کرن شکنبہ رہ بوس کووا ترٹا

ओठ् ओष्ठं श्च तथा लिप् च शफः लब लब् तथा च शंड् बुद् छ वापि खफक् वापि मक्ष् वौद्यामयस्तनः

اوتہہ اوشٹھ او لپ شفہ لب لب شنڈ اوتہہ بجھ خفک

ओतला खलु उताने शैलो वापि शमीक् व डंग आतंग लाज् व वगुन् यद्वे. शालुखल् तेयाः क्रमाद्मी

اوتلا اوتانم شیلو عمیق ڈنگ آتنگ للج وگن یکتجی شلتل

ओषधू स्मात ओषधं चैव मेडिसिन् व दवा दवा दर्मान् दवाई व तथा अशुद् मन् हमन् क्रमाद्मी

اوشدہ اوشدم میڈسن دوا دوا درمان دوای اشُدّ من ہمن

कई कांस्य व वित्तेयं हैर्ड्वाएर् व मफ्रूर् व लयू रोयू जंगमिस् ल्यप् व ली ली वक्रमात्तेया विचक्षणे:

کانک کانسی کیی ہوٹ کایر شفر روی روی زنگ مس روی روی لی لی

८

कंगनी स्यात् श्रगुरु मेज़् च ज़र् स्तक गाल च गुश्त् तथा शोल् छाह् चापि तथा छाह् च क्रमाज्ञेया विचक्षणैः

چهاه چهاه شتول گوشت گال تنک ذره میز الوه کنگنی

कंगी प्रसादिनी कोम्ब् च मुश्त् तगाक् शान् एव च शान् कंगव् स्वमा चापि स्वमंग् ज्ञेयाः क्रमादमी

ستومنگ سوما کنگو شانه شانه تکاک مشت کومب پرشادنی کنگی

कच् काच स्तु गिलास् चापि ज़ुज़ान् शीष ततः परं पील शीष च काच् जिते कर्युल् चापि क्रमादमी

کریل شتی کاچ شیشه پیله زجال گیلاس کاچ بج

कचा स्यान्नवल् निस्सारः मडी वाहिन खाम् च खाम् खाम् पल जिते तथा खाम् च क्रमाज्ञेया विचक्षणैः

خام شتی پیل حام خام خام واهنه عدی نستاره کچی

कक्ष कक्षः किल् श्रारम्पिट् रत्न् कंतक तथा च बगल् वगल् कक्ष च तथा छांखुड् छंक्र चापि क्रमादमी

چهانک چهانک چهانک کچه بغل بغل کول تنک ابت آرم بیت کلکشه کچه

कंची कृपाणी सिजर्स् च मिक्राज़् चापि डुकत् तथा मिक्राज़् कंची डुकार् चापि छुना चापि डुगर् क्रमात्

دوکر چهن یا دوکار کنچی مقراض دوکت مقراض شرس کرپانی کیچی

कंजरी गणिका प्रागिदस्ति कहः स्म जलब तथा लूलीयान् कंजरी गाम् च मातृ छुश्रो कंचिस्तुर. क्रमात्

کنجہ تنک مات جنک ہو کان کنجری ولیان زلب قحبہ براگ ٹھٹھہ یوٹ کن کا کنجری

कटोरा च भवेत् कंसः कप् कदः कोर प्रव च प्यालः जाम् खोस च कोरे च कोरे ज्ञेयाविचक्षणैः

کوری کوری کہوس جام پیالہ کورہ قدح کپ کنکٹھہ کٹورا

कडा च करकः रिंगार सिवार च बिलनुक तथा दस्तवान स्म करी चापि गलम् लकुव च उकु च

اوکو اکدوب کونش کری کری دسوانہ بلرنوک سوار رنکلیٹ کٹھہ کڑا

कडाई च कटाहः पैन् कद्र चकृतीव प्रव च कज्गान् कडाई काय चापि चक्र खोर् काई क्रमादमी

کرای چکر کہور کرای کرای کزکان چوکتاوہ کدر بیین کماہہ کڑای

काणक स्यात् सुमनः ह्वीद् च हंत बुगदाय ततः परं गन्दुम् गन्नम् कनक दो ज्ञो क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

کلو تو کنک کنم کندم وکرای حنظ ہویت سوہہ کنک

कंडा च कंटकः थोरन् खसक चापि टिकन् च खार् स्रश्ने कुण्ड अपि छुर्मा च छुक ज्ञेयाविचक्षणैः

چھوک جھرما کتدہ انجی خار تہلکن خسک تہارن کنٹکہ کنڈا

८ केश तटस्थ बर्ड्स् च माहिलु चापि कनार् त्रिशु ब्रुष्ठ् उम् तथैव थांडुनुं चक्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

تهانگ کنگ دم ثرث کنار ساحل اورطوس تنتهه کتد

कतल् प्रतरण् ब्रीज् च सिराँत् काब्रुक् च पुल तथा कद्दल् कड्डल् च जम्पा च जम्बी ज्ञेयाः विचक्षणैः

زمبی زدم پا کدل کدل پل کبروک سرات بیرز پیرترنم کتل

कद् पौरुषं स्तेटर् च कामत् ब्रय् पंचमं भवेत् बाला कद् राद् मिडेड्. चापि ब्रुग् विज्ञेया विचक्षणैः

لونک مڈنیک راد قد بالا بوی قامت شتیتر پورشم قد

कद् नबी तथा पम्प् किन् करस्त्रः चापि कपाक् कद् ग्रल् च कद् चापि खसूर् ज्ञेया क्रमादमी

خستور کدو ال کدو کپاق قرع پنپ کن نبی کدو

कंथ् वंप्र वाल् जिदार् चापि तम् देवार् च दिवार् तथा हस्त् कंग् चापि तथा गंग् चक्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

رگنگ کیک ووش دوار دیوار تم جدار وال وپرم کنده

कपडा खेल् कार्पासं क्षौम्य कर्पास् अथ खाम् तथा कर्पास् कपड कप्तुर् च रस्त् नंत् चक्रमादमी

نبنو رش کپور کپده کرپاش خام کرپاش کلوتهه کاپاسم کپرا

कपाह् भवति कार्पासी काट्टन् वापि करस् किवज़् कपास् कपास् कपस् रेभल् क्रपास् वापि क्रमादमी

کپاہ کارپاسی کاٹن کرت کوز کپاس کپاس کپش ری بیل کپاس

कपोत् कपोतः पिंजर् व हम्मामत् कब्तर् अपि च कबूतर् कफ़्तरः कोत्तर् फ़र्ग्रोन् फ़र्गन् क्रमादमी

کپوت کپوتہ پیجرن حمامت کبتر کبوتر کفترہ کوتر فرگرون فرکن

कफ़् कफ श्च क्रपम् रुगवत् काफ़क कफ कफ ततःपरं घस् हवा च तथा उग्रहाह् क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

کف کفہ قوایم کف کف کیوپک بوس ہوا اوک دواہ

कमल् पद्मं च लोटस् नी लोफर् लाला कवल् तथा काणगुल अपि पम्पोष् च पद्मा पद्मा क्रमादमी

کمل پدم لوٹس نیلوفر لالا کول کانہ گل پمپوش پدما پدما

करड़ा कठिनं हार्ड् च सलब् वापि कतिक च सख्तः सख्त त्रकुरु अपि शांते च स्तो विज्ञेयाविचक्षणैः

کرڑا کہتنم ہارڈ صلب کتیک سخت سخت ترکور شانتی شترو

कर्छी दर्विः तथा स्पून् च मिग्रफत् यग्लगो तथा काशवः चम्च कच्छ् थुम्प् जर्ह् वापि क्रमादमी

کرچھی دروہ سپون مغرفت لغ لغو کاشوہ چمچہ کرچہ تہومپو زرہو

कल्ह स्त्रैंग्रः स्न येस्टर्डे ग्रस्मि वै तिन्रगुन् तथा देरोज् पद्धन् व गाथ् देश् व गंदे ज्ञेयाविचक्षणैः

گندي دنگ رات پيروان ديروز تنه کن امش ليش ترڈي تو روي دو کل

कलई रंग मेवसात् टिन् रसास व कलै तथा ग्रंजीन् व कलई चापि कलास कर्पा २ ह्रयो रपि

٢ کريا کلاسے قلعي انذريز قلعي رصاص تيين رنگم قلعي

कली व कलिका वुड् व नौर गुंचः २ स्यादित स्त्रिषु टूट् पर्ते च खवह् चापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

جبو پيشوم توڑ غنچه نور بڈ کل کا کلی

कलेज़ा कालखंडं स्यात् लिवर् चापि कविद् जिगर् जिगर् लल्मन् क्रद्भमाज् व छिन्मा छिन्मा क्रमादमी

به جهن ها جهن پا کرهنه ماز للمن جگر جگر کبد لور کاله خنزم کلیجا

कलवड़ी क्रकचः सा च मिन्शार् ग्रथ ग्ररः २ स्त्रिषु लितर् चेमक्क ग्ररः चापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

اره پچي ٹوک لتڑ ٢ اره منشار تا کرکچ کلوتر

कसाई सौनिक श्चापि बुच्चर् कस्साबू ४ वक्तस्थितः भून् शल्वा व शाबुंग् चापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

شنجنگ شنبا پوچ ٤ قصاب بوچر ستوبکه قصابي

कस्तवटी निकषः टचस्टोन् मेयार् अथ मिहकः २ त्रिषु कहवट् सेदी महकः वापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः
کستوٹی نکشہ ٹچسٹون معیار محک کہوٹ سیرڈو محک

कही खेल खेनिंच स्पेड् मिहफर् वापि कलंदर् हयोः बेल्वः ठुंगूर् व खम्तकः च चपंडज्ञेयाः क्रमादमी
کہی خنترم سپیڈ محفر کلند بیلچہ تنگور خم تک چینڈ

काकल पत्रं तथा पेपर् किर्तास कागज् ३ त्रिषु काकद् शोग्वुः तथा शुकशुक क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः
کاکل پترم پیپر قرطاس کاغذ کاکد شوگبو شوک شوک

को काकः क्रोव् गुराव् चापि कागः जाग् कार्ग ध्वच काव् चांग बुरुक तथावापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः
کان کاک کروو غراب کاگہ زاغ کارگہ کاو چانگ بیوروک

कंठी भवति पर्याणं सैंडलि वापि सरज् तथा पदपर् जीन जीन् च पलनः गा ज्ञः वापिक्रमादमी
کانٹی پریانم سیڈل سروج ایک پیر زین زین پلنہ گا زنگہ

कान् कर्ण इयर् वापि उज्न् कल्लाक अपि गोश तथा गुग् कन् नवा तथा स्ताः चक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः
کان کرنہ ایپر اون کلاق گوش گوگ کن نوا شتاہ

काणा कण स्य वन्‌पेइ्‌ च ग्रावर्‌ विर्किज कोर्‌ तथा रेक्कपिम कोर्‌ कोनु जारा जर्बा मिक्लिक पर्यो जिते
كانا كانه ون آيدُ بركره كور يك چشم كُور كُون جارا جربا عليك

कानी व लेखनी पेन्‌ च कलम्‌ ६ सर्वाश्लितो भवेत्‌ वौद्धा निक्क नविज्ञेयंभाषयावर्तमानवा
كاني ليخني پين قلم ٦ نكو

= काम्‌ क्रिया स्यात्तथा वर्क्‌ च अमल्‌ वापि विलिक्‌ च कार्‌ कार्‌ कोम्‌ लस्‌ चतथा लस्‌ व क्रमाज्ज्ञेया वि वुधैः
كام كامى كريا ورك عمل چيلك كار كار كُوم لش لش

कारण हेतु स्तथा कान्‌ सवव्‌ ४ ज्ञेयं चतुष्टितः हीत्‌ अथो गपः तथा सन्त्‌ च क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः
كارن هيتوه كانه سبب ٤ هيت گيه سنت

काल्‌ मृत्यु स्त्र डिपथ्‌ वापि मोत्‌ इलिस्‌ मुर्दन्‌ अपमृत मर्ग्‌ मरुन्‌ चतथा शिंजे षी विज्ञेयाक्रमादमी
كال مرتيوه ڈايتهه موت اولش مُردن مرگ مُرن شنجي شي

काला कृष्ण स्तथा ब्लेक्‌ च असवद्‌ करयः सियाह तथा तोर्‌ क्रुष्नन्‌ चतथा नक्रो नक्रो वापिक्रमादमी
كالا كرشنه بليك اسود قرعه سياه تور كرس نكيو نكيو

किरली सरटा लिज़र्ड् व वज़गत व यावसल्लीमे सूस्मार् चूजः कैंकलट् व चांपो चांपा क्रमादमी

چاپا چاپو کینکلٹ چوزہ سوسمار یاو ٹیلی لزڈ سرٹا کرلی

किल्ला दुर्ग तथा फोर्ट् व हिसार् स्फिलगह् दिज़ तथा किला गढ् ग्रपि मग्गर् व खल्ला ज्ञेयाक्रमादमी

خرلا مگگر گڑھ قلعہ دج شفلگہ حصار فورٹ دورگم قلا

किश्ती नौका तथा वोट् व सफीनः कीम् एवंच किश्ती किश्नर व नाव् किश्ती नयो ज्ञेयाक्रमादमी

نیوو کشتی ناو کشتی کشتی کیمہ سفینہ بوٹ بوٹ نوکا کشتی

कीडा क्रिमि स्तथा वार्म् व दोद् करत् किर्म् अतःपरं चिंजां कायम् वू रुकन् चापिक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

رکن بو کیوم پچنجان کرم کرت دوود وارم کرمی کیڑا

कीडी पिपीलिका पेएर् च नम्लत चुम्लः तथाव मोर् मरि रिय व डिमक वापि क्रिमक ज्ञेयाःक्रमादमी

کرمک دمک ری مر مور چملہ نملہ اینٹ پپی لکا کیوڑی

कीला शंकु स्र पग् वापि वतद् मिख् तथाच मेख् किल् ज़ीर् व तथा चापि फफंग् ज्ञेयाःक्रमादमी

فغنک زیرو کل زیخ میخ وتد پگ شنکو کیلا

११ कुकडूतामृचूडः स्यात् कोक दीक चापि तखे व मुर्ग् चिर्ग् कुक्कर् व तथा चापो थोंथा तेयाः क्रमाद्मी

تتانیا چیاپو کوکر پیخرک مرغ توخی دیک کوک تامره چوڑه ککڑو

कुंजी यंत्रोद्घाटिनी स्यात् की मिफ्ता वततः परं यृक्कक्क कलीद् किले कूंज व पेकलिक व मिलिक तथा

ملک پیکولک کونتر کلی کلید اچ کو مفتاح کی اینترود گھاٹتی کنجی

कुत्ता व सुनकः डाग् व कल्ब यृथो पेति सग् तथा यृस्पर् हून् खीह तथा खिह् चक्रमाद्दे यावि च ह्नणे:

خہه جینه ہوں اسپ سگ ایت قلب ڈاک شتکه کتا

कुब्बा कुज्ज तथा हम्म् व हदिब् डब् कूज तथा व टिट् कव् गुर् व गार् वापि क्रमाद्दे यावि च ह्नणे:

زکرو کورو کوب تٹ کوتر دوخ حدب ہم کبزه کبا

कुमार् कुलालः पाटर् च फखार् व कोजची तथा कोजगर् व कुलाल् काल् व जम्खन् जमखन् क्रमा-
द्मी

زمحن زمجن کرال کلال کوزه گر کوزه چی فخار پاتر کولاله کمار

कुल्लो मुखपूरः स्यात् गार्गल् च गर्गरः त्रिषु खलो प् कलक खशल् वापि खफशलित चक्रमाद्मी

خفشلیت خشل کلیخ خلوپ گرگره کارگل موخه پوره کوریے

कुर्ती चोल स्तु रोवि वापि स्रोब् फिरिज् जाम एवच खेल्त्तः कुर्त्त तथा तोचे कुर्तान् वापिक्रमाद् द्मी

کرتان توچی کرتن خلعت جامہ فرج توب اوب چولہ کرتا

कुल्ल कलं फ मिली कोम् व कवीलः २ च ह्रयोरपि कह्लः कोन् विव् तथा रिग् च कवील् स्थापरोतिमे

قبیلہ رنگ رگہ کنوت کہلہ قبیلہ قوم قبلی کلم کل

कुहाडी परशु स्त्रापि हाटचेट् फास् फल्तु एवच तबर् तबर् तथा मावे व नारी वापि स्तरे क्रमात्

شتری ناری مخ تبر تبر فلتو فاش ہات چیت پرشوہ کوہاڑی

कूडा ग्रवकरः फिल्स् च गुंवार् ग्रख्लात् तथाच खेस् खावरः लड्ढ् व जिजिग् व हुश हाश वापिक्रमात् मी

ہوش ہاش جگ جگ بچہ خاوہ خس اخلات عیار فلتہ آوکرہ کوڑا

कुडी कुमारी विर्जन् विंत च कनू व डखूर् ग्रथ्य लर् कूर् भुमो बुंडो वापिक्रमाज् ज्ञेयाविचक्षणैः

بڈو ہوتو کور لرو دختر کنز بنت درزن کوماری کوڑی

केसर् व कुंकुमं सैफरन् जैःफरान् २ वहयोर्भवेत् निजवान् जैफरान् कंग् व कुर्कुम् वापि कुकुम् क्रमात्

کوکم کرکم کونگ زعفران نج وان زعفران سیففران کنکم کم کیسر

१२

12

कोकला कोकिलः डावि व कपोती फकरुक् ततः परं फाख्तः व कफ्तरः कोकिल् व क्रकने उग्रिग् क्रमादमी

اوک ٹنک، کو کرز، کوکل، کفترہ، فاختہ، فکرک، قمری، ڈوو، کوکلہ، کوکلا

कोण कोणः स्त्वथ कार्नर् व जाविय श्च वुलंग् तथा गोषाः कुंज कून व दू त्रुदू व क्रमात्तेयाविचतेणाः

چرو توُ، کون کنج، اکوشہ، کونگ، زاویہ، کانر، اکونہ، اکون

कोमल् व म्रुडुलं साफ़् व अम्लस् युनशाक् नरम् तथा पुनः नरम् कमल वापि जाम्यो हस्तर् क्रमादमी

ہشتسر، جاہیو، کومل، نرم، نرم، این شوک، املس، سافت، مردُلم، کومل

कोरडा व कशा लेश् व स्तोन् कस्त्रः वाबुक् अय्यय कम्बिन् डरं तथा थक्कक तथा रथुर् व क्रमादमी

رتہور، دہک چلک، درہ کمچن، چابک، چچہ، لیش، کش، کوُردا

कोला भवति अंगारः वा कोल् वापि फहम् काफुर् अंगिश्त इस्तखार चस् सल्वा वापि क्रमादमी

تلبا، چین، یستخار، انکشت، کیپور، فحم، جارکول، انکارہ، کوُلا

कौडा तिक्त बिटर् वापि ममुर् वापि अचिक् तलख् तरीख स्वद् अपि खते व खो वते याः क्रमादमी

خو، ختیتی، تہبوتہ، تریخ، تلخ، آچیک، ممر، بتر، تکتم، کوُدٹا

कारी व कंधरा नेफ़्क व ज़ीद वापि बयंग तथा गर्दन् गाद व कार वापि ज़िंगवा ज़िगमा क्रमाद्‌मी

کیاری کندہرا نیلک جند بیگ گردن گاده کار زنگبا زنگا

खखवाज़ कपोलः चीक् खद मंग़ज़ रुख्सार् द्वयोरपि मुगंड खछौक च मंगल वक्रमात्तेयाविवक्षणे :

کہکہوادا پیولہ چیک خد مغز رخسار موگند خوچہوک منقل

खंग काम स्तम्भवेत् काफिंग सग्राल पुतलिक् ग्रण्यथ सर्फः तख तथा चास खक खड़ तेयाविवक्षणे :

خنک کاشتہ کارفینک سعال تولک سرفہ توکہ چاش کہوک کہونک

खट्टा ग्रह्म सवर वापि ह्लज़् वापि अचिक् तरुश विख वक्रू कामी तथा स्वामी क्रमात्तेयाविवक्षणे :

خٹا املہ سوز احمز اچک ترش ترجہ چہوک بیورمو سکوری

खंड शर्करा च स्गर् व स्क़र् शक्कर् शंकतरीन् शरनैः खड़ तथा खंडखरा थो फेखरा क्रमात्

کہنڈ قنوکا سوگر سکر شکر شکرترین شرینے خنڈ خندہخرا فی کہرا

१३ खबल हरी वीरि कला उत व सब्जःबेगाना पवच, खब्ल दमुन च पंग वापि स्फेद विज्ञेया विचक्षणैः
سپید تنگ درمن کبل سبزه بیکانه اوت کلا ویڑ ڈوڈوا کبل

खन्ना वाम स्तथा नोथ व यसार् स्ल वपु शिमाल् तथा खोव्र् योन् व खपुन् वापि क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः
یون یون کهاور شمال چپ سل یسار نوتهه وامه کهنا

کهبر وارتا
खबर् वार्ता च न्यूस खवर् वापि खबर पुनः रूदाद् खवर् च शपछि काचा खबर् ज्ञेयाः क्रमादमी
خبر کاچا شپچهه خبر رودواد خبر خبر نیوس وارتا کهبر

खरा स्वच्छ स्च पवित्री साफी श्विक व साफ पाक स्वच्छ पाला तथा संसेदि खा ज्ञेयाः क्रमादमी
ننگ نکها کیالا شود پاکه صاف ارک صافی پرسیڑی سوچهه کهرا

खर्च व्ययः खल इक्विाण्डिटर् खर्ज व बजल पुनः खर्ज शेषाप्यपि वैद्याने गयचेत् चमवेत्खलः
گویه حرت خرج بذل خرج یک هیندترو ویه خرج

खल इति स्च तथा झोज व मिस्फकः कोरक शपथ दम्मः गुउः दमन्वस्तः वसा न्हुमा क्रमादमी
زوت پا نوت پا دمن بسته گوده دمه کورک مینفخ بوز دیرته خل

खसम भर्ता व हज्बेंड व ज़ौजः ग्रह शोहर् ग्रथ्य मेड़ ब्रड़ वतथा दवो दवेष्ठ ज्ञेयाः क्रमादमी
دکیو دکیو ، زوں میرہ ، شوہر ، ار ، زوج ، ہزبنوط ، ہرتا ، خصم

खान् खनिः मिनि व माः दिन् व कान् कान् कान् ततः परं खान् थून्सा कान् क्रमेणैते विज्ञेयाहि वि
वतेणः
کان ، تہونا کہان ، کان کان ، معدن ، من ، کہنہ ، کہان

खीती कृषि स्त्र फार्म् ज़रअ् तिरिलंडग् व ततः परं ज़िराअत् अम्ज़कः खीति व ज़िंग् इल्गार् वक्रमादमी
یلکارہ ، جنگ ، کہرت ، آمزکہ ، زراعت ، ترل کنڈگ ، زرع ، فارم ، کرشنہ ، کہیتے

गोफन पहिसः स्लिंग् व फलाखन् सलो पवव फलाखन् व बुलास्ते व छापन् प्रगदो व उर्दि व
ورُدو ، ڈکوو ، جہاپن ، بولاسی ، فلاخن ، شلکو ، فلاخن ، سلنگ ، پھشہ ، گوفن

खर शाफ स्तनथा हूफ व हाफिरत् व नवाक् व सम सम पउर् व रवो चापि क्षीवो चापिक्रमादमी
جہوہ ، زوو ، پذز ، ستم ، سم ، نُوواک ، حافرت ، ہوپ ، شفہ ، کہور

खरी पार्श्नि स्त्र हील ग्रक्कः संगल्वक पाशिनः तथा खरी खर् वतथा तिख्या हतिमा वक्रमादमी
ہرتنکما ، تیکیا ، کہور کہوری ، پاشنہ ، سنکلیک ، عقبہ ، ہیل ، پارشنہ ، کہوری

१४

15

खला भवेत् सविस्तारः प्रमस्लि फराख

کھولا ستوسیناره ایمژیل فراخ

खुशामद् च भवेत् सांत्वं क्लैवं हुरी तलत्तफ तथा खुशामद् २ त्रियथो चाम्प व मोल्वे शज़रे क्रमादमी

جوشامد سانتم فلیثری تلطف ۲خوشامد چامپ مولی شزری

खुशी प्रसन्नता ह्मसर् सरूर् वापि खुशीतथा खुश्बूदी खख च तोशन् व यत गल्लक्ल् चक्रमादमी

خوشی پرستا بلی شر سرور خوشی خوشبو رخ توشن تهمت رک لکش

खूह कूपा बिल् कलेब वापि कड्क चाह चाह ततः परं करूर् छिनों व छेदों चापिक्रमात्तेयाविचक्षणैः

خوه کویه ول قلیب کردوک چاه چاه کرور جهتون چهدون

खोटा च कस्मरः कनिल् कदिर् शुष्मक च तीर व कल्ब खेट् नक्कन् व छप्पु चापिक्रमात्तेयाविचक्षणैः

خوٹا کشنجره کرنیل تهمت ملک کبور تیره قلبا خوٹ زرکچن جهپو

खोरा स्यात् परुषः रोग च खशिन् वापि उरुस्त २ हयोः त्रिखवलेः च फज़हक सिके खिशिकि चापिक्रमा(दमी)

خورا برشه اوک خشن درست نرخ ولی فتر شکی سرشک

खोला स्यात् कलषः वार्क व कदिर् थुष्लाक् च तीर व जुगल् खेल् व सक् वापि छुक्लक्या चक्रमाद्मी

جھوک لکیا ، شکو ، خول ، جوگل ، تره ، تھوتھہ تالک کدر ، بارک ، گلوشه ، خولا

गऊ गौः कौव् तथा बक्रः कलु गाव् गाव् तथाच गाव् भलंग् वाप्यथ डुंग् वापिक्रमात्तेयाविवत्तणेः

ڈونگ ، بھلنگ گاو ، گاو گاو کله بقر ، کو گوره گو گو

गज् भवेत् मानदंडः याई ज़िरअ् एल्चीन् ततःपरं गज् १ वपंवसशेषास्य थिकिंग् वौद्धापरोपिच

تھک سنگ ، گز ، الچین ذرع یارڈ ماهذنده ، گز

गर्जना च गर्जिते थण्डर् रअद् गिवल्लुरलमक् तथा तेन्दर् गरार् च गगराय् डुग् बुलग् चक्रमाद्मी

بلوگ ڈگ گرای ، گرار تنڈر ، کیولورلمق ، رعد تھنڈر گرجتم ، گرجا

गऊ च करकः हैल च बर्द् थोलि जाल प्रवच जाल ओढ सेरग जर्बादुस् विज्ञेयाः क्रमाद्मी ।

زرباڈش سرا ، دوتھه ژاله ، ژاله تھول ، ٹرڈ ، بیل ، کرکه ، گڈا

गर्द्दी भवेत् ग्रजाजीवी शेशबहर्द गाशी ततःपरं कोपलची शबा चोपान् पहल लग्री च लर्जी इति

کری اجا جیوی شب پرد راعی پیشہ جی کوی سبان چوپان ہمل لکزی لزری

गंदा भवेत् पलांडु स्य ऊनिऊन् व बसल् तथा प्याज़ त्रिश प्राण तथा चुंग व चुंग विज्ञेयाः क्रमादमी

گنده پیلانڈوہ اون اوْن اون بصل پیاز پران چونگ چونک

गंध गंधः स्मिल् शमाम् स्य बोय् बू बो चततःपरं स्फंक तथा ती तथा श्रुर वक्रमात्तया विवर्तणेः

گندہ گندہ سمل شمامہ بو بوی بو پھونک تی ترونو

गंधक व गंधिका सल्फर् किब्रीत् वापि गुगुल् तथा गोगिर्द् वापि गगिर् गंडक मुज्री डिन वक्रमादमी

گندہک گندہکا شلفر کبریت گوگہنٹہ گوگرد گگر کنڈک جوزی دن

गभराई न तारुण्य यौवन् शबाब् ऊज्जुलिक जवानी २ नहयोः यावन् नर्म उासे जवान इति

گرابے تاریم شباب یوتہہ اوترونی یک جوانی یاؤن نرمی دو جوانی

गर्मी व चर्मता होट व हरारत् व इस्सक तथा गर्मी गर्मी तवर् छेते छुह विज्ञेयाः क्रमादमी

گرمی گرمتا ہیٹ حرارت لیک گرمی گرمی تجر جہن تے جہوہ

गर्भ गर्भ श्चापि ग्रिगेन्सी हृयोरथ हमल् २ व बार् वर्लः पीन् व तथा कौज़ी क्क विज्ञेयाः क्रमादमी

فلو کی زی پین ورلہ بار حمل پرگ نین ستی گربہ گرب

गला कंठ स्च ग्रीपद् व हल्क गपल गल् तथा उस्तनः हृद् व डोले च निंगमा नेयाः क्रमादमी

جنک ما دوولی ہٹ اوشتونہ گلو گل حلق ہیرودیٹ کنٹھ گلا

गहना भूषणं चैव ग्रारैनेसिंद् वतथा हली रिभ जेवर् २ ग्राघो गहन गपच्चा विस्प्रस् क्रमादमी

چشچش گن چا گہنہ زیور حلی آرنی یٹ بهوشنم گہنا

गाजरा गृंजनं कैविट् शाकाफ़ल जर्दक्क ग्रथ्य गज़र् गाज़रि गाज़र् व सिरकम्मन् च वाफन्

وافنو سرکیو زمن گازر گزر زردک شکافل کی رٹ گرنجنم گاجرا

गांठ ग्रंथि स्तथा नात् व ग्रक्तः २ ज्ञेयमितस्त्रिभ गुट् गंड ग्रपि डम्पा च गट् विज्ञेयाः क्रमादमी

گرٹ ڈنپا گند گتہ عقدہ ناٹ گرنتھہ گانٹھہ

गांड् गुदं वतथा वाटम् डब्बुर् कंग कुन फलः च पोन् वोले फोम्बु २ इतिवोद्धान्तसालेम्शालेम्पराभौ

فومب بولی بون کون کاگ کنگ ڈبر واتم گوہم گانڈ

२८

16

गद्दी सिंहासनं औरन् व मसनद् तख्त् चततःपरं तख्तिशाहीव तख्त पेग व सिंगदी तख्त चक्रमादमी

تخت سنگی، پرنگ تخت، تخت شاہی، تخت، مسند، اورن، سنہم آسنم، گدی

गाली गाली तथा दुश्नामि व फाहिश दश्नाम २ द्वयोरपि अथ कंजलि लव खाके खन्जिरो चक्रमादमी

خزرلو خاکی، لیک، کنترل، دشنام، فاحش، رہوس، گالی، گالی

गिट्टा गुल्फ स्म पैंकल व कअब वाप्यथ फ़ुत तथा शितालिंग गुड चजुन लंग कामीगर चक्रमादमी

کامی گٹ، لنگڑ، چتون، گڈ، شتالنگ، فت، کعب، انکل، گلفہ، گٹا

गिद्दड़ च जंबुकः जक्काल दखेवा जल्की पवच शगाल गिद्दड़ व शाल वापि छिचंग वह च क्रमादमी

٥٥ چخنگ، شال، گیدڑ، شگال، تلکی، انتوا زاککال، جنبوکہ، گودڑ

गिद्ध दाक्षाय्य स्म वल्टर् उकाब क्रपा व उकाब तवस् ग्रद् लाक् वेनक् तथाचापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

بیک لاک گرد پتوسی عقاب، گشت عقاب ولتر، داکشاپہ، گدہ

गिनती संख्या व नम्बर् व अदद् वाथ शुमार २ त्रिषु ग्रेद् सीरुक् व शुमार वापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

شمار، سیرک گرند، ۲ شمار، عدد، نمبر، سنکھیا، گنتی

رمقص

गीला आर्द्र तथा शुरस्त् रत्व सलवि: तथा च तर् लम्द: श्रुङ्र च लोम्या च शिर्पी ज्ञेयाः क्रमादमी
شیرپی وُنیا اور لمده تر حلچه رطب مولیت آردره گیلا

गीली च हृषिका रीम् रम्त्र चपकीरव् अपि पीरत्र तथा त्वग् मिक्रक च मिकिक चापिक्रमात्तेयाविचक्षणैः
ملکک ملنک لک پیخت چیک تیخ رشته ریم دوشکا گیلی

शेगल् खल रक्काल: टर्निप् च शल्जम् अप्यथ चक्नुर् शलाम् तथा शलाम् गवगज् चस्या डल्फो एवच
دلفو جوک یا گگج شلغم شلغم چکر شلجم ترنیپ رکناوه گنگلو

गंज् उक्कोच स्त आईव वापि रिशावत् फर्र: च पार च रशावत् कुछ अपि फकतक च नहरवर् वापिक्रमादमी
نهرخر فکتوک پچهه رشوت فرح رشوت برایب اُدکوچه گنج

गूजर् गोप: मिलिकैनन् च साहिबल्लकरत् तथा फतची खल गावचान् गूजर् गुरु वजी २ हयोर्भवेत्
بزری گور گجر گاووان بیتیج صاحب البقره ملک مین گوپه گجر

गटारी शारिका स्तर्लिंग मैना मैना ततः परं शारक मैना च हार् जल्लम् तथा हारि क्रमादमी
هار جلموُ هار مینا شارک مینا مینا ستارلینک شارکا گتاری

१८
17

गुनाह् गोनसः स्नेक व श्रफई २ नेयमिनस्त्रिषु लंडमार् गुनस् व तंगड़ुल् व गुनस् वापिक्रमादमी

کنشی تنگ دل گولش لنڈمار افعی سنیک گوشہ گناہ

गुरू गुरु स्तथा टीचर् मुअल्लिम् उस्ताद् २ रतस्त्रिषु गोर् लाम् उस्ताद् क्रमादेतेसदात्तेयाविवत्तणाः

اوستاد لام گور اوستاد معلم ٹیچر گوروہ گرہ

गुदड़ी बक्का व किंग्री व कलयः ब्यारक व गुर्द व गुर्दः व बकबट् खल्मा लिफट् नेयाः क्रमादमी

لفٹ خلما بکروٹ گردہ گردہ بیورق کلیبہ کنگ ری بکلا گردا

गुदड़ी चमवेत् कंथा स्ट्रेस् दल्क् वनतःपरं ज़ंदः ज़ंदः तथा खर्कः ज़ंट् छत्तो छांगल अथामी

چہانگل جہتو زنٹ خرقہ زندہ زندہ دلق سٹریش کنتہا ٹکلا گوڈوی

गेंद् गेंडक स्तथा वाल् व मिस्त्वकः स्टुप् ततःपरं सरगिल् गोल् स्तथा पेंद् व पेलो वापि जुहर् क्रमात्

جوچو پیلو پیند گولہ سرگل تہپ مثبقہ وال کینڈکہ گینڈ

गोल् गोलः गेंड् मदवर् व यमलक् वापि गिर्द् अपि गिर्द् डुलोम् चतथा रिल्बूह रिबूह वापिक्रमादमी

ربوہ ربوہ ڈلوم گرد گرد یم لک مدور اونڈو گولہ گول

गोवर् करीषः कौंडंग् व सिर्कीन प्रथ्य तिज़क् तथा सर्गीन सर्गीन् लवर् व्या न शिलंग् ज्ञेयाःक्रमादमी

شلنگ ، جیا ، وبر ، سرگین سرگین ، تیزک ، سرکین ، کوڈنگ ، کریشہ ، گوور

ग्राह् ग्रास स्तथा मोथ्यफल् द्वयोः लक्मः तथा गिरास् मिंडर् संडु वतथा खदू मिंडूडुं. क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

ہندوونگ جنوو ، ہنڈ ، ہنڈ مندی ، کراش ، لقمہ ، موتہہ فل ، گراشہ ، گراہ

ग्लानि ग्लानिः वेसितुन् व नफ्रत् नफ्रत् प्रथ्यो द्वयोः नफ्रीन् ग्रान तथा स्को सन्मोतब चक्रमादमी

ستنبوتب ، شکیو ، کراہہ ، نفرین ، نفرت نفرت ، ولیتروں ، کلانیہ ، کلانی

चद् यले लेस्स कलील् वापि प्राज़किश कम लर्ज़ स्योभवेत् मैनर पनवि तथा न्नून चक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

نیوں ، پنجہ ، مینی ، لرز ، کم ، آچ کیش ، قلیل ، بیش ، ایبم کہت

चग़ जंभ पिचर वापि दलव कोज़ः २ तद्द्वयोरपि ज़ज़ः नुद् व झुकर् वापि वज़ो वापिक्रमादमी

پیچرہ ، دلو ، کوزہ ، کونت کرکہ ، جہوکر ، بزرو ، کومہ گہوا

चंदा चंदा व वेल वापि ज़रस व कंगन दिराय् जंगलून गार्दब्रार् टील् विवृशिल् ज्ञेयाः क्रमादमी

ترب شل تیلو گانتہہ ابرار زنگلونہ درای گن گرو جرس بیل گنا گنا

घर् शृंह हौस् व दार् वापि हूली खानः व कोर् तथा गर् खेड़्.पा व नर्. वापिक्रमाज्ञेयाः विचक्षणैः

نتنگ خنکیا گرہ کور خانہ ہوپی دار ہوش کرہیم گہر

घाटा हानिः ख्नज़री व नुक्सान् वापि ज़ियान् ज़ियान् नुक्सान् कुम्सर् छत वापि नुक्सान् वापिक्रमादमी

نقصان چہتت چہونیر نقصان زیان زیان نقصان ین زری ہانیہ گہاٹا

घास् घासः गास्स् तिबन् वापि फलाल् काह् वाश् प्वच गास् चाह् व हर्चाह् वापिक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

ہرچاہ چاہ گاشہ واش کاہ فلال تبن گراس گہاسہ گہاس

चिव् घृतं वतथा बहूर् समन् यग् रौगन ग्रथ्य गुडी गपव् वतथा ज़न्मर् मर् विज्ञेयाः क्रमादमी

مر جنمر گیو گوڑی روغن یک ہترا گہرم گہو

चुटना स्यात् उपसंख्याने पैटिलून च यज़ार् तथा तंबाल् येज़ार् पतंक् पोनगवच्र कंलम् व चेन्न व

چینو کملم پونہ گوچر پتنگ ہیزار تنبال ہیزار پیرت طلون اوپہ سنک دیانم گہو تنہا

घोड़ा तुरंगमः हास्प् फरस् आत अस्प् ततः परं आतस् गरु ताह च हिताः चापि क्रमात्ज्ञेयाः विचक्षणैः

ہرتاہ ، تاہ ، گرو ، آتش ، اسپ ، آت ، فرش ، بارش ، تونگمہ ، گھوڑا

आट चरह स्य मिल् चापि रुहा याचाक् च आशिया ज्रंदः अट च लकबोर् च रंटक ज्ञेया विचक्षणैः

رن تیڑک ، لک خور ، گرتہ ، ازوہ ، آشیا ، یاچاک ، روہا ، مل ، گرتہہ ، گھراٹ

चक्की चक्रं तथा झील च रुहा चापि चरिख तथा चर्खः चर्खः चकन् खेलीं स्कर्व् ज्ञेयाः क्रमादमी

سکرو ، خورلو ، چلیچ ، چرخہ ، چرخ ، چرخ ، ڈہیل ، چکرم ، چکلی

चक्कू च छुरिका क्रिफ च सकीन् चापि पिचाक तथा कारद् चाकू आकपुच्छ च टी चक्कू क्रमतो भवेत्

چکو ، تی ، سراکہ لوچہ ، چاکو ، کارد ، پیچاک ، سکین ، کرپ ، چھوریکا ، چکو

चकवा चकोरकः कैंड च कच्च कालिक च ककक तथा निकः ककौ तथा रिचवा सबका ज्ञेयः क्रमादमी

سترکیا ، ریحا ، لکو ، جرکہ ، کہک ، لک لک ، کچ ، کینڈ ، چکورکہ ، چکوا

४८

वह्साल व पाटशाला स्कूल मद्रस २ द्वयोरितः दबिस्तान् मद्रसः चाटहाल् लपट्खन् मद्रसः क्रमात्

مدرسہ لیٹ خن چاٹہ حال مدرسہ دلبستان مدرسہ سکول پاتہ شالا چٹسال

वटाई व कटः मेट् व हसीर् बोरः ततःपरं बूर्या बूर्या वगुव मकृतेर्. बुगा ज्ञेयाः क्रमाद्मी

ڈگا سکتک وکو . بوریا . بوریا . بورہ حصیر میٹ کتہہ چٹائی

वह् उलूखले मार्टर् मितहन् ग्रपिच ज़ल्सकः हावन् चुर् कंज च तन् चापि टन्नस् ज्ञेयाः क्रमाद्मी

تہوس تن کنز چوتہ ہاون گلسوکہ مارٹر اوکھل چیتو

वह्नी दंड व फाइन् शस्सादरत् तेन्ज़ियान् व ज़रीमान ख ज़ुर्म् च्वाट्टि व छेतया ग्राह वक्रमाद्मी

گراہ چہرت پا چرٹ جرم جرمانہ تعضیانہ فاین دنڈم چینی

वइदा प्राची व ईस्ट व मश्रिक् व किञ्चिकिश् तथा खावर् मश्रिक व खसबत् शब्दोक्त पार्वः क्रमाद्मी

سرحہ شرحوکش حسبہ مشرق خاور کنچکش مشرق ایسٹ پراچی چڑوا

वेडाल झब स्त स्वईपर् हलाकखुर् गिंदवी तथा हलाकखुर् ग्रथ मुर्दाखेर् वातल् वातल द्वयोरपि

واتل واتل مردارخور ہلاک خور گندجی ہلاک خور سوئیپر پہلوہ چنڈال

चतुराई व चातुर्य्यं प्रवीणाइत्मी फतानत् जीरकी जीरको हूश्य तिब्बीर् खेपाई व शङ्गु च
سنگ و خیپای ترجیر هوش زیرک زیرکی فطانت برفیش ایمنی چاتر تهم چترای

चर्म् तक् स्किन् वाप्यथो जिल्द् व नोर पोस्त पोस्त तथैव चर्म् पका व कस्या क्रमादेते विज्ञेयास्तु विवदे ।।तो:
مکسیا پکیا چم پوست پوشت توره جلد شکن توک چم

चर्मियारा चर्मकारः स्यात् सूमेकर् चनथा नअाल् किफिश्री कफशगर मस्ले चर्म लमखन् तरबखन् ग्रखुन
ترب خن لمخن چرم مسلی کفش گر کفش چی نعال سومیکر چرم کاره چمیارا

चर्बी मेज्जा व फेट् वापि दस्तमत चाव पवच चर्बी बाजग वीरव वापि फकू छिल ज्ञेयाः क्रमादमी
چیل چیک نیخ بازگه چربی چاوه دشومت فیت مجا چربی

चाचा पितृव्यः अकल व अम्र् वापि तगाः अम्र् अका पित्र व आहू व अत ज्ञेयाः क्रमादमी
اته آکهو پیتر عقا عمو تگاه عمو الکل پتردیه چاچا

चाटरा चभवेत् शिष्यः छुपिल् तल्मीज् अथो विष्र् शागिर्द् चाट् अपि लब्मा व शागिर्द् चापि क्रमादमी
سارگرد لبما چاٹ سارگرد تلمیذ ہوپل ششتہ چاتر

२० 20

चादर् वृहतिका शीट् व गिलाव चादर् ४ वतर्षितः पुनः चादर् दखन् वापिक्रमात्तेयाविवत्तणेः

چادر برتکا شیت چادر دخن چادر

चांद् चंद्रः मून् कमर् चेव ग्राए माह उश्मगमए ग्रएघ्य चंद्दावा वाण्यणो ल्होद व क्रमात्तेयाविचत्तणे :

چاند چندره مون قمر آی ماه اوشمگی داوا چندر لزود

चांदी व रज्रुतं सिल्वर् फिज्ज वापि कामिश व सीम् यसीज़र् रुफ् व टुल् वापि मूलछूह वापिक्रमादमी

چانزی رجتم سلور فضه کیومش سیم یسیی زر رپ تل گل چهوه

चावल व तंडुलः रैस व उरुज्ज् गुरुज्ज् बिंज् ततःपरं बृज्ज वापि तम्बूल हृस व ब्रिस् विज्ञेयाःक्रमादमी

چاول تندله ریس اوزر گروز برنج برزه تنبول برش بلتش

चाह् इच्छा बिश् तथैवाथ इक्तिज़ा ख्वाहिश् प्रश्न ख्वाहिश् ग्वाड व यछ् वापि समरक व समो क्रमात्

چاه اچها وش اقتضا خواهش خواهش گوواد یچهه سمرک سمو

चाह् चायः ही व साय वापि चाय ६ इतःसकलेष्वव ञाह वोद्यामपरोत्ते यःक्रमादेतेविवत्तणेः

چاه چایه تی سای چای ۶ نیاه

विङ्क कर्दम ग्ल मर् वापि वह्लत् गिल् गिल् ततःपरं खेह् रब यम नगद् वापि कलङ्कवीक्षांपरोपिव

چیکل کردمہ وو وحلت گل گل ریختہ رب دہم ما جگت

विगना विड्वने ज्ञेम व शमानत् तप प्रवच शमानत् पेव त्वड्डन मल व उरवन् चापिक्रमादमी

چکنا ودانبم بلیم شمامت تیہ شمامت ایب ہڑدن تہل وضن

شکلم

विड्डा ग्वर्क भवेन् है हि व प्रवयन् श्राक चतथा सपेद् श्स्पिन प्रुन् चतथा कर्पो कर्फो ज्ञेयाःक्रमादमी

چیتا سکلم وست ابیض آک سپید اسپین پیرن کربو کرفو

विद्वी पत्रे व लेहूर् व मकातिव् खत् तथाव खत् कागज़ खत् व यिके वापि खत् विज्ञेयाःक्रमादमी

چھی پترم پتر مکاتیب خط خط کاغذ خط یکی خط

विडी व वटका स्पारो ग्रस्फूर् क्रक्काव् गंजशिक मर्गीर् चर् तथा चीणा नज़ज़ ज्ञेयाःक्रमादमी

چڑی چتکا سیارو کاچ ترخ کنجشک مرغی چر چیا نزبو

चिंता चिंता तथा ग्रीफ व गम गम ग्रंदोह ततश्च गम बेर् क्विर्जा व खखल चापिक्रमाज्ञेया विचक्षणैः

چنتا چنتا گریف غم غم اندوہ غم چہرخاویر بجل

चमगदड् व परोस्ती व बेट् खफ्फाश व शशिक तथा शब्परः २ तद्वयोः रातक्रूल छम्बी छनवी क्रमात्

چھونبی چھم بی راتہ کرول شب پرہ ششک خفاش بیٹ پیروسی چم گدڑ

वीना कंगुः मिलिट् सीद् व गदन् चापि तितिक तथा अर्जन् अर्जन् पिंग चीची चिचे तेयाः क्रमात् स्मी

چیچی چیچی پینگ ارزن ارزن تیرک ملٹ سیدو کنگوہ چینا

चुखोट् चापि वनक्षोणः स्कैर् मरगब्र व ङनवरुत वार्गीश म चोरक्रंज च चकोणल चुविनी २ द्वयोः

چوبریب چلکونل چلورنج چاکوشہ تیرٹ برخ مرغ سکیر حتو اشکوہہ چوخوہہ

चुंज् चंचुः चीक व मिन्कार् व तमशुक मिन्कार् तथा खलः तोंथ्य खमङ्क च तथा खमत्र क्रमात्तेयाविद तोणः

چچوہ چچوہ توہہ خلہ منقار تم شک منقار بیک چنچوہ تونج

चुतर रुरुः वटक चापि वरिक यत मरीन् तथा कनातैः अपि मंडल् व चमक फनछंग क्रमात् स्मी

فرہنگ چتیک منڈل کناتی سرین لوتہ ورک تتک اورہ چوتتر

चुल्हा चुल्हि तथा हर्थ व मुस्तला व चाक तथा देग्दान व नगरे दान् व थप्श तथा थप्श क्रमात् स्मी

تہپ تہپ دان نگری دیگدان چاک ہرتہ چولہہ چلا

चूकले वंतणः गुआइन ग्रसग्रस्त वापि विकन कफल दिरानअउद्रकि रोख्नक च वपल ज्ञेयाः क्रमाद्‌मी
ويل کو رونخ دران اودکہ کفل بکن گروآين ونکشنہ چوکلي

चूना सुधा च लैम वापि जस्त गच गेयमिनविष चून चूना मकोल वापि क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः
مکول چونا چونہ بیج جست لایم سودہا چونا

चूसा च मूषकः मोस च फारत मक्कान च मूष मजक गगुर वापि मवीचे च बुम्रा वापिक्रमाद्‌मी
بیوآ سبی چی گگر مجک موش بیج کان فارة موس موشکہ چوتا

चोगा आपुपदीनं स्यात क्लोक डरात च फिरिज तथा चोगः चोगः चुगा तथा छुवा वापि शुका क्रमात
شکا چہوبا چوکہ چوکہ چوغہ فرز ذرات گلوک آبیر پیہنیم چوگا

चोटी कपाले ताप वापि फरक चैव चुकः तथा तारक तालाकि वड थोत्या स्योह विज्ञेयाः क्रमाद्‌मी
سیوہ تہوتیا وڈ تالاک کہ تارک چوکہ فرق تاپ کپالم چوٹی

चोर चौरः थीफ च सारिक च उग्री डज्द गल तथा च चार क्रम्रा तथा हरकर्मी चक्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः
ہرکرمی کرما چور گل دزد اوگر سارق تہیف چورہ چور

चौकी वेदी तथा स्टूल च सावान् झुंगावत् ततोहयोः ढकी डेङ्ड वतथा तक्तक् ढकी चापिक्रमाद्दमी

چوکی ویدی چوکی ستول چونگ حت ڈونگر چوکی تک تک چوکی

चौडा विस्तारवान् वेथ व ग्रीज़ पेन व पहन तथा पिलन्न खल तथा जंङ्क: च फल विज्ञेयाक्रमाद्दमी

چوڑا وستاره وان عریض این پهن پلنه خل جنک قل

छज सूर्पः स्यातथा वेत्रो मिनखाल गल्बिर् तथाच छज छज शुप टाप च तथा फेलू क्रमात्तेयाविचतणेः

چهج شوپ ویتو منخال غلبر چهج چهج ٹوپ تاپ فیلو

छत छदि स्यातथा स्तोरी तबकः कत बाम तथाच बाम पहरु थोक च छिले चापिवैद्यो छर् वपरोभवेत्

چهت چهنده ستوپ طبقه قت بام یام پهر تهوکه چهلی

छतड़ी चभवेत् छत्रं ग्रस्त्रेला च मुज़िल तथा खल्लक वतर् वतर् छत्र व ह्रव मनज़न वक्रमाद्दमी

چهتری چهرم امیربلبل مفضل خندک چتر چتر چهتر دروغ بن زوئن

छला शिरवेंड सेड्लाक् व कनाज़ेः कोकलः तथा कोकल् चनि व उरव् वापि जमती नस्कर् क्रमादमी

نشکر ، جم تی ، دخ ، چنه کوگل ، کوکله ، سیڈلاک ، شمنده ؛ چنتا

छली छली च पेशिटर् व खादिय्र फिरेबिर् यशुत फिरेबी २ तद्योः छल्वाज़् मकचन् व मकिर् क्रमात्

مکر ، مکرچین ؛ چل باز ، فریبی ، فریب بر ، خادع ، پیشتر ؛ چهلی ؛ چهلی

छाती वत्त स्तया त्रेपस्ट सद्र चापश्य किकस तथा सीनः ततर वछ्र वापि दांड़. बलंड़. चक्रमादमी

بلنگ ، ٹانک ، وچهه ، تنتره ، سینه ، ککش ، صدر ، بری ابیشث ، وکشه ؛ چهاتی

छाननी चालनी सीझ च मिनज़ल पल्मक ग्रवाल् तथा गल्बेल् पर्इन व छाव तंदल् क्रमात्तेया विचक्षणैः

تنول ، چهاج ، پیرن ، غل بیل ، غربال ، ال نک ، منجل ، سیو ، چالنی ؛ چهاننی

छाया छाया च शेशे व ग्रकत सायः ग्रकस तथाच ग्रकस छाय् टिमक वापि लकपौ क्रमात्तेया विचक्षणैः

لک پور ، شمک ، چهای عکس ، عکس ، شایه عکس ، شنڈو ، چهایا ؛ چهایا

छिछी पिंघानकः स्रोम् व मुखात पुतल पवच मुर्ग खलिब वापि खेज नाफ व नप् वित्तेयाः क्रमादमी

نپ ، ناف خنه ، خلیب مرغ ، پتله ، موخات ، قلوم ، شنگهانکه ؛ چهیچهی

22

छीर विश्वासः चिंटज् व ज़ीत वस्मः छीट तथाच छीर् छिद् रेटा छीर् वसर्वे ज्ञक्रमात्तेया विचक्षणैः

چهیه رتها چهت چهت چهت بتمه جیت چنتز چهتره وا چهیت

छूप मौन व सिलेएट् चापि मस्तत् शुक्कर् ततःपरं खामोश जब छुप बूंनेन खरुक् छुप श्रमीक्रमात

چوپه خروک چهوپه جب خاموش شکر شمت سمت سلت موم چهوپ

छुरी शस्त्री व नायिज्ञ व सकीन चापि पिचाक् तथा सातूर् सरं तथा शाख व टी गी ज्ञेयाक्रमादमी

کری تی شراخ سره ساطور پچاک سکین نایوز شستری چهری

छुहारा खल खर्जूरः डेट् तमर् चाप्यथविशु खर्मा र खर्ज़ व खस्र खर्मा क्रमात्तेयाविचक्षणैः

خرما خشتر خرزه خرما تمر ڈیت خرجوره چهارا

छेक रंध्रे होल् नकब् चापि रखनः सूराख व रखनच गड्ड तल् तल् चक्रमेणैते अंतिम गुः परःस्मृतः

گو تول تول گڈو رخنه سوراخ رخنه نقب هول رندهرم چهدک

छोटा क्षुद्रः तथा सेलू च सगीर् याश खुर्द ततःपरं वरकोटि लकट् छून च छूनचे ज्ञेयाःक्रमादमी

چهونچی چهن لکٹ ورکوته خورد یاش صغیر سیمل کشودره چهوتا

छोला स्यात् चणकः पलिस् व हमस चापि नखुद् इति च चणा छोला तथा छोलः क्रमात्तेया विचक्षणैः
چهوله چهولا چنه نخود پلش چتکه چهولا

जगत् जगत् च विज्ञेयं वर्ल्ड् आलम् च द्वयोरितः जहान् दुनिया च जग साज़ी म्हल विज्ञेयाः क्रमादमी
میول ساجی زگ دنیا جهان عالم ورلڈ جگت جگت

जगा स्थाने शैकि चापि महल छूचकुन् च जाय तथा जाइ शाय् सकात् तथा नाङ् च क्रमात्तेया विचक्षणैः
نانگه شکیت شای جای جای جهو شکن محل پلیک ستهام جگا

जंगल् वने तु फारेस्त् च दम्‌स्या जंगल् ततःपरं बेशः जंगल् च वन् नाचझूल् जंगल् चापि क्रमादमी
جنگل ناج جهول وان جنگل بیشه جنگل فارنبرٹ دم جنگل

जंघ जंघा च लेग् साक च पाचक साक पुरव पवच जंग् कजर् च तथा पिन्मः बोध्यश्चि ना पराेपिच
چنا پیتاه کنیز زنگ پیچه ساق پا چک ساق لیگ جنگا جتکه

जत् कार्षिक स्तु फार्मर् व हस्ताकृ यानिलकृ ग्राम्य दिह्कान् व पङ्कि गृश्त जीलेश्रा सगिनवन् क्रमादमी

سکن چین زین لشیا گرشت پکل دہقان یازلک فارمر کارشکہ جت

जेद्रा यंत्रे व लौक चापि कफल् कुल्फी कुफ्ल् तथा कुलफ् कुलफ् कलिकि वापि जिग्मा स्तेयाः क्रमादमी

زگما کلیک کلف قفل قلفی قفل لوک بیترم جندرا

जव् यवः स्यात्तथा वाली शाईर् आर्पः तथाच जव् उर्दुशः वृक्षः स्वाः नस् चक्रमात्तेयाविचक्षणैः

نش سواه وشکہ ورلشہ جو آرپاہ شعیر بارلی یوہ جو

जस्त् जत्त स्यात्त जिंक वापि जस्त सर्वेषु ततः परं वोंद्धां संगा क्रमादेते विज्ञेयाहि विचक्षणैः

سنگا جست زنک جتو جت

ज़ामिन् स्यात् प्रतिभूः सिकूरिटी ज़ामिन् ततः परं वूडन् ज़ामिन् २ द्वयोः मेंजम् लक्मी लक्मी क्रमादमी

لکمی لکمی منجم ضامن وڈون ضامن شکیورٹی پرتبھو ضامن

जाल जाले नेट् तथाचापि शब्कः थोग दाम २ द्वयोरपि ज़ाल् धल् वापि तथा स्नी वक्रमात्तेयाविचक्षणैः

استنی دبل زال دام تھوگ شبقہ نیٹ جالم جال

जीव् जीवः लिफि च हयात व जान २ वित्तेयमितस्त्रिषु, जव्र् ग्रुक जान वक्रमेणोने सदान्ते याविवत्तणेः,

جیب . جیوه . لف حیات ۲ تان زرو ترک جان

जीविका जीविका वापि लाइमलीहट्ट च पेश त्रिषु, गुजरान् गुथन्

جیوکا . جیوکا . لایم بی ہٹ عیش گزران گتهن

जीरा व जीरणः कम्मिन् कम्मून् जीरः २ इत्यत्रिषु जिर् जीरा च थले वौद्धा जीरानको परोपिच (त्मनः

جیرا جیرنه کم ہن ۲ زیره زرو زیرا تهلی جیرانکو

जीह्व जिह्वा टंग लिसन् वापि थिल् जवान् वापि जिव् तथा जिवू चे च्चः किलवित्तेयं जक् वौद्धानमहा

جیهه . جوا . تانک . لسن تهل زبان زرو . چیجی زرو . چه زک

जूआ द्यूते तथा डिकि च किमार् २ त्रेयमितस्त्रिषु खमार् जार् च छल्लह वापि पचिस् ज्ञेयाः क्रमादमी

جوآ . ڈیوتم ڈک قمار خمار زار چهلوه پچس

जूआरी द्यूतकृत गैम्बलर् कम्मार् २ वौध्यमितस्त्रिषु खमारवाज् जारि छल्लसेन पचिसखेलन् वक्रमादमी

جوآریے . دیوتہ کرت . گیمبلر قمار خماریاز زار چهلوسین پچس کهن

24

जुलाहे तंतुवालः स्यात् वीवर् हायिक् ततःपरं खाम्बाफ् बाफंद् जोला च वाव्वर् थक्सखन् द्वयोर्भवेत्

تہکن حن ووور جولا بافندہ خام باف دیور تنتو واہ . جولاہی

जूकां जलौका लीचिज़् व ब्लक जलू जलू तथा पुनः ज्रि ड्रिव व पधाह जलू वापिक्रमादमी

زلو پدیاو دوخ زل زلو زدو لیچز جلوکا . جوکان

जूवां यूका च लैस ज़ह्नत् फित् शिपिश वघुजिः तथा ज्वब् शिक् शिकि वक्रमेणैते सर्वे ज्ञेया विचक्षणैः

شک شرک زو وشق سزہ شیش فیت لیس یوکا . جوان

जेर् उल्व पन्निर्या जिहदान् ज़मो व हल् शामा फलशुप् वापिक्रमादमी

فل شپ شاما ہل کمو زہدان ایمبرلو ولم . جیسر

जोडा पादुः च स्व नयालैन् किफिश् वापि कफश् द्वयोः कूश कोश् च तथा कफश् वक्रमातेया विचक्षणैः

کفش کولشو کولشو کفش نعلین سو پادوہ . جوڈا

फट् मूले ब्रुट् ग्रसल् वापि यिल्दिज़् वेख् ततग्ञ वेख् मूल पातङ्ग अपि रङ्खा वक्रमात्ते यावि वचत्तले:

رنگیا پاتنگ مول تیخ تیخ یلدوج اصل اصل اوڈ موم جید

फांठ् हयोर्यो गिर्वोत्तेयो ग्रानः शुक्रू वतथा ज़िहार् दिग्नवेत्रैः व न्वक्रू मोस्पा जोस्पो वापि क्रमादमी

جالینوس ہوشیار وکی دکنہ و پختہ زہار تہک جہاتہہ

फठा स्यात् वितथं लीश व किन्नव यलान् डरोग तथा डरोग् अपज़् तथा ज़न् व ज़न् विज्ञेयाः क्रमादमी

زن زن ایزد دروغ دروغ یلکن بیدے ویتہم جہوتہا

दद्दा मुश्क स्तथा डिस्ती खसियः फोदाक् तथैवच खायः खदिः तथा पयल च तिका टिका क्रमादमी

ٹکیا تکیا پیل ختنہہ خایہ فوداک دستے مشکہ ٹٹا

दद्र उज्ञामपत्रे स्यात् वांड् तमस्सक २ हयो हंयोः यादाश्त ब्रुजत् तथा ज़िन व ब्रुजन वापि क्रमादमी

حجت زن حجت یاداشت ، تمسک بانڈ ورداہہ تیرم تہہو

२६

टला वस्त्रं तथा क्लोथ् व सोब् ईगिन् जाम एवच जामः पलव् तथा कोयुलक् गनचस्त् चापिक्रमाद्दमी

تلا دسترم کلوتھہ ثوب آیگن جام جامہ پلو کوئی لک گن چیت

टहल् सेवा व सर्विस् व हयो खिद्मत् २ व नौकरी नौकरी पर्जनार्ज़् चापि योको व नौकरीक्रमात्

ٹہل سیوا سروس خدمت نوکری نوکری برزنیار یوکیو نوکری

टहलवाला व दासः स्यात् सर्वेण्ट् खादिम इत्थो हयोः खिद्मतगार् अपि खिद्मतगार् पर्जेन् जफशी हयोरपि

ٹہل والا داسہ سرونٹ خادم خدمگار خدمتگار پرزن جفتی

टांग् स्यात् जानु तथा नी व रुक्कः सिज़् जानो एवच जंगानो कट् व ममो व बङ्गो चापिक्रमाद्दमी

ٹانگ زانو نی رکبہ ستیز زانو زنگانو گھٹنا مستمو بنگ مو

टिका व तिलकं फाईट् कश्कः ४ सेयं वत्त्विनः स्कू लानिस् अपि टिक् चापिक्रमात्रेयाविचक्षणैः

ٹکا تلکم فاربط قشقہ تبک الالبق تبک

टूआ विलं तथा होल्स व इफत चापि छकर् व गव् चुगल छिद्र् व तथा होप् व गुड्रं ज्ञेयाविचक्षणैः

ٹوا بلم ہولس چگر گو چکل خد ہوپ گنودن

टोकरा च भवेत् स्यतः वैस्किट् उद्दत्त सवत् सवद् टोकरै च फ़ित्र् लखे तंडुल् ज्ञेया विचक्षणैः
تنڈول فتر ٹوکری سبد بڑت بسکٹ سیوتہ ٹوکرا

टोपी शीर्षण्यके कैश च कलन्सुत वारा तथा फ़लाह व्या खुव तिवि मतिंग वापिक्रमाज्ञेया विचक्षणैः
نیگ تیپ خبث بیا گلاہ بیوک کیپ شبرشنکم ٹوپی

ठट्ठा स्यात् उपहास स्त तसहू इस्लेहगाः स्जल ह्योः पेगोर् ठठ तथा यांस्या जगीत ज्ञेयाः क्रमादमी
جرکت یاسیا ٹھٹھہ بیکور جسٹ اوپہاہ ٹھہ ٹھا ٹھٹا

ठठियारा शौल्विकः काण्यसंमिश्र वापि ञ्जहास् तथा जिञ्ज मिसगर् र च ठांह् च जोजो मंगर् क्रमादमी
ذکر زان زرو ٹھاٹھر مسگر نحاس کاپرسٹمتہ شوُلوکہ ٹھٹھیارا

ठोड़ी च चिबुके चिन च जकन् वापि यिज़क जनाख् जनाख्दान च तथा हुंगत्र माले रस्कः क्रमादमी
کسکوہ مالی ہوتنگنہ زنخدان زنخ بیزک زکن چین جھوکم ٹھوڈی

20

87

ड़कार् ऊह्गार् पवस्मान् बिलच् ग्रारोग् ग्रपि किकिरी ग्रारोग् डकार् व डाक़र् व गाब्रा गेप् वक्रमादमी

اوی گرا ڈاکر ڈکار آروغ کبک بری آروغ بیلچ ودگارہ ڈکار

ड़ंग दंश स्तथा स्तिंग् व लदग् चापि चकश् च नेश् नीश् हूफ् थम् तवथा डम् वक्रमाज्ञेया विचक्षणैः :

دم سہم نوف نیش نیش چلکش لوغ ستنگ ولشہ ڈنگ

ड़ंडा दंड स्तथा स्टिक् च मिस्हाक् तय्याख् व चोब् तथा दस्तः छोट तथा पूवा लख्र् ज्ञेया विचक्षणैः

لخر بووا چھوتہ دستہ چوب طیاخ ستنگ ڈنوہ ڈنوا

डफ् ग्रब्र पणवो ज्ञेयः टैम्बोरिन् दफ् च दफ् च वफ् तथा तबल डफ् डाफ् च डफ् विज्ञेया विचक्षणैः

ڈف ڈاف ڈف طبلہ ڈف ڈف دف ڈف ٹابم پورن پہنوہ ڈف

डब्बा समगलक श्चापि समाल्बाक्स च स्मरः तथा क़ते पीरायदान् डब्बः डब्ब पारी डब्बा क्रमात्

ڈبا پاری دبہ دبہ پیرایہ وال کتی سمال باکس سموگلک ڈبیا

डाली शाखा तथा ब्रेच् च फरग्रः शाख १ विश्विनःपरं लंड यलगा वतथा शर्ह क्रमाज्ञेया विचक्षणैः

شرہ یلغا لنڈ شاخ فرع بیرج شاخا ڈالی

डर् शाम स्त फिय्र् चापि फजा चापि क्रकम् व बीम् वेरः वय च जग् निको क्रमात्तेयाविवत्तणैः

چکیو جک نیہ ویرہ بیم ککم فقا فیر ترشہ ڈر

डिडू भेकः फराग् जफ्रूत्र कोमचक् गुक व शुत वतथ्या मन्त्रिमण्डूक वल्मा लंगो त्तेयाः क्रमादमी

تنگو بابا نیہ منڈک گوتہ گوک کوم چک حفدع براک بی کیہ ڈوُر

डूंगा निश्च व डीप् चापि ग्रमीक क्रर् वततःपरं जर्फ् म्नवरं व सन्त त्त्रघो खोम्लू त्तेयाः क्रमादमी

خومبلو تنگو ستن زور جرف کُر عمیق ڈیب نم دوبگا

डेरा व सिविरं लाजिंग् डासा

ڈال لاجنگ سبورم دیرا

डेरा पेडः डिपफ् चापि ग्रसम् सागरगो तथ्या कर् कर्दर् ज़रु व ओन्या च नाडिंङ्- चापि क्रमादमी

ناونگ اونیا زر کردی کر ساکو اصم ڈلف ایوا دیرا

२८
28

ढकना भवेत् पिधानं व कबर् मिकब्बत ततःपरं त्रिभु सर्पोश च ढान् वापि खलिफ् सलपोश क्रमादमी

سلپوش خلف تہان سرپوش کور پیدائم دہکنا

ढंडोरा घोषणा पब्लिकेशन् वापि मुनाध ऽथ जार् मुनादी २ ह्योः पारयु कनंग लतजिखनी क्रमात्

لت خچنی کنک پاری منادی جار منادی پبلکیشن گہوشنا دنڈورا

ढाल् भवेत् फलकः शील्नु व नरस कल्कान् सिपर् व डाल् सिपर् फोक् च फली वैवक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

سیلے فوک سپیر ڈال سپیر کلکان شیلۂ فلکہ دہال

ढोल ढक्का ड्रम् तथा तब्ल व डम्बाक कूस डोल ततःपरं डुम्डुम् देजंग च डामन् चक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

ڈامن دیجنگ ڈم ڈم ڈول کوس ڈمباک طبل ڈرم ڈہکا ڈہول

तकडा व हफ्फः हार्द व सलब वापि कतिक च सख्त सख्त चकरु अथ सांते च सत्रो विज्ञेयाक्रमादमी

سترو سانتی ترکڑ سخت سخت کتک سلب ہارڈ دردہ تکڑا

तन्नूर् कंडः तथा ऊवेन् तन्नूर् १ तेयमितस्त्रिषु तंडूर् ४ शेषेषु विज्ञेयं निश्चयेन विचक्षणैः

تنور کندده اووین تنور تندور

तम्बू दुष्य टेंट् खैमः चादर् खैमः ततः परं खैमे खैम तथा खुर् व वेह् विज्ञेया विचक्षणैः

تمبو دوشم تینت خیمه چادر خیمه خیمی خیمه کهر ربه

तरंग ऊर्मि स्तथा वेव् च मौज् ५ विज्ञेयं वनस्थितः मलख छलप तथा छर्वी क्रमाज्ञेया विचक्षणैः

ترنگ اورمه ولو موج ملخ چهلب چهروی

तर्खान तक्ता व कार्पेंटर् नज्जार् अपि यिगाच्छा ऽपि नज्जार् नज्जार् व छान शिंखन शिंखन् वापिक्रमा । द्वमी

ترخان تکتا کارپینٹر بخار یکاپچی بخار بخار جهان شنخن شنخن

तलवार व करवालः स्यात् सोर्ड् सैफ् वापि कलिच तथा शमशेर् तर् व कर्तल व लकच्छा अपि रगी हयोः

تلوار کرواله سورڈ سیف قلچ شمشیر تور کرتل لک چها رگی

तली करतले पाम् व राहत व अलकन अपि कफिदस्त व दिलास्कंन् मंजअथु लक्थियन् च लक्कसकर्

تلی کرتلم پام الکن کف دست دلاس منز مزاتهو لک تهن لکسکر

२८

तानी तन्वदैर्घ्ये स्यात् वार्फ् लिहाम् ततःपरं आगाक् तार् अपि तानिस्त्नः थान् गू यस्ता क्रमाद्मी

تہکیبا گیو بین تانتستہ تار آگاک وارف شتتو ویرکہم تانی

ताप् ज्वर् स्मृतथा फेवर् इत्यमा तब् तप्त् पुनश्च तब् ज़र् छ्यमा वतथाबौद्धा रिम्स् विज्ञेयो हिनीयकः

رمش چینیا زر تب تب فیور جوره تاپ

तामा ताम्रं च काप्पर् च तहास् मिस् मिस् तथा च मिस् ज्ञाम् जंगस् अपि च जंगस् वक्रमात्तेयाविचक्षणैः

زنگس زانگس مرام مش مش مش نخاس کاپیر تامرم تاما

तारक कनीनिका अईबाल् हदकः कान्निंग् च मुर्दमक् इस्तिरंगमर्दक् मनिफ़ल् च मिगिव्रम् मिगि वक्रमाद्मी

مک بیگرمش من نل یسترگ اومردک مردمک کرنیک حدقہ آی بال کنی نیکا تارک

तारा तारा तथा स्टार् नज्म् युल्दुज़् सितार पवव स्विज़ तारुक् च कर्मा च स्कर्मा चापि क्रमाद्मी

شکرما کرما تارؤک سوبر ستار یلدوز نجم ستار تارا تارا

तालु ताल च पैलेट् च लहाक् तम्नक् तथा च काम् काम् ताल् कन् ज्यथा इकंइ. वक्रमात्तेयाविचक्षणैः

برتنگ کن تال کام کام تمگ پیلیٹ تال تالو

नावा इरवीषं परमलेंद् मिलेजन् नाव पवव नावः नव्व व नाव् नावा नो विज्ञेयाः क्रमादमी

تو ناوا ناو تو ناوه تاو ایرن پلیت رچیشم ناوا

तिल् तिलः स्यात् आर्इल्सीड् कंजिद् कंजद् ततःपरं कंजिद् उस्तर् व तेल् तिल् व

تل تبل وستر کنجد کنجوتهه کنجد آیل سید تله تبل

तीली व तूलिका हीथ् व खलाल् छिश व खलाल् २ हयोः तथा तत्र अपि च सिंगव् व

سنگبو خلال چهش خلال نی تهه تولیکا تبلی

तहमत् स्यात् अभिशास्त स्त्र कैमल्नी तहमत् अप्युत विषयो हाछ्ह व जिंगमो व हस्तबो ज्ञेयाः क्रमादमी

هستبو زنگمو باچهه تهمت کیملنی ابهشاسه تهمت

तेली व तैलिकः आरस्तैमन् जयात् ज्वानुचि तील्स् अपि तीली व तेलवान् मर्नकोलकन् मार्फंगखन अप्युत

مارفنگ خن مرنکو تکن تیله وون تبلی تیلی زوانج زیات آیل من تیلکه تیلی

तेल तैलं वतथा आइल जैत स्नष्पुग वततःपरं तथा तेलसियाह तेल तील मर्नक तेल वक्रमादमी

تیل مرنک تیل تیل تیل سیاه شینک زیت آویل تیلم تیل

30

नेषा व ननाणी पक्स व मिन्हन केकि ननःपरं नेशहनिह नूर व नेयो व स्नू विज्ञेयाः क्रमादमी

سینو تیتیو تور تیہ تیتشہ کیک مخت ایکیس تنکشنہ تیتا

तोता शुकस्तथा पैरट् व ब्रा ननीश्कलाने वैगा ननी तथा शोगः नेचो ननी क्रमादमी

طوطی پینچو شوکہ طوطی بیگا طوطی کل گتی پیرٹ مشکہ توتا

तोल उन्माने व मेटरि व वन्नू ४ विज्ञेयं च नवषितः नल् नागा च तथा स्कपी क्रमात्तेया विचक्षणैः

سکرپو نیاگا تل ورن میتر ونمام تول

नकरी व तला वेलेन्सि मीज़ान् ६ ज्ञेयमितस्त्रिभ नराज़ू व नकर् वापि नकारी च त्रिकाल व

ترکال نکارب ترکر ترازو میزان . بی لی لیش تکلا ترکڑ

जुमडी वरटा हार्नेट् नम्बूर् वापि हरी तथा नेबूर् नम्बूरि नलह्र् व यौं क्वांब्रिर् च क्रमादमी

چہاپخر تلہر زنبور زنبور ہری زنبور نارنیٹ وریٹا ترمڈی

थकेवा व श्रमः फिंद्दीगि दस्तन् हडक च मांदगी इस्तैद व थकन् उल् च

تل تھکن لیتہ ڈے ماندگی بڑوک فیت یا تیاک شرمہ تھکوا

थप्पड़ चपेटिका प्रोक्ता स्लैप वज्ञ वापि कवंथ तथा तमाचा त तवंच स्र वपाथ उम्ब्रक च लक्कुरि

لک جہر ڈمچک چپاتھہ طاپچہ تماچا کچھتہ سلپ چپی ٹکا تپیڈ

थम् स्तंभ स्थापि पिलर् व श्रमूद् ठंगथुब्रक स्थन सतन् इस्तन् थम् कावा किंगोबुस चक्रमादमी

چھکوبس کاوا تھم لیستنہ ستون چنگ تبہرک عمود پلیر ستنبہ تھم

थाली थाल स्त्र डिस् तास् व श्रयाव तास् वतनःपरं थालर थाल् वतथा तावक् तवाक् ज्ञेयाःक्रमा

طاق طاق تہال تھالی طاس ایاغ طاس طوس تہالہ تہالی دमी

थूक निष्ठ्यूतिः तथा स्पिट् च थुसाक् ग्रपि थुक्क च थुफ तकि स्तक छिमक खत्तुहू चापिक्रमाज्ञेयाः

پچخہ جمک تھوخ تنکب تف تھک سپٹ شتہوتہ تھوک विचक्षणैः

रया दया व मर्सी व रहम् ४ ज्ञेयं वनखितः ग्रार् थुक्रे व रहम् वापि क्रमाज्ञेया विचक्षणैः
رحم نهایت از رحم میرسی دیا دیا

दर्जी व सौचिकः टेलार् खयात् सैंग्ग् ततःपरं वर्जी दर्जी व सच्च् वापि ळेम्पुपा व हिलम् क्रमात्
حلم حم پوبا سیح درزی درزی سینگ خیاط ٹیلار سوچیکہ درجی

दवात् भवेत् मषीथानी ईकस्टेंड् व मिह्नरः दवात् दवात् दवात् मीलिग्रेंडर् नकस्कोङ्. चिस्त्नत् क्रमात्स्मी
چسنت نک سکونگ میل اندرو دوات دوات دوات دوات ینکس تیرلد مسی دانی دوات

दही दधि तथा कर्ड् व मखेन् वापि कतिक तथा जग्रात् मस्ती व जामत् तदद् जो स्यात् खेल्फिडङ्गा
خولفد نکا زو زامت دود مسی جعرات کتک محیض کرد دوہہ دہی

दाख द्राक्षा ग्रेप् ग्रनव् वापि ऐजूम ग्रंगूर् ततःपरं ग्रंगूर् दक्षे व थग्गुन् वापि रगुन् वापि क्रमादमी
رکن تھکن دہیہ انگور انگور ایزوم عنب گریپ داکشا داخ

दाढी श्मश्रुः विपर्ड् लिहयः मस्काल् रीश गीर् पवच दार् समदल् वतथा मग्रा वीर्ड्गा खेस्पो परस्मनः
خیشو مکرا سمدل دار تیر ریش مشکال لحیہ بایرو شمشرو داڑی

दांत दंता दीथ् च अस्नान् च तिश् दंदान् गाख प्वच् दंद् सो सः अक्रमेणैते सविज्ञेयाः विचक्षणैः

سرتق سنگ سوه سو دُند کاخه دندان تِش اسنان تی تِهه دنتاه دنت

दातन् च दंतदावः स्नान् ड्रथ् ब्रुश् वापि सवाक् तथा मिस्वाक २ त्रिषय दातन् च सशिंग स्वडू

داتن ۲ مستواک سواک توتهه بروش دنتهه داوه داتن क्रमादमी

डाल डाली पल्स तथा माषल्लक घर् दाल ततःपरं सर्वेङवोद्यो अग्राह्य चविज्ञेयाहि विचक्षणैः

شزدماه دال پلس دالی دال

दिन दिनं डे च योम् ज्ञन् च रोज् रोज् दह ज्जिन्मु जक क्रमात्

جک تِمو دوه روز روز کن یوم ڈی دنم دن

दीवा दीपस्तथा लैम्प च सिराज् वापि चराग् चराग् ज्राग् चोंग् गोलेंकाग् हरकंङ्.च चक्रमाज्ञेया विचक्षणैः

هرکنگ بو اوکیونگ چونگ چراغ چراغ جراغ سراج لیمپ دیپه دیوا

दूध पीड़ पीन तथा वज्रः रंगाख दर्द अपि दोड़ नक लछो क्रमादेतेविज्ञेयाहि विचक्षणैः

جهنو زوک دود درد سراخ پین پیڈا دوغ

१२
32

डल्हन् वधूः वृडैड् वापि अरूस् निंगकिलिन् पद्मग् बेगलः तथा महारिन् च पंकमाः बरको क्रमादमी

بجمو پکھا مہارن بہکلہ بہیوگ نیگ کلن عروس برید ودہو دُلہن

ड्वाना करजः वाटर्मेलान् विन्नील ग्रयहयोः तर्बुज् च हिंदवाना हिंदवन् जागुन् बुअर् क्रमात्

بوار زاگن ہندوند ہندوانہ تربوزہ تربوزہ واترمیلان کرزہ دوانا

दूद् दुग्धं च मिलिक् लबन् सुथ तथा शीरिखाम् च पयू ओम्हद् ओमा उजिन् वापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

اُوزن اوما اُوم دُود بہی شترخام سوہتہ لبن ملک دُکہم دُود

दूर् दूरं वतथा डिस्टेण्ट् वग्रोद् यिरीक् चवतनःपरं दूर मलीरे तथा दूर च दिंगमो थक्रिंग क्रमादमी

نہگ نگ زنگمو دُور مرلری دور عیراق بجسد ڈُس ہیٹ دُورم دُور

देस देशः कंटरी वापि मुल्क् शहर् वतथा शाहर् खहर् दीशपुल् शाहर् वापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

شہر پُل دلیش خہر شہر شہر ملک کانٹری دشہ دلیش

दैव् दैवं वतथा फार्टन् ह्वयोः कसमत् च वहर् तथा तथा कसमत् अपि लोन् लस्कोस् नाले तैयाःक्रमा

طالع نکونس ون قسمت بہر قسمت فارٹن دلوم دیو

दमी

ह्राटी दाडे व सेंदि मिन जल उगाक दास लोर् ततःपरं द्रोत् जोरा व गुत्रवा चापिक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

گزربا زورا ذوت نور داش او کاک مجل شید داترم دراتی

यत्र स्कंधं गुद्रस्त व माल माल व

دنوش

धनुष चाप श्च वोव कौस् व उकार् अथ कमान् तथा लेंद् रीज नू वतथा गुन् वक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

بیجو جو ریخ لیند کمان او کیار قوس بوو چاپه دنوش

यथा गते श्च कैफीटिज् ह्रफन् यार् लोगेंद् ग्रफुन कंद ह्लम्व यो खयड्. चापिक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

خینگ دہون چرب کنوه نور گند یار کیفی تیتز گرته دہنوا

धर्म धर्मे वाघ वर्हेव दीन दीन केश दीन् ततःपरं दरम ह्रोस् वतथा ह्रस्त वक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

چہتس چہوس درم دن کیش دین دین ورچو دہرم دہرم

याग सडे तथा घुड् व खैत् चापि ईयनफ व नखु तथा नख पनदाव् ऊत्पा स्कत्पा चापिक्रमाद्मी

سکت پا گت پا بہنه داو نخ نخ ایینپ خیط تہرو سنرم دیاگا

33

दुनिया विश्वनन: कादेडूसर् नहाफ उतत्का ऽपि वाखंद: किल पिंजे हन्तु दपवन दे पावन् क्रमादमी

ردپچن دیچن دوں بیچی واخندہ موتک بیچی نواف کاتن ڈیسر ودھونبہ دھونیا

दुनी नाभि स्तया नेवल् मर्द: खिंदिक व नाफ तथा, तुम्म तत्तु ग्रपि, तेवा च हूनमा चापिक्रमादमी

ہرتیا تیوا توں ہمہ ناف خندک نیول نابھہ دھونی

दुषु नीहार् स्तया फ्रास्ट्र व नवाव: थुन्नक ग्रथुत नारमेंग मनिर् वनर् नामन् मुना चापिक्रमादमी

مونیا نامن ونر منیر نارمغ تھوت نیک وانت نی ہارہ دھندہ

श्वी निर्गेजक्क ग्रापि वाशमेंन चतथा कसार् खीबी गाजर् व हवी ड्व दुखन् चापि दुगुष क्रमात्

وکیپ وتخن ڈپ دھوبی گاذر بی جی واشربن ہربی جکہ دھوبی

दुग्ध्री श्वम स्तया स्मोक व डुखान् ग्रथ ततन व हृद् डुद् दह तत्या तथा तत्मा क्रमात्तेया विवत्तोणे:

تنتیا تنتیا دہ دوو دوو تتن دوخان سموک دھوہ دھوان

श्ली रज स्तया डस्ट् व गवार् थुलंग हयोमा गर्द् २ लक्क थुलक्कह ग्रपि थुल्लन वक्रमात्तेयाविव (त्तोणे:

تھولڈان تھوچھوہ لچھہ گرد تھوبلنگ غبار دسٹ رجہ دھوبی

नदी सरित् सिवर् वापि बहर् दर्या २ द्वयोर्भवेत् दर्याऊन व कल् सांस्यो रंगमस्ती वाथिक्रमादमी

ندي سرت رور بجر دريا دریاو نه کل سانسیو ريته رکم فونس هونت

नपुंसक ग्रपि षंढः हामें फ़्रोडारट ततःपरं खुन्सा हिजड़ा व हीज़ ईज़ व लाछ मनिंग व फ़्रमिन्न ।मित्

سک پینوم ششنیه نامیقو ڈایت خنثا خنث هزکی هییز ایز لاچهه مینگ

नया नव स्तथा न्स व जदीद् यिंग् नौ ततश्च नव् नव सोमा वतथा सर्फ क्रमात्तेयाविवक्षणेः

نیا نوه لوه نیو جدید ینگ نو نوو نوو سوما سرفه

नरक स्यात् नरकः हेल व जहन्नम २ द्वयोः दोज़ख २ नरक तथा नेल्वा दोज़ख वाथिक्रमादमी

نرک نرکه هیل جهنم دوزخ نرک نیلوا دوزخ

नवल व नकलः मंगूस इब्नुलउर्स तथा रासु रासि व नूल वापि लाकीमो तुल क्रमादमी

نول نکله منگوس ابن العرش راسو رسه نول لاکیمو نل

नहर् प्रणाली कैनेल् व नहर् वापि ग्रविक् व जोय् वाली नाविज् तथा दुको खर्कों ज्ञेयाः क्रमादमी
نهر پرنالی کنیل نهر ارک جوی والی ناریج تهکیو خرکون

नाई व नापितः बार्बर् हज्जाम् ग्रपिव सर्तराश मोतराश ग्रथ नाई व नायिद् शाहखेन् ठक्कर् क्रमात्
نایی ناپیته باربر حجام سرتراش موتراش نایی ناید ساہجن ٹهکر

नाक् नासिका व नोज् वापि उनफ् चापि ब्रुरुत तथा बीनी पज्र व नस्ल् शङ्क् व नक्कुल ज्ञेयाः क्रमादमी
ناک ناسیکا نوز آنف برُت بینی پزه ننت شنگ نکهول

नाडा नीवी तथा टायी तिक्क तम्बालबाग् तथा वेदियेजार् व पर्त्तगाश ड्रूर् नग्न् ज्नक्तिरखस क्रमात्
ناڑا نیوی تایی تکه تمبال باک بندیزار

नानवाई स्यात् कांदविकः बेकर् खब्बाज् ग्रथो विश्व नानवाई ग्रथ कोंडूर् नशी क्लेखेन् जनखुङ् ग्रप्युत
ناوایی کاندوکه بیکر خباز ناهوایی کاندر ضن تکرچونگ زن جونک

नाम् नाम नेम् तथा इस्मच येति नाम् नूम् तथा च नाव् मिंग् मिंगपोह् च क्रमादेते संविते या विवत्त
नाम ناهه نیم اسم اتهه نام نوم ناو منگ مینگ پوه ॥ तेः

न्हावना स्नानं व वेद् गुस्ल् व स्नूव् गुस्ल वततःपरं लम्बोल स्रान् व ठूय् वापि गुस्ल् विज्ञेयाविवर्त्तते॥

غسل تهوی شران لم بوله غسل پنج غسل بید شانم نهاونا

निकुस्नातं वतथा स्नौजिंन् ग्रस्तः घुक्कुर्गीक् ग्रगुत ग्रस्तः २ हयोस्तू घेट् टिमा विंतपतेड्. वक्रमाटमी

ببت شنگ ثث طا پینو عطه تهوش گورک عطته سنی زنج کشنوم پچهه

निंदा निंदा नया क्लैम व गैवत् नप गिलहू गिलर ग्राउजाउ वापितथा स्समा ग्रपशल्वो वक्रमाटमी

گرشت بیو سمت پا آو زا نو گلی گله پته عیبت بلیم نندا تندا

निर्मल ग्रच्छं क्लिपन् वापि साफी वापि स्नुक् तथा नाव साफ व मलरस्त लांगो सांसां क्रमाटमी

ستانستان لانگهو مله رستو صاف ناب شنزک صافی نکل این اچهم نرمل

नीति नय डिलिब्रेशन् तद्बीर् ५ नेयं वतस्थितः दाय् ल्वक्स ग्ल् ववोद्धातह्रितीयः छुल प्रकीर्त्तितः

گل لوکس دای تدبیر ۵ ڈل بری شن نیه نی تی

नीला नील स्लया ब्लू व ग्रजरक् काक व कबूद् तथा ग्रस्मानी स्रल च इ.स्त्रा व सव्रनोह् वक्रमाटमी

سوا نیوه ونکیو نیول استفا کبود نیکوک ازرق بلوو نیله نیلا

३४
35

नीमा नत स्तथा लोव व मुनवफिज्ञ व तिवन व पस्त खेत बन चतथा माम्न झमंडेग चक्रमादमी

هرمنگو ماهو بن خت لپنت تین مه لوو نته نیما

नेडा व निकटः नेपर करीव वापि यिकेन तथा नजदीक नज्दी तथा न्मर व नेमा निंडर क्रमादमी

ننگر نیمو نیور نزدی نزدیک یقین قریب نی آیر نکته نیڈا

नेह नवे स्नतथा नैल व ज्रफर नीमक ततःपरं नाखन नाखुन नम चैव सेन्मो जिर्मग क्रमादमी

زرنگ سینمو م ناخن ناخون نیمق طفر نبل نخه نیه

पक्का दह स्तथा ब्रिकु व मतीन पिश्क ग्रपि शखन व पोख दह श्रांटे तथा शखनः क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

پخته شراتی دور یوخ پخته پشک میق برگد درده پکا

पक्खा व वाजनं फैन व मिर्वहः यलगश्च तथा वादज्ञन पकः तथा वावज्ञ लयव व ंग्विवस क्रमान्

پلنگ بخش کنگیب واوز پکه باوزن بل نگج مروه فین وجسم بخنا

पग उस्नीष स्त दैवेएट् व ग्रम्मामः सेला पवच दस्तार पगड दस्तार् थोन् स्थुप् कस्मीरेन तोन् परः

تون تهوٹ تهون دستار پگڑه دستار شمله عمامه ترابند اوشنیشه پگ

पंखा गरुत् व फेदर् व जिन्नाह् कनात् व पर् च पर् पच्छ् शोका चतथा श्का क्रमात्तेयाविचक्षणैः

شاکیا شوکیا پچھ پر پر قنات جناح فیدر گرت پنکها

पंखी खग स्तथा बर्ड् व तायर् उवालिक् परंद च मुर्ग पक्षिन् च तथा दखक्क फर्खन् चोचापस्त्रजा

فرخن دکهک پچهن مرغ پرنده اوچالک طایر برڈ کهگه پنکهی

पट् कौशेयं तथा सिल्क व अब्रेशिम् वहयोरपि रेशिम् रीशिम् व पोट् रीशिम् सिकिम् वापि क्रमाद् (मी

سکم ریشم پوٹ ریشم ریشم ابریشم سیلک کوشیم پٹ

पट्टा व जघने थाई फखज् तथा युतनत्यिस्मिः रान् रान् लंग् च तथा लाशा ज़ख्क विज्ञेयाः क्रमादमी

زرک لاشا لنک ران ران یوت تپنیه فخذ تهائی جگهنم پٹا

पट् ऊर्णापट् स्त्रापि उलन्क्लोथ स्तफ् व जंग् पट् पट् पट् चतथा नांव् गुस्ह् विज्ञेयाः क्रमादमी

گش نامهو پتهو پتهو پتهو جنگ صوف اولن کلوتهه اورنه پٹ پتهو

38

पत्रा पत्रे लिपफ़ वरक़ व शुष्मक़ वर्ग ग्रपि पानि व वयर् लोमा लङ्गरा वापि क्रमाज्ञेया विचक्षणैः

لنگر لوما وتهر پانه ورگ پیپمق ورق لہالف پترم پتاه

पतला तनु फरहन् वापि रकैक् रंग शिकि ततः परं वारीक नररर तथा तनु व ग्रम्मो फ्रेङोनर क्रमादमी

فرنگوی سرپمو تتهنو نری باریک انگ شنگ رفیق فه‌ان تتنوه پتلا

पतंग पतंगः माथ वापि तकादि विश्वितः परं पर्वानः र ग्रप्पयो पोंपर् छेमाले व विलफ्रन् क्रमात्

بلہ فن چهالیب . ونپور پروانہ ماتهه تتنکه پتنگ

पथर् शिला तथा स्तोन् व हज़र् ताश संग ततः परं कानै कस्म् चतथा दवा व उदवा वापि क्रमादमी

اوروا دوا کینهه کاهی سنگ تاش حجر ستون شیلا پتهر

पद्दर् स्थलं तथा सैन् व सह्रा मैदान् र ह्वयोर्भवेत् सम्मिकश व सतर् देमो थंला ज्ञेया क्रमादमी

تهگلا دیمو ستر سم نکش میدان صحرا پلین ستهلم پدر

पनीर् भवेत्तथा ः मिता वीन् चिन् वापि करोत् पनीर् वामन् छुला वापि पनीर् ज्ञेयाः क्रमादमी

پنیر چهولد چامن پنیر قووت جبین چیز آمکت پنیر

परोहूणा प्रतिथिः गिरह नैहरू मिह्मान् २ तद्दयोरपि मिल्म पङ्क वतथा डूमो गुम्मा वापिक्रमादमी

گرنیا دونو پچهه ملمه مهمان گنٹ تهه تهه پروهنا

पर्दो सत्रे व कर्टन् व हिजाव पर्दः स्तस्त्विश दुरू योला वतथा पर्दः क्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

پرده تولا ٹهرو پرده حجاب کرٹن ستر پردا

पर्वाना शास्त्रिपत्रे स्यात् आर्डर् तवक्रयात् तथा मुबारकनाम पर्वानः तालक्क स्त्र कस्तुक् २ हयोः

کشوک تعلیقه پروانه مبارک نامه توقیات آرڈر شاستیه پترم پروانا

पसीनो स्वेद स्तथा स्वेट् व अरक़ खुय् खेलः तथा गम इ.ल्को तथा मल्कु क्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

علهو تولیهو گم خوله خوی عرق سویٹ سویدو پرسنا

पल मेवेन चषकः मोमेंट् लहजः स्यादितस्त्विश नफस् च्पह व छ्छाङ्. चापि ठग्गी तेयाःक्रमादमी

ٹهگڑی چهوچهانگ چهوه نفس لحظه مومنٹ چشکه پل

पसारी गांधिकः पर्फमर् व अत्तार् २ हयोः माज़ार् पसारी व बुह्रा मननच्छोको मनचुन प्रस्तुत

من چوں من چهوکی بوهر بسارے مازار عطار پرفمر گاندهکه پساری

37 पसलिः किल् पांश्चं व रिब्स् नम्र व क्रखर्गे च पक्ष्मो पक्षे तथा काश विद्योस् विटर् क्रमात् मी

چکنئی جیوکس کانبہ بخسی پہلو کرکو جمب ریبش پارشم پسلی

पहाड् शैल् स्तथा मौंटेन् जिवाल् ताग़ कुह् तथाव गर् संगर् री वतथा विह वक्रमात्तेया विचक्षणैः

رہ ری سنگر گر کوہ تاگ جبال موتین شیلہ پہاڑ

पाणी जलं तथा वाटर् मा स्वह् आब् गैव् पवच पोन् छुह् छुहे वक्रमादेते शुद्धौ वौद्यापरः स्मृतः

چہوہ چہوہ ٹونیہ اوبہ آب سوہ ما واتر جلم پانی

पाप् पापं सिन् जनब् वापि गुनाह् २ ज्ञेयमित स्मिशु पाप् दिक्या वतथा नस्पा क्रमात्तेया विचक्षणैः

نیپا دکیا پاپ گناہ زنب سین پاپم پاپ

पारा सूत स्य क्वैकसिल्वर् जीवक सीमाव २ रतस्मिशु पारद् ऊल्छः तथा छुल्छह् क्रमात्तेया विचक्षणैः

چہو چہوہ نوچہو پارد سیماب زیبق کوئیک سلور سوتہ پارا

पालकी शिविका पैलन्कीन् महफ वततःपरं कल्माफः पालकी नम्पान् २ हयो पलकी २ हयोस्तथा

پلکی جمپان پالکی کلمافہ محفہ پیلن کوئن سوکا پالکی

पामा पत्त स्य पारी व तरफः ३ ज्ञेयमिति स्विशु खातः पोर स्रोक तथा फाक वक्रमा ज्ञेया विवन्तोः

فیوک چهوکه پور خاط ظرف پارتی پکشه پات

पिंजरा पंजरः केज्ज व कफस ज्ञेयमिति स्विशु तथा पंजर ढिशु शिंढा चिलबू वापिक्रमादमी

چلبو شناد تیب پنجره قفس کینز پنجره پنجرا

पिंजरा व गवाक्षः स्यात् लशोल मुशाबक सुप्फत विषयो पंजरः ३ लवकतरू पंजर् पंजर् क्रमादमी

پنجر پنجر لاک تر پنجره مشبیق لب پهول گواشه پنجره

पिंडु ग्राम स्लतया विहोन कर्यः याज़ि व दिह तथा ग्रयो क्रि गाम तथा हुंग व ग्रौ विज्ञेयाः क्रमादमी

گرون هنگ گام کلی ده یازه قریه ویلج گرلم پیند

पिरंदा वेणि स्लया वेडिइह्यप्र वापि ज़ग्रद् तथा सिक्रर् ज़ग्रद् ज़लफ वांक लन्थु लर्डर् क्रमादमी

لف لرند لن بهو وانکه زلف شکلر برنید ڈهیر دمبی پرنڈا

पिव स्यात पिता तथा फादर् ग्रव ददम् वतथा पदर् पिला मोल व ग्रफा वापि ग्रता ज्ञेयाक्रमादमी

آتا افا مول پیلد پدر دوم اب فادر پتا پیو

४२ 38

पीर् पृष्ठं बैकृ सलब् वापि उवः कृष्ण शाह् तथाच प्यर् गपत् निकोह् वक्रमादेतेविज्ञेयाद्विविवक्षणैः

پیہتہ پرشتہ پیک صلب اوجہ پشت شاہ تہر گیو نیک خاہ

पीडी पीडः वपर् क्रसी मज़ाज़् क्रसी २ हयोर्भवेत् पीर् तथा स्लन् च दन् वापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

پیرہ پیہتہ جوابر قرستی مجاز قرسیہ پیر ستن دن

पीतल् रीति स्तथा ब्रास्स् व सफ्हर् युच च ब्रिंज् तथा पितल् सतेल रगन् वापि विलिंग्स् वापिक्रमाद्स्मी

پیتل ریتہ براس اصفر ہتوچ برنج پیتل سرتل رگن بلنگ لستن

पीला पीत स्तथा यालव् ग्रस्फर् वापि सरिक तथा जर्द् स्र्द् लदर् तथा सेर्पो सिर्फोचापिक्रमाद्स्मी

پیلا پیہتہ یالو اصفر شرک زرد زڈ لڈر سرلو سروہ

पुछा वक्र स्तथा क्रकेड् मअवज् व करक च कज् कोज् हल वापि कक्रक् वापि खिशरिन् तेयाः क्रमाद्स्मी

پیتہا وکہ کروکیڈ معوج کہ ایک کج کوج ہل گلک خستہ رن

पुत्र् पुत्र स्र सन् पुत्रा उगल्वह् पिसर् तथा जह्मन् मव्च् बुच्छा वापि बुह विज्ञेयाक्रमाद्स्मी

پتر پترہ سن ابنا اوگل بلہ پسر زہمن بچھوہ وچہا بوہ

ستنگما نیمیا پروُن زوّد دیرینه کهنه بالی اولڈ برانه پورانا

پچھا پوچھا مھنو ستری مرد کهایر رجل میل پمان پرش

جنگ دو ناما لت لکی دم کوک زنب تیل پچھہ پوچھہ

کتاب پچا پوتهه کتاب بک بوستکم پوتھی

توا توتیا پڑلش شکم قناق بطن بیلی اودرم پیٹ

تهک شاه پین اوُن وڈی پوڈ ابورش صرات اوف تنتو وستاره پیٹا

३१
39

पैर् पादः फ़ुट् रिजिल् वापि आश्तक् पाय पुख्ते पवच खेर् कष्या वनष्या कष्मा क्रमाज्ञेयाविचक्षणैः
کنک ما کنکٔ یا خور پخته پای آشک رجل فُوٹ پاده پیر

पैसा पण स्तथा सेमलकाइन्स् वापि फ़लूस व पुल पुल तरि पैस पैसे व पिलस्व् वापिक्रमाद्मी
پلیو پیسی پیسه تور پل پل فلوس سیمل کای نس پینه پی سا

पोदिना व कलेबी मिएर् हृदनज् पिन्न व पदनः वो पुद्र ख फलोली व फोलिंग् वापिक्रमाद्मी
ولنگ فلوبی پودنه پُو پودنه پینه هودنج مزنٹ کلبمی پودنا

पोला विक स्तथा हालोव् सुत खल्ला व क़र्क अपि निही नश अपि छुड़ु वापि नग्राग् फ़लटिंग् क्रमाद्मी
فُل ٹنگ ننگ لونگ چهوچ نش نهی کرق مخلا هالو رکته پولا

पोशी पोदि स्तथा सेरसे मल्हम् वापि पलिंगपाय वर्द्दवान् ज़ीन तथा हेर् व थ्यम्का थिंवा क्रमाद्मी
تهما تهیم کا همیر زین بردوان پلنگ پای شلم سی پرش شرمدیے پودی

प्यास पिपासा तथा थर्स्ट व अतश उस्तिक व तश्नगी नगी तेषु अपि कोमा व स्कोमा वापिक्रमाद्मी
سکوما کوما ترش تبکی تشنگی اوستیک عطش تهرسٹ پیاسا پیاس

प्रकाशः प्रकाशः रोशन् वापि नूर् नूर् चततःपरं नीगाश् ओत वतथा अग्निबल् क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

اگ بل اوت گاش رنا نور نور نور رز پرکاشہ پرکاش

प्रतीत भवेत् प्रतीतिः कान्फीडन्स व इअतिबार् ह्ययोः बावर् व यतिमाद् पक्क व इतिमाकिम व छुस क्रमात्

جہس اتماچہن پختہ اعتماد باور اعتبار کانفیڈنس پرتی تہہ پرتیت

प्रश्न प्रश्नः कश्चन व सवाल् समेक सवाल् तथा प्रश्नः पृच्छन तथा फीवा विसाह चापि क्रमादमी

ترشا دہروا پرچھون گوشتہ صوال سومیق سوال کواسچن پرشنہ پرشن

प्रेम स्नेह लव् लव् हुब् व अम्रालिक व मिहर् तथा मुहब्बत माय ज़वा चापि रगलस् वक्रमादमी

رکلس زوا مای محبت مہر امرالک حب لو سنہہ پریم

पट्टी व पट्टिका प्लैंक व तख्तः शाल् तख्त तख्त व पट पेंसिल् व तथा संसिल् क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

سنگ لپ پنگ لپ پٹ تختہ تختہ شال تختہ پلینک پٹکا پٹی

फफा व लोहल स्यापि हैमरर् फाक्र ग्यो किकिच् बती व तग्नपे फफ व खेदिक व हलवर् क्रमादमी

چه خرتط خدک ققت تنگ چپی بتلی کلچ فاقر ستی مرر لوهله پهیا

फल फले वतथा फ्रूट् व समर् ई मिश तथाव वार् मेव फल् वतथा शिंङ्‌तक फल् विज्ञेयाः क्रमादमी

قل شنک تنک قل میوه بار آمیش سمر فروت پهلم پهل

फिफरा फंफकसः लस्न व पियः उपकाः हयोस्त शुश २ शुशनोरु व लग्रा वापि खल्वाह वापि क्रमादमी

خلواه لوعا شوشنار ششش اوکپه ریه تنکش ففقسه پهپرا

फद्दी योनिः वजैना व फर्ज कमखक श्रपि कस २ हयोः गूड कोप पिह वतथावी थ्रो मोछन मोताक फरात्रुभी

موتاک موچهن پیپه کوپ گود کشش کهوم شنک فرج وجینا یونه پهدی

फर्सत ग्रवसर स्यापि लेजर् व मुहलत तथा विश फर्सत २ व तार् शिंग व फर्ले तेयाः क्रमादमी

فرله شنگ تار فرصت محلت لی زر اوسره فرصت

फूल पुष्पं वतथा फ्लावर् जहर् गल गल तथाव गुल पोश मेन्तोक चतथा मिंडूक क्रमाज्ञेया विचक्षणैः

هندوک مینتوک پوش کل کل کل زهر فلاور پوپیم پهول

कोश विस्फोट् प्रवसात् बरल व जदरी हरक आविलः दान फाफरु व वूरह पिट् वक्रमादमी

پٹ. ورو قہفر وانہ آبلہ ہرک جوری وایل درستفوٹہ قو دا

वकरा छागः गवारद् चापि मग्रज् ग्रवक्केकि तथाच वुज् वुज् छावल चतथा राफो रश्किस् नेयाः क्रमादमी

رشکس رافو چہاول بز بز راج کوبک معز کوایٹ چہاگہ بکرا

बखरा भिन्न सिपेरिट् व ग्रलाहिदः ततःपरं ग्रेरी जदा व विलग्रन् व स्नसो वर्फ वक्रमादमी

برف ستستو بن بل جدا ایری علیحدہ سپیریٹ بہنم بخرا

वच्छा वत्स तथा काल्फ व ग्रजिल मोजष् ततःपरं गोसाल स्तु खेस वच्छ व भेनो हुं वक्रमादमी

بوٹم بہرتو وجہہ جتے گوسالہ موجی کالف ولشہ بچھا

वजार् व विपणिः मार्किट् मौक बाजार् इ त्रिषितःपरं ग्रहमेज् व तथा छेसा बाजार् वापिक्रमादमी

بازار چہنا انہہ مز بازار مارکیٹ وینہ بجار

बजाज़ स्यात् वस्त्रविक्रेता ब्राह्मच्चैरद्द व बजाज़ बजाज़ बजाज़ बजाज़ करईछोंख्या बजाज़ वापिक्रमादमी

بزاز کوی چھونکیا بزاز بزاز بزاز بزاز کلاتهه پرچنٹ وستر وکرتیا بزاز

बटंग टंकः पियर कमरखा आमवृक्ष अमरूद् बटंग व टंग नुती बतया नजरी कमात्तियाहिबदतयोः

ینودی توتی تمک ٹنگ امرود آمتهه پییر ٹنکه ٹنگ

बटेरा स्यात् टेटिभकः कइल दिराज़ व वनवलाक दिराज़ बटेर् बाइर् व फदफइक

قت فداک بازیاز بٹیر دراج وت ولاک دراج کیک تی تاٹیٹکه بٹیرا

बड़ा महान् तथा केर्ब व जलील वापि अलग बजर्ग लोय बडू तथा छिन्नो छगो वापिक्रमादमी

چهگون چهنهو ٹڈا لوہ بزرگ الگ جلیل کریڈ مهان بڑا

बणिया बणिक च शाक्कीपर सौकश बाज़ार्य श्योभवेत् बाजर्गान् अपि बाजारी बीन छकया छगण पवव

چهونگه چهکیا وین بازاری بارکان باراری شاپکیر ونک بنیا

बताऊं एलक हंतांक पग्पिलंट् बाजिंजान् तथा पतिंगान् अपि बातेगान् बांजान् बांगन पगन् २ द्वयोः

پگن وانگن بانجان وانتکا پتنکان بایجهان ایکپلنٹ ونتاکم تباؤن

वत्ती व वर्तिका कैंडिल् फतील स्त्र पिलिक् तथा फतीलः फतिलः चापि स्वयत सर स्तार् क्रमादमी

ستار ، سر ، سوئیتھہ ، فتیلہ ، فیتلہ ، پلک ، فتلہ ، کیڈل ، ورتکا ، بتی

वदल् मेघ स्तथा क्लोड्व व सहाव् चापि बुलत् तथा अब्र ब्रिज् चापि अब्र प्रिन व नमखोर् ज्ञेयाःक्रमादमी

نم خور ، ہرن ابر ، برز ابر ، بلٹ ، سحاب ، کلوود ، میگھہ ، بدل

वदला त प्रतीकारः रिलिजस् व अिवज् तथा तिगशिप् व वदल वद्लः २ द्वयोश्चापि ज्र्लक् २ द्वयोः

زدلک ، بدلہ ، بدل ، تنگ شپ ، عوض ، رلیجس ، پرتی کارہ ، بدلا

वदाम् राजादनं आल्मण्ड् लौज् वादाम् ४ त चतुर्षितः वदाम वादाम् क्रमादेते विज्ञेया हि विचक्षणैः

بادام ، بدام ، بادام ، آلمونڈ ، راجادم ، بدام

वंदर् व वानरः मांकी त्रव् मैमून् वतनःपरं बूर्निनः उज्र् तथा वांडुर् प्रयो चाथ शादी क्रमात्

شدی ، پرلو ، واندر ، اوز ، بورنہ ، میمون ذب ، مونکی ، وانرہ ، بندر

वंदूक यंत्र तथा गन् व वंदूक मिल्तिक तफंग् तथा तोपक् वंदूक तपक् चापि तवक् चापिक्रमादमी

تبک ، تپک ، بندوق ، توپک ، تفنگ ، ملتگ ، بندوق ، گن ، ینترم ، بندوق

बपारी नैगमः मार्चेंट् ताजिर् बाय् वत तोऽन्वयोः सौदागर २ ग्रथ बापारि व छोंड्या छोध्या क्रमादमी
چهودیا چهونکیا بایار سوداکر مای تاجر مارچینٹ نیگمہ بیاری

बर्फ हिमं वत या स्नोव् व सल्ज व कार् बर्फ व बाव्रे शीन् खवा खोः क्रमादेते विज्ञेयाहिविचक्षणैः
خاه خوا شین باوری برف کار ثلج سنوو ہم برف

वर्षा वृष्टिः स्म रेण वापि मतर् यमगर् ततःपरं बारान् बारान् तथा रूद व छेपी छेपी क्रमादमी
چهریا چهریا رود باران باران یم گر مطر رین ورشٹ برخا

वर्षं वत्सरः इयर् वापि सन्नत् इल साल् ततःपरं काल वर्ह्नीः वतथा लो व लखो ज्ञेयाः क्रमादमी
لخو لو ورہیہ کال سال ییل سنت ایر ولسرہ برس

बल बलं व करेज् क़ुव्वत् क़ुछ् तवानाया स्यापिव अगस्तले व बल शेति व खदि ज्ञेयाः क्रमादमी
خدی شیت بل اگشتلہ توانایی پکچہ قوت کریز بلم بل

वस्तु वस्तु तथा थिंग् व शाय् नरिसः चीज व शाय तथा वस्तु चालाक् वतथा रिंगचन् क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः
زنکچس چالاک وشت شي چیز نرتہ شي تهنگ بستو وستو

वहुत् व वहलं मच् च कसीर् तोल् ततःपरं विसियार् डेर् सिहाः मेमो मोमो ज्ञेयाःक्रमाद्मी

مان جوی میتو شتهاه ڈیر بشیار طول لنبیر تزج بهلم بهت

वा वायु स्र इपर् रीह् च शिमाल् वाद् वाद् तथा व वाद् लोंस्थो वापि खेलुग् वापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

خلکرگ ولنتو باد باد باد شمال پیج ایر واوه با

वाज् करः टेक् खराज् वापि वाज् ४ विज्ञेयं च तथोदितः टल् वप् वापिक्रमादेतेविज्ञेयाहिविचक्षणैः

پ طبل باج خراج ٹنک کره باج

वाज् श्येनः हाक्क् सक्कर् काञ्चः वाज् वाज् पाज् ठाह् च ख्याह् क्रमात्

خیاه تهاه باز باز کاچگه صقر هاکل شینه باز

वाग्र स्तोमः तथा रेएट् च करोह् वापि किराय च किराय् २ हयोश्च वार्वय् च लाया वापि किराइ क्रमात्

کرای للایا باروی کرایه کرایه زنت ستومه واڈا

वाडी च वाटिका गार्डन् हदीकः चतथाच वाग् बुस्तान् वाग् वार् छेय् वापि छूर् विज्ञेयाक्रमाद्मी

جهر جی وار باغ بستان باغ حدیقه گارڈن واتکا باڈی

वाला शार स्तनया परो सहम् उक तीर् ततःपरं अगीशः कान् व दाह् वापि दह् विज्ञेयाः क्रमादमी

ده داه کمان اکیشه تیر ورک سهم ابرو شره بان

वाली अखातं फौदिन् व ऐन् सुलाक् वश्म पश्च चिन्नः नाग् व छूमिकि वापि छूमिकि वापि क्रमादमी

چهوبک چهوبک ناگ چهنه چشمه سلاق عین ورق اخاتم بانی

वात आलाप स्तथा वर्द्दू व कौल दैमक् सखन् अप्णुत वलय कथ्य व तथा पेरा जिवौं वापि तथाक्रमी

زربو بیرا کته وی سخن ڈیمق قول وردو آلاپه بات

वाल वाल श्च हियर् वापि शयेर् थुक मोय् ततःपरं वेजनः वाल व पश् राल् चक्रमात्तेया विचक्षणैः

رال بیسو وال ویجهه موی ہٹوک شعر هیر واله بال

वालक् वाल का वायु तिफ्ल व किचिक् ववः ततःपरं हल्लकः व लकूट् छून व फलंग वापि क्रमादमी

فلبونک چهن ولکت هلکه بچه کیچک طفل بای باله بالک

वाला व कंडलं वापि इपरिंग हल्क जीर् व द्वयोः गोशवार् तथा कन्नवाजि अलंग व तल क्रमात्

تل المک کته واج گوشواره جیره حلقه ایرنک کندلم بالا

वाव्र अर्घः प्रिक व कीमत व निर्ख विज्ञेयमित स्लिष्ठ रवल रिंग नख्र वतथात्तेयाः क्रमादेते विचक्षणैः

نخ رنگ گل نرخ ۂ قیمت برک ارگهه باو

बांह भुज भुजतथा आरम् उजद् तथाच बिलिक तथा कजो लासून नर् वापि कङ्गा फ्लिका क्रमादमी

فلکیا کونگیا نر للاسونہ بازو بلیک عضدہ آرم بہوجہ بانہہ

बिखारी भिक्षुकः बेगर् फकीर् वापि गदा तथा फकीर् बेछुवन् व लेखन् दर्वेश क्रमात्

درویش لنخن بیچہوون فقیر گوا فقیر بگر سونکشوکہ بخاری

बिच्छू वृश्चिक एव स्कार्पियान् अक्रब सरिग पिशक गज्दुम कज्दुम तथा बिछु व दिकाराचन गलस्त क्रमात्

گلہ ٹس دکیاراچن ۂ نخ گزدم گزدم پشک سرک عقرب سکارپیان ورشیکہ بچھو

बिछावना ॥ स्तरणं कार्पेट् फर्श भुत्यापि बिसात तथा बिस्तर् फर्श वथरुन् वापि तिग्विस थिग्वस क्रमादमी

تہکیچس تہکیچس وتہرن فرش بستر بساط فرش کارپٹ استرنم بچھانا

बिजली ह्लादिनी लाइट्निंग बर्क उतच क्लिनिश तथा बर्क बरबेइ चतथा बुन्मल लोक इड्क चक्रमादमी

ہلک لوک وزمل برقی برق برق اوت چکنش لایٹننگ ہرادنی بجلی

विरला विरलः मिग्नर् कलमन् व किशः व खाल् चूक् कान्छा व तथा स्विक् स्रह् विज्ञेया क्रमादमी

سوہ سویک کایچھا چوک خال کشبہ قلمن میغر ورلہ برلا

विह्ला विश्लला कैद् सिन्नोर् मोषिक् गर्बः पिशो तथा ब्रोरु पीशी व बिलः वापि विज्ञेया हि विवक्षणैः

بلہ پیشی برور پشو گربہ موشنگ کبیٹ بڑاہہ بلا

विशु विषं व बुजिस् सम व जहर् वापि जहर् तथा जहर् व्यह् व तथा धुक् च तक् विज्ञेयाः क्रमादमी

تک دہوک ویہ ہر ہر ہر سم پزمس ویشم بش

विषम् व विषमः वापि अन्नरवन गैरिमुस्तवी नाहम्वार् तद्वयोः कूज वशम शुज्मन् च रिट्मिन्यी

رت میتی شہزمن وشنم کوزہ ناہموار غیرمستوی ان اون وشمہ بشم

विष्टा विष्टा तथा स्तूल् व बराज् फक् गोह् तथा च गुल् तथा गस् काका पुनः काका क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

کیکپا کیکپا گش گل کوہ فک براز ستول ویشتا بشتا

विही भयं काउन्स वापि सफर्जल व विही विही विही वमहेट् विही वापि छडुल् वापि क्रमादमी

چہدل ہی بم چونٹ ہی ہی ہی سفرجل کوانس بیوم ہی

वीज् बीजं सीड् वज़र् वापि उहग् वापि तरवम् र हृयोः बोल् सोन् सोन् चक्रमेणैते वित्तेयाह्विविचक्षणैः

بیج . بجم . سید بزر ارگ تخم بیول . سون . سون

वीणा च वल्लकी रैटर् मिज़्मार् सितार चोभयोः रुबाब् सेतार् सतार् वापि सितार् चापिक्रमादमी

بینا . ولکی ریتر مزمار تنبه تاره رباب ستار ستار ستار

वीणा पर्युषितं रहेल् ग्रामिनः किंचिके तथा शावीनः ग्रगतः वित्र च भित्रा च ख्यातिलक्ष्म च

بیا . پروشتم . اشتیل کی چلکی شبینه اکته بیبی نیت با چهانه لکشو

वीजं शुक्रं च सीमन् च तेजस्कः पेरल्लिक ग्रणुत मायः मनी च मस्तिन् च खवा मत् चक्रमादमी

بیج . شکرم . سیمن نطفه ایرن لک مایه منی مستین خووا مت

वृथा प्रमादी स्त्रेनि च मनजून मरिन् ततःपरं देवानः रत्नहृयोः मत्त च नवा चापि द्विजक्षक्रमात्

بهتوا . پرمادی . استین متنون مررن دیوانه مست ننونیا درجکش

वृद्धो वृद्धिश्च बिन्ड्रम च ग्रक्ल राय राय वततःपरं ग्रक्ल गाद चतथा लोटोस खेका ज्ञेयाक्रमादमी

بدهی . بدهه وزدام عقل رای رای عقل گانه دوتش خلکیا

९५ 95

बब्रा बुडुद स्यापि बुबल्वि तय्यार् ज़नाबु ज़नाबू सूर् बुब्हर् च तथा बूवा उग्रबाहू चापि क्रमादमी

اوک بواه. بووا بوبهر سور جناب جناب طیار. بر بیل بوبده. ببرا

बुल्बुला स्यात् भरद्वाजः नैटिंगेलि बुल्बुल स्मृत त्रिषु बुल्बुल २ बिल्बिचूर् च बुल्बुला बुल्बुला क्रमात्

بلبلا بلبلا بل بچور. بلبل بلبل نیٹنگ گیل. بردوازه. بلبلا

बूवा द्वारे च गेर वाबु च दक्षः दर्वाज़ एव च, वर् बर् गो तथा ज़्गूह् च क्रमात्तेया विचक्षणैः

زگوه گو ور ور دروازه دبترا باب ڈوور دوارم. بووا

ब्रटा ब्रस्त स्तथा त्री च शजर् चापि दरख़्त २ द्वयोः वनिः कुल च तथा ब्रटा स्तकी ज्ञेया विचक्षणैः

سنک چی. بوٹا گل ونہ درخت شجر ترّی درکتہ. بوٹیا

ब्रडा ब्रह्म स्य अल्बुमैन् च हिमत् चापि करी च पीर् जोड़् बुड् चापि तथा गेतो श्रयो ज्ञेया विचक्षणैः

ایو گیتو بُڈ زوڈ پیر کری ہمت اولو میں دردہ. بوڈ

बूंद बिंदु स्य ड्राप् चापि कतरः चापि थिमिम् तथा कतरः तथैव वाक्का फरू थिका छुर्वेग क्रमादमी

چهرنگ تهکیا فرو قطره تهم قطره ڈراپ بندوه. بوند

बूरा नशः स्तथा हस्कू व कशिर् चापि स्थपान् सबोस्त सत्नुस्त कस्त्र व पुचे फंग्मा क्रमात्ज्ञेयाविचक्षणैः ः

فنک یا تیچی کش ستبوش ستبوش تهیان قشر هنک نشره بورا

वेर् स्त्रथो बदरं पलम्स व उन्नाव चापि चिलान् उनाब् उनाब् ब्रश् वैर तथा वेर् चक्रमात्तेयाविचक्षणैः ः

بیر بیر بري عناب عناب چلان عناب پیل مشش بدرم بیر

वेल स्त्रुहालः तथा स्पद् व मेवल् किल्मन् तथाच वेल योम् लिवन् एवन् तथा टुक्कचे क्रमात्तेयाविच (क्षणैः ः

تک تیچی جین بون یوم بیل کتمن میول سید کواله بیل

वेला कालस्त्र टैम् वक्त व चकि ज़मान् वक्त ततःपरं वेल तस्त्र अपि वक्त चैवक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः ः

وقت تیش ویله وقت زمان چیک وقت تیتم کاله بیلا

वेहुअ स्तान् अज़िरं याई् व सहन् ः ज्ञेयमितस्त्रिष वेड. आंगन च देयां व अंगन् ज्ञेयाक्रमादमी

آنکن دیان آنکن بیده صحن یارڈ اجرم بهرا

वैद्य वैद्य फीज़िसेन् चापि तबीब् चापि हकीम् तथा पिजिष्क तबीब् हकीम् मना हकीम् चापिक्र (मादमी

حکیم منا حکیم طبیب پزشک حکیم طبیب فزسین دیوه دیو

५५

वेलू ग्रनडान् तथा ग्रोशू व सौर् तापाकृ वतनःपरं नगाव् गव्व् व तथा दांद च लंनो ख्लंग् चक्रमादमी

خلنگ تنگ تو داند گوی نرگاو ناپاک ثور اوش انهژوان بیل

वैंसरी व नली फूट व ग्रब्बवः नयू तथाच नयू नल स्न मुरली टिलिंग् नहयू वापिक्रमादमी

نهی تهرنیگ مریلی توله نی نی انبوبه قوت نلی بینسری

बाज्‌ स्पात् कलांतरं शफिट् रिवः चापि जजान च सूद् सूद् मजु फर च फिल् वापिक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

فل فر مجو سود سود جزانه ربه پرافت کلانتر بیاج

ब्याह् विवाह स्न मैरज् च निकाह् तैवततःपरं कद्‌खुदाई तथा वाद नेथ्र पकमा वखस्तनि

بخشتنی یکما نیتر داده کدخدایی نی نکاح میرز دواهه بیاه

भता भक्त व ताश्म्‌ ताम् ७ चत्रिष्वित खाड पवच तथा बत डयी चापि जचिस् त्तेयाःक्रमादमी

زجشن ذبی بته خواره طعام رالیش بهکتم بتا

भमनियाल पत्म ग्राईलशिान् ग्रशाफार कीपिकि ग्रपुत मिज्ञान् इस्तिरी़वेत्रेः व ग्रछिवील मिकुपुकार

بهنیال بلکیه شیئر آیل کیپک قرکان کوبجته استر اجروال شکر بلک

भर्वुजा भर्जक ग्रापि वाईलर् मकली क्रमाश्र विरिग्नगर् तथा ब्रीत व वर्जुन ऊोत्वन व योस्विवन्

برجا برجکه پای لر مقلی کماش برشته گر بریت بربزو نوحن یوستبجن

भर्म् ग्रंाति ग्रनतया मिस्टेकि महत्वु इ त्नेयमितस्विष हीर् ब्रम् वतया थुंग व विजिमो वक्रमादमी

بهرم براتهه مستکو سهو هیره برم تنگ بجتیو

भल्के षः त हुमारो व गदन् पर्तिः ततःपरं फर्दा सवा पगा चेव पुरे हस्के क्रमादमी

بهلکی شوه تمارو غدن ایرته فردا صباح پگاه تهڑی هسکی

भाई भाता व्रदर् वापि इखवान् ग्रपित्त विर्तकान् वरादर् व वरोरान् व वोय मिग्रो व विजी क्रमात्

بهای براتا بردر اخوان برتلکان براذر بروران بوی منگ بو بجی

भांडा भांडे व वोस्सिल व जर्फ तथा कच पवव ग्रावंद लुखा तथा वान नोतवित स्नुत वक्रमादमी

بهاندا بهاندم واس سل ظرف کچه آوند لوخا بانه نوتیت سپهف

भार भार स्तथा लोपड् हम्ल् ज्ञवे वार् व वार् व बोरु खन्न् खुर् अपि विज्ञेयाः क्रमादेते विचक्षणैः

بهاره بهار توید حمل خوخ بار بار بور خرو خور

भारा गुरु स्त्र डेर् वापि सकल पत्र गिरान् तथा ड्रुन् गव्द्ध चिंते तथा ह्मच क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

بسیار گروه ڈیر ثقیل گران درون گیو چینتی ہل جی

भारी संमार्जनी वापि वहारी अथच मिक्रसः सुगी जारोब् च जारू च लछन् उस्त् फिव्मा क्रमाद्मी

بهاری سم مارجنی بروم بفتشہ سیوگی جاروب جارو بچھ ڈسٹ فحما

भूचाला स्यात् भूकंपः अर्थकोक च जल्जलाः तथा यर्तिब्रिश् जल्जलाः लर्जः बम्तुल संगुल संगुल क्रमात्

بہونچالا بہوکمپہ ارتہہ کوبک زلزلہ یرتہ برِیش زلزلہ لرزہ بیتول سنگل سنگل

भूख बुभुक्ता तथा हंगर् जूअ् तथा आचलिक् तथा गुरिस्नगी तथा वज्रैर बुझ तोकृत व हृतकत्र व

بہوکہ بہیکتا ہنگر جوع آچلیک گرسنگے وجری بوجہہ توکتی ہتکتو

भूमी भूमि स्तथा अार्थ् च अर्ज् यर् वापि जमीन् तथा यमज़कः बुतराथ् साजी सा वौद्धानपरस्य सा

بہومی بہوم آرتہہ ارض یر زمین ایم زکہ بوتہہ راتہہ شاجی شا

भूर्जं स्यात् भूर्जस्तथा वर्ब्व व तूज़् २ द्वयोरपि तज़् बुर्ज़ तूवा तथा स्तका क्रमात्तेयाविवक्षिताः

ستکیا تُوا برزه توز تور برج بهوجه بهوج

मेड मेष स्ततथा गुरद् व गत्रम कै वततःपरं गोसफंद मनकट् तथा ल्बक व फडुंग स्तेयाःक्रमादमी

فدنک لک کمت مز کوسفند کوی گوایت میشه بهید

भेडिया व वृकः वुल्फ़ व सहीन् व्यूरः ततोद्वयोः गर्ग २ रामहूत्त्र फरा वापि सिकडोंक्र वक्रमादमी

سیه اونکو فرا راهبون گرگ بیوره بیرحان وُلف ورکه بهیڈیا

भेद् भेद स्ततथा डिसेंटकि फर्कत रख्नः २ रतस्निष बस्मर् खेत् चतथा गुरु वक्रमात्तेयाविवक्षिताः

گرو خیت بیینز رخنه فرقت ڈسٹنگ بهیڈ بهید

भेन स्वसा सिस्टर् उख़्तान् व धिधि ख्वाहर् व खुरि व भग्न शिस्स्री तथा सिस्त्रो क्रमात्तेयाविवक्षिताः

سترنکو سنگ نو بهینه خوری خواهر بیگ دی اخوات ششتر ستوسا بهن

भोजन व भोजनं फ़ूड व ग्ना ताम ताम ख्वोड पवव खेन् ज़ाजिसू व ज़ुबस्कन वक्रमात्तेयाविवक्षिताः

رجشکن زاجش جن تواده طعام طعام غذا قود بهوجن بهوجن

भ्रमर् भृंग स्त हार्नेट् व जंबूर् व कब्री तथा व जंबूरसियाः जंबूर वेबर् भेवां भूहू क्रमात्

بهو . بوان . بهمبر زنبور زنبور زنبور سیاه کبری زنبور بارنیت بهرنگ بهردر

भ्रवां भ्रवो व भ्राईवो हाजिब् काश ग्रबरो तथा वर्ज़ बुर्म्म वतथा मिन्मा सिमिन्मा ज्ञेयाविचक्षणैः

سیمنا مینا بهمه برز ابرو کاش حاجب ابی برو بهرو برو بروان

मकड़ी शलभः लोकस्ट जिरादः व मलख् मलख् मर्गी हालव् च चक्लूकर् विहा चापिक्रमादमी

بهیا چکچکپو بالو مرکه ملخ ملخ جراده لوکست شلبه مکری

मकी गोरः व मेज़् चापि जवार् अपि कनाक् तथा जवार् ज्वार् मकाय् चापि मामुस्पेलतक् मकै क्रमात्

مکی ماميپل تک مکایی جواد جوار جوار کناک جوار مینز کوره مکی

मक्क़ू वेमा च लूम् मिहूयाक् मव माकू स्वर तथाच मकू अथ रुमूः तथा गम्क़ू क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

رکم کو رمیوه مکو ملی ماکو مخ محیاق لوم ویما مکو

मक्खन् च नवनीतं स्यात् बट्टर् ज़ब्दः तथैव च द्वयोः मस्कः २ च ञच् थत्त्र् च मसैर् गोस्कः क्रमादमी

گوشکبہ مرسر تتتہہ یخ مسکہ زبدہ بتر نونیتم مکھن

मच्छर् देशी तथा गैंट च विग्रास् पषण २ द्वयोर्भवेत् गमाश म्वह् च झुन्मुन् च फिस्सू चापि क्रमादमी

فشو جھمن مہہ گماشہ بشہ نواس گینت دیتی مچھد

मछी मीन स्त फिश् हूत च बिलिक् माही २ द्वयोर्भवेत् गाड् ना न्नै च क्रमादेते विज्ञेयाहि विचक्षणैः

نون نیا گاد ماہی بلک حوت فش مینہ مچھی

मजूर् च कर्मकारः स्यात् लेबोरर् च अजीर् तथा मर्दिकार् उभयोः मज्दूर् २ मजूर् ला थालया क्रमात्

تہالیا لا مزدور مزدور مزدور مردکار اجیر بی لوار کرمہ کارہ مجور

मञ्ज् भवेत् महिषः बफलो जांवरस् चापि कुताज् तथा गावमेष् ग्वामेष् च मेष् माहि मही चापि क्रमादमी

بہی ماہہ میش گاومیش گاومیش کتاز جاورس بفلو مہشہ منج

मंजी खट्टा तथा काट् च खत्थ् तथा चार्पायः कट् तथा पुंग च मलठी खद् चक्रमादमी

خط مل تی پرنگ کٹ چارپایہ ختہہ کاٹ کہتوا منجی

मटर् कलायः पी वापि संगक् पुवाक् मशंग् तथा मशंग् कर्द् तथा प्रिएउल् प्रल्मेन्ड्न् चक्रमादमी

بخنون شرنڈل کرہ مشک منگ بوچاک وی کللایہ مٹر

मणियारा शांखिकः लिप्पीडरी हक्काक् ८ चतुर्थितः मन्न् ढाङ्गन् हकाक् वापि तङ्ख़न् वोद्धापरोपिच

تہگ خن حقاق تہاجوکن منر ۸ حقاق لب پیدیے شانکہ منیارا

मस्था भाल ग्र फोरहेड् च जबः मलाय् ततःपरं पेषानी तंदर् डिक च प्रल्वा सल्वा क्रमादमी

شلیا پرلیا موکہ تنوی پیشانی ملاي جبہ فورہیڈ بہالہ متہا

मदिरा मदिरा बनि व खमृ वापि ग्ररक् शराव् शराव् मस्त् छंग् जिरित् वापिक्रमाज्ञेया विचक्षणैः

جرت چھنگ مست شراب سراب عرق خمر وان ہدہرا ہدہرا

मनुष्य् मनुष्यः मेन् वापि इन्सान् इन्सान् च ग्रादमी सवी मनुष्यु च मी ग्रादम् क्रमाज्ञेया विचक्षणैः

آدم می منش سیوی آدمی انسان ایزن مین منشیہ منش

ममे स्तनौ ववी वाप् सद्दैयेन् पञ्चक् ततःपरं पिस्तान् पिस्तान् बव तुमा चुचुः ज्ञेयाःक्रमादमी

چوچو ثما ببہ پستان پستان امچک شدیان ببی شتنو ممی

मसाला वेशवारः स्यात् स्पाईसिस तवाविल् अप्तुत, दोर्वार् अफ्जार् मसाले मसाल शेमन् मसाल च

مصاله شمین مصاله مصالح افزار دربار توابل سیاهی ستبش ویشواره مصالا

महा माषा स्त्न ऊदद् च माष् इशिल्माष् ततःपरं तथा माषिसियाह मेव माह् माः ब्लोकि चक्रमात्

بلوک ماه ماهه می ماشیاه اشلاش ماش اودوه ماشا مهان

महीना च तथा मासः मांथ् शहर् आय् च माह् तथा मियाश्न रत्य् च तथा दावा जल्वा वापिक्रमादमी

جلوا داوا رتهه میاشت ماه آي شهر مانتهه ماته مهی تا

मत्ती च मत्तिका फ्लाई जुबाब् वापि चिचिन् मगस् मच्छि मक्खि च तथा रङ्.व् व्याङ्.व् वापिक्रमादमी

بیابکبو زنکبو بچهه بچهه مگس چیتون فلای ملیکا مکشی

मलीर् लीडं तथा हानी असल् वापि असल् शाहद् असल् मांछि वमथा बाङ्.वे व्यास्त्व वापिक्रमादमी

بیالیس برانکچی برانکچی ماچهه عسل شهد عسل عسل هانی کنتودرم ماشیر

माई माता तथा मदर् उम्मः वापि अनम् तथा मादर् मोरि च माज् अम्मा अङ्गो तेयाःक्रमादमी

انکو اما باج موری مادر انم عمه مادر مانا مای

५०

50

माडा दुश्टं च वेद् चापि कवीह्न चापि यमन् च वद् वद् यछ्छ शामिन् च नम्या चक्रमाज्ञेया विचक्षणैः

مادا دشتم بد قبیح یمن بد بد یچھہ سمین نبا

मादा रोगी तथा सिक् च मरीज्न् आग्रिव् विमार् तथा नाजोश मंद् च ज्वक् चापि नस्क्रू चापिक्रमाद्‌मी

مادا روگی سک مریض آگرب بیمار ناجوشا مند زک نتنگ

माला मांसं च गोर्लै च वशाह्   हमायिल् माल माल् ढावा लग् विज्ञेयाक्रमाद्‌मी

مالا مانسم گالیڈ وشاح   حمایل مال مال ڈہابا لگ

मास् मांसं च तथा फ्लेश च लहम् गोश्त गोश्त गुशः न माज्रू शांशा वोद्धापरः स्तुम् च न्यजकषमीर के परः

ماش مانسم فلیش لحم گوشت گوشت گوشہ نا شا ماز شا ستم نیم

मिंज् मस्तिष्कं तथा ब्रेन् च दिमाग् चापि मगज् तथा मज्जीनः मज्ज कोदू लसा रज्जमा चापिक्रमाद्‌मी

مخ مستکم برن برن دماغ مغز مغزینہ مغز کودو لتا خلیا

मिट्टी व म्र्त्तिका डस्ट च तराब् चापि धुप स्च खाक् तथा खावर मव्रू मा च थल्या चापिक्रमाद्‌मी

مٹی مرتکا ڈست تراب تھوبہ خاک خاورہ تامیح خلیا

मिठ्ठा च मधुरं स्वीट् च यहलव् ततलिक् अपुत शीरीन् खोग तथा म्यूह् च नार्मो ह.र्मो क्रमादमी

ہرتو نارہو میوتہہ خواگہ شرین تبلیک یحلو سویٹ مدہرم مٹھا

मित्र मित्रं फ्रिएंड चापि मुखलिस् दोस्त यार् ततः परं दोस्त म्यत्र अपिच नोशिस् च दोस्त वित्तेयाः क्रमा
(दमी

دوست نوشش مہتر دوست یار دوست مخلص فرینڈ مترم متر

मिर्च् कोलकं पिपर् फिल्फिल् कर्मुच फिल्फिल् नवमिर्च् मर्च अथापि फवारील् खचुल्लिर्मी क्रमादमी

بجل نیرما فواریل مرچ نودرمرچ فلفل کرچ فلفل پپیر کولکم مرچ

मिहीन् सूक्ष्मः सलेंडर् च रकैक् ऐग् शिकि एवच वारीक ग्रान च जायल् च शाबो टिपटिप् क्रमादमी

تہپ تپ شبمو زایل گرانہ باریک ایک شک رقیق سلینڈر سوکشمہ مہین

मीना भवेत् उपालंभः कम्पलैण्ट् शकवः एवच ह्योः शकवः स पीथि ग्राव् च खोकेह् अफशात् अपुत

گزشت خاکرہ گراو تیخ شکوہ شکوہ کمپلینٹ اوپالمبہ مینا

मुकुट् मौलिः करौन् चापि इक्लील् ताज् ताज् ततः परं दिस्तनान् टिक चोमन् ताज् वोस्याभु कोरपरोपिच

تاج چوبین تکہ دستار تاج تاج الکلیل کرون مولہ مکٹ

मरवु मखं फेस् तथा वज्रः मुन्न् रोप मुख बुष्पु ह्योस्त दोङ्. १॥

دوگک بهته رخ روی ییتر وجه فیش مکهم مکه

मंगा व विद्रुमः कोरल् मर्जान् ४ चापिवत्तधितः ल्वद्ग् रून् तथा वीरू क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

بیرو نورو لدر مرجان کورل ودرمه منگا

मुंगी मुद्गश्च वीन् माष् व माष् वनूमाष् व मर व मंगा मुंगा मुंग् चक्रमादेतेविज्ञेयाह्रिविचक्षणैः

منگ منگا منک جی بنوماش ماش ماش بین مدگه منگی

मुहर् सवर्णमुद्रा स्यात् गोल्डु कोइन् अशर्फी तिला उरहली चापि तिला मुहर् व अशरफ च अशर्फी क्रमात्

اشرفی اشرف مهر طلا درستینے طلا اشرفی گولڈ کوائن سورنه مدرا مهر

मुहूर्त वेला अवर् चापि सात् ५ विज्ञेयंच पंचमम् नितक्षोत् सात् अश्ववैक्ष्यात् क्षुचोत् नाडीप्रकीर्तिता

جهه جوت ساعت نیت چهوت ۵ ساعت اور ویلا مهورت

मूर्छा शमश्रुः ग्वश्रास् च शारिब् चापि ब्रुरुत् तथा बरूत् तथा विरेत्न गोञ्छ मारा समदल अपृत

شمدل مارا گوچهه بریتونه بروت بروت شارب شعاش گیهه موچهیان

मोती मुक्ता व पेरल्व लूल् वाथ द्वयोरिनः मुर्वारीद् मिर्गेरिल मुक्तः मुतिक् वापि मुतिक् क्रमात्
موتی مکتا پیرل لولو لول مروارید مرگرل مخمه متیک متیک

मूत्र मूत्रं च यूरिन् वोल् सिद्धुक् पेषाव् ततः परं जितियाज़् अपि मुत्थ्र् च चिन् चिन् ज्ञेयाः क्रमादमी
موتر موترم یورین بول سدوک پیشاب جیه یاز متهر چس چین

मूर्छा मूर्छा च फाइंटिंग् गश् वेहुशी २ द्वयोर्भवेत् दोर् ---- मन् त्रस् वापि विज्ञेया हि विचक्षणैः
مورچها مورچها فانتنگ غش بیهوشی دور من ترس

मूर्ति मूर्तिस्तथा फार्म् च सूरत् वापि चिराय् तथा सूरत् पयमुख् तथा डोल् व लस् सूरत च क्रमादमी
مورته مورته فارم صورت چرای صورت پیمکه دول لس صورت

मूली स्यात् मूलिका चापि रडिस् ग्रुथ तरुब् तरुप् तरवू मूलै च मुञ्ज् चापि लमक् चापि मुलो क्रमात्
مولی مولکا ردش ترب ترب ترب مولی منج لموک ملو

मेल मल स्तथा डर्ट् च दरन् खिह् न द्वयो चिरिक् मल टीमा च तथा त्रिंङा क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः
میل مله ڈرٹ درن خیهه چرک مل تیما ترنگا

मैंगा महार्घं स्त डियर् बिगालिन् च ग्रमस् तथा गीरान् ग्रान् डुग् तथा क्रन्मो गीरान् चापि क्रमादमी

مینگا مہارگہہ ڈیر امس گران گران دوگ کنمو گران

मैंदी मौंजी हिना चापि हिना चापि हिना तथा हिना नुकाज़ि मैंज़ सेग्रोसी सिर्मोह्नचिंग् क्रमादमी

مینڈی مونجی ہنا حنا حنا حنا نکزی ہینیز سیدو سرموہرخنگ

मेल् संगम स्व मीकटरि व तर्कीव् तर्कीव् ततःपरं ग्रामेन्शि जोड़ म्युल् डीस्तो

میل سنگمہ میک ترٹ ترکیب ترکیب آمیرش جوڑہ میول ویلیتو

मोटा स्थूलं तथा कोर्स् च मतीन् चापि युगाक च लक गट् म्वट् ग्रपितथा थुग्मो वंवोस् ज्ञेयाःक्रमादमी

موٹا ستہول کورس متین بولاک لک گٹ موٹ تہگمو بمبوس

मोड़ा स्कंद स्तथा शोल्डर् कितफ म्यविह् तथाच दोश् उगाः फाक् ग्रथ ठका च पुह्मः ज्ञेयाःक्रमादमी

موڈا شکندہ شولڈر کتف میورہ دوش اوگہ فہوک ٹہکیا پہمہ

मोर मयूर स्तथा पीकाक् ताव्स् तोज़ चततःपरं ताउस् शिन्नाडक मोर च मच्या चापि मयुर् क्रमात्

مور میور پیکاک طاوس توز طاوس کوک شن مور مچا میرہ

मोल् मूल्ये रैंट् समन् वापि निर्ख २ द्वयोः वय्य एवच मल् रिन् वाम् न्तक्रमेणैते विज्ञेया हि विचक्षणैः

جام رن مل بیعه نرخ سمن نرخ مسولیم مول

याना मूर्खः बलैंद् वापि गद्धी वापि दबंग व अंद् नादान् ब्रेठ वतथा लस्मो मशक्षित् वक्रमादमी

میشنگ میت لن پو ہرتھہ نادان کنُد دبنگ غبی بلیند مورخه یانا

योगप युक्त वतथा बार्थी लायक् लायक व खर् तथा खः तथा लगहार् ग्रोस्स् व लायक् वापि क्रमादमी

للایق اوش لکہ ہار خه خر للایق لایق وارثی یکتم یوگ

रंग् रंग ध्वतथा डाई लौन् बयाक रंग २ रतक्लिष्ट छोस् रंग् वापि क्रमादेते विज्ञेया हि विचक्षणैः

رنگ جوش رنگ بوباق لون ڈای رنگه رنگ

५३ 53

रजाई खल नीशारः कुइएट् अपि लिहाफ् तथा युक्तन् शब्पोश् व लेफ् खन् च शपुस छन्नन् क्रमादमी

جهن جن شپش خهن لیف رشپوش تیکس لحاف کوینت نیشاره رجای

रेड़् तथा विधवा वुइडोव् अर्मलः तल् ततः परं वेवह् कंडः तथा मंड् च युक्तामो च पुडि.मगु व

پدنکمو یکتامو منڈ کنده بیوه ٹل ویڈو ودهوا رنڈ

रत्ना प्लीहा तथा स्प्लीन् च तिहाल् नाल् च स्पुर्न् तथा तिली पवु अपि छेपी च छेला तेयाः क्रमादमी

چهلیا چهیریا بوه تلی شپرز نال طحال سپلین پلی ها رتنا

रस्ता मार्ग स्तथा पाथ् च तरीक् रल तथा व राह् लार् वथ् लम व तथा लम व विनेयाहि विवत्तएः

لم لم وتبه لار راه یوله طریق پاتهه مارگه رستا

रस्सी रज्ज स्तथा स्ट्रिंग् च हब्ल् तनाव् च ततःपरं रेस्मा रस्मे च रज् थका नावार श्च क्रमादमी

نا باره تهکیا رز رشتی ریشما طناب جبل سٹنگ رجوه رسی

राई च आस्तरी मस्टर्ड् खर्दल् आस्सर् ततोपि च खर्दल् खर्दः च आस्सर् व कैचे ···· क्रमादमी

کیچی آسر خرده خردل آسر خردل مسٹرڈ آسیر رابی

राज् लेपकस्तु मेसान् च मेःमार् गिल्कार् इतस्मिन्ष हुमिल् सिकघन् हृस्किकुपन चक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

راج لیپکہ میستان معمار گلکار دُبل سکین ہرشکین

राजमाष् राजमाषाःस्युः पीज् लूबा बाग्ल पवच वज़िर् बड्तथा राजमाह् शरन्मा च मुहू क्रमात्

راج ماش راجہ ماشہ پیز لوبیا باغلہ وزر بڑ رازہ ماہ شرنما منھو

राजा राजा च किंग् सुल्तान् पादशाह् इत्येयमितस्मिन्ष राज़् ग्यालो च चैवापि क्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

راجا راجا کنگ سلطان پادشاہ راز گیاپیو چوی

रात् रात्रिः नैट् तथा लैल् च काच शब् उष्ठ रात् तथा छन्मो छन् ग्रथवो द्वांत फक् वित्ते यं दिवानिशं

رات راتر یہہ نیرٹ لیل پچھہ شب اُوشہ رات چھنمو چھن جہک

रात्री च रक्षकः द्राच् च हरीस् सकैंहन ग्रप्युत निगःबान् ग्रपि सांतदो रोछु संखन् संखन् ग्रप्युत

راکھی رشکہ دالج حراش شکیلنڈکن نگہبان سانتدو اوچ شرنکھن شرنکھن

रिछ् रस्तस्तु विपर् डव् च ग्रयिक् दद् यिग् ततःपरं हापत् धम् च दिरिन्मो चक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

رچہ رشہ بیبر دب ایک دو یک ہاپت دہوم ورنمو

रीति रीति स्त्र कस्तौं व रस्त् ४ विज्ञेयंचतत्त्वितः रोष् लख्

رخ روش رستم کشتوم رینهه ریتی

रुपय्या मुद्रिका सम् व मब्लग् रूपिय रूपियः रुपय् रुपय् व मुल मुल् वक्रमात्ज्ञेयाविचक्षणैः

مل ربی روپی روپیه روپیه مبلغ سم مدرکا روپیا

रूई स्तूलं व काटन् व करप्फ़् पत्रेः व पुंब व उस्पद्रसी ग्रपि फंब रेभा ऊपास् वापिक्रमादमी

کپاس ریها فنب اوسیدسی پنبه بخیه قرض کاتن ستول روبی

रूटी रुप स्नुथा त्रेड् व खब्ज्ञ नान् नान् चततः परं गोदे च्वुट् व तगिर् वापि खुबी ज्ञेयाविचक्षणैः

خربا تگیر پچوت دود نان نان نخبر یرزنڈ پوهیه روبی

रेत भवेत् सिकता सैंड् च रमल् क्रम् रेग तथाच शिंग् स्नाख् भेमा चतथा ठंगा क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

بینکا بیها شیخ ثنگ رنگ کم رمل سینڈ سکتا ریت

रोंसा गंधमृग स्चापि डियर् डियर् ग्राल कीक ततः परं ग्राहो हूसै च रूस लावा खलाह विज्ञेया विचक्षणैः

خلده لاوا روش هوسی آهو کیک غزال ڈیر گندهمرگه اوشا

एक कटि स्त्रतथा वेस्त् व ज़हर् विल् च कमर् तथा मुल्लाः त्ररव् वतथा केत्ता स्कित्ता ज्ञेयाः क्रमादमी

سکتیا کیتیا ترخ ملاه کمر بل ظهر ولبث کٹھ اک

लकडी काष्ठं तथा वूड् च वक्रूद् वापि इंतन् तथा हेज़्म् च लरिगी ज़िन् च शिंग् तथा शिंग् क्रमादमी

شنگ شنگ رِن لرگے ہیزم ہیتن وکرود ووڈ کاشٹم لکڑی

लगाम् च कविका ब्राईडिल् लजाम् च जगन् लगाम् मलूली वतथा गलखफ् शाप् स्त्राप् ज्ञेयाः क्रमादमी

ستِرپ شرف گلخف ملوی لگام جگن لجام برایڈل کوکا لگام

लंगा पेश स्तथा लेम् च ग्राईद् लंका लंग् ततःपरं गुड् लंग् जावो तथा थिंगमो क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

تہینگمو جاوو لونگ گڈ لنگ لنگا لیم پینکو لنگا

लक्ष्मी लक्ष्मी स्तथा वेल्थ् दौलत् दौलत् च पुल् तथा दौलत् यार् अपि नुर्दक च रोज़िः ज्ञेयाः क्रमादमी

روزیہ نزدوک یار دولت پُل دولت دولت بلتھ لکشمیہ لچھمی

लज्जा त्रपा तथा शीम् च हया वापि हया तथा शर्म् शर्म् मंदछ्ह् तथा नोछा खैलिवाह् चक्रमादमी

خیل باہ نوچھیا منڈچھہ شرم شرم حیا حیا شیم تریا لجا

लड़का बाल: चाई वापि तिफ्ल किचक् च तिफल् तथा ह्लक: वापि लवकुट् छुड़चे फल्संग वापिक्रमाद्मी

فلیونگ چھتری لوکٹ بلکہ طفل کچک طفل چاہی بالہ لڑکا

लंड् लिंग् वतथा पीनिस् ज़कर् वापि सिकिन् व केर् गप् स्पार् फ़नाक् तथा जेह्र् वक्रमाज्ञेया विवक्षणैः

زہر فناک لپاٹہہ گپ کیر شکن ذکر پی نش لنگم لنڈ

लंबा दीर्घ तथा लोंग् च तवील् वापि उज़न् दराज़् उन्दः ज़्यूट् वतथा रिङ्गो रिंगमोह् ज्ञेयाः क्रमादमी

رنگموہ رنگمو زیوتہہ اوجوہ دراز اوزن طول لونگ دیرگہ لمبا

लल्लारी रजकः डाइर् मचाग् चुघ् बयाकृ ऽपि लाकसाज् रंग्रेज़् तथा रंगर् च छोसख्न् तंखन् क्रमादमी

تنخن چھوش خن رنگر رنگریز لاکساز بیابچی جاغ ڈایر رجکہ لللاری

लसन् व लशुने गार्लिक् स्म सम्माक् ततनतख् सीर् हज़ः हझन् तथा गोत्या ज्ञेयाक् वापिक्रमाद्भवेत्

گوتیا زہن ہزہ سیر سماک جوم گارلک لشنم لسن

लाख लाक्षा च तथा गम्लाक् लाक् ध विज्ञेयं च तर्षितः लाछ लाचा च लचा चापि क्रमात्तेया विचक्षणैः

لچا لاچا لاچھ لاک گملاک لاکش لاخ

लांगरी च भवेत् सूदः कूक् तबाख् आशपज् अपुत बावर्ची च तथा वाज़ थ्यद्वूः हस्तरि अमी क्रमात्

ہستری تہیہ تنگ واز باورچی آشپز طباخ کوک سودہ لانگری

लाची एला कार्डिमम् च हिरल् लाची तु काबुवा लाची पेल ततश्चापि लिशि चापि अिला क्रमात्

الل پستی ایلہ لاچی کابوا لاچی کارڈم ایلا لاچی

लाठी वेत्रः तथा स्टिक् च असा किङ्किमयाख् तथा चोबिदस्ती तथा लगी लूर् पेर्ना चिंगथ्युर् अपुत

چنگ تہر بیرنا لور لرگی چوب دستی پکمک تیاخ سک وتیرہ لاٹھی

लाडी भार्या तथा विफि च ज़ौज़ खातून् तथा च ज़न् खेज़ः कुलय् तथा आनी छेमो चापि क्रमादमी

جہما آنی کوئی خزہ زن خاتون زوجہ وف باریا لاڑی

लाभ् आगम् तथा इन्कामि अवायः किलशा कांचमक् तथा आमदनी हासिल् ज़िय् त्त उंगको क्रमादमी

افزگی فخی زئی حاصل آمدنی کلشہ کانچہ سک بن کام آگمہ لاب

लाल रक्तः रेड् तथा अह्मर् कज्ल सुर्ख अपि च सुर् तथा ब्रजल मर्वी तथा मर्फोह् क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः
لال رکتہ ریڈ احمر کزل سرخ سرز ورزل مروی مرفوہ

लालमिर्च् पिप्पली वोथा चिली फिल्फिलि अह्मर् कज्ल् मुच् तलख्क मर्च् मर्च वांगन् सब्ज़ पत्ता मर्फ़ुल्स्मी
لال مرچ پپلی چلی فل فل احمر کزل مچ تلخک مرچ وانگن مرچہ سبز وپچا مرفو نیزبا

लहू लोहितं ब्लूड् दम् च कन् खून वीएा तथा व रथ् टक्र खिक्र् वापि क्रमादेते विज्ञेया हि विचक्षणैः
لہو لوہتم بلوڈ دم کن خون وینہ رتھہ ٹہک خرک

लोहा लोहं च आइरन् हदीद् वापि तुमुर् तथा आहन् वुप्रिव शास्त्र च चक्त हल्त्र क्स. चक्रमादमी
لوہا لوہم آیرن حدید تیھمر آہن شتر وشینہ چکش ہل چکش

लुहार् व लोहकारः स्यात् ब्लैक्स्मिथ् हद्दाद् तुमुर्ची ऽपि आहंगर् अपि आहंगर् खार् गरा च तथा गीबा
لہار لوہ کارہ بلیک سمتھ حداد تیمرچی آہنگر آہنگر خار گرا رگبا

लौंग लवंग कलौज् वापि करन्फल् करन्फल् तथा मीखक् लवंग च रुंग जीर् जरुह् वापि क्रमाद (मी
لونگ لونگم کلوز قرنفل قرنفل میخک لونگ رونگ زیرو زرہ

लूट् लुंठनं तथा प्लण्डर् गारत् बूल् गारत् श्रप्युत लूट लूट् चोम् च हरीब् वापिक्रमात्तेयाविवत्तणे:

ہریب چوم لوتھہ لوٹ غارت بول غارت بلنڈیر لنتہنم لوٹ

लून् भवेत् लवणं साल्ट् व मिलः तज़् व नमक तथा माला: नून छाह पयूग् वापिक्रमात्तेयाविवत्तणे :

بیوک چہاہ نون مالکہ نمک تز ملح سالٹ لونم لون

लूमड़ी व भवेत् शाल्यः फाक मग्नालव् ततःपरं एकशातलिक रोबाह् गिदड़् च ल्वह् वचे व शगाल क्रमा
त्

شکال وچی لوہ گرڈ روباہ ایکیش تلک فاک شلیہ لوٹری

लोही बृहतिका वापि फलैनस् जल्बाब् श्रप्युत चादर् चादर् शिडर् चादर् चान्दर् काकन् क्रमादमी

کاکن چادر چادر شٹری چادر چادر جلباب فلینش برہتیکا لوہی

लैंदा प्रतीची वेस्ट् च मग्रिब् कडलत्रश श्रप्युत वाख्तर् मग्रिब च वसवन् नबखोक् नपखः क्रमादमी

نوبخہ نیت جوگ وسون مغرب واختر کودل ترش مغرب ولیٹ پرتی چی لیندا

٦٥

57

शंख शंखः कांच् व नाकूस् व अक्महर् अततःपरं, नाकूस् इस्पेल हांख् तंग व तंग विज्ञेयाः क्रमादमी

شنخم شنخه کانخ ناقوس اکمہر ناقوس یستپیلہ ہانخ تنگ تنک

शत्रु शत्रुः पनिमी च अदो दुश्मन् ऽ वतर्षितः डाह् दुश्मन् चक्रमादेते विज्ञेया हि विचक्षणैः

شترو شتره آینمی عدو دشمن ڈاه دشمن

शपथ व शपथः सेथ् हल्फ् वा सथ कसम् हल्फ हल्फ कसम् तथा द्रिय ना नब्र् चापि क्रमादमी

شپتہ شپتھہ اوتھہ حلف قسم حلف حلف قسم دری نا نبر

शब्द् निनाद् अ टोन् सोत व पत्र आवाज् नारेह पवच क्राख् वोस् स्कत् चक्रमादेते सदा ज्ञेया विचक्षणैः

شبد نناده تون صوت این آواز ناریہ کرخ ووش سکت

शरीर् देह तथा वारी जिस्म पत् तन् च वदन् पान् ज़कस्यो रुग्वेंग चापि क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

شریر دہہ باڑی جسم ایت تن بدن پان زکستیو رگونگ

शहर् व नगरं सीटी वल्दः वाथ क्यो शहर् खहर् शहर् तथा ग्याल्चा शहर् चापि क्रमादमी

شہر نگرم ٹی ٹی بلدہ شہر حہز شہر گیالچا شہر

शांत् शांतः टैंक्कहिट् वापि वरय्यः पार्सा २ हयोर्भवेत् पर्हेज्गार् अपि शोंत वापि त्रिवर् खसत्तु ३ क्रमा(दमी)

خیس جنگ نیور شوئنت پرہیزگار پارسا ورع تی ٹانکولیٹ شانتہ شانت

शाली शालि स्तथा पैड़ी शल्लूत् शाल चततः परं शाली शोलि तथा दाना डेसवा शाली क्रमादमी

شالی ڈیٹیوا دانہ شول شالی سال پی ڈی شالہ شالی

शाह् नैगम स्तथा वैकर् ताजिर् वाय अपथच हयोः सौदागर् अपि वापारि व छोंपा छोंग्या क्रमादमी

چھونگیا چھونپا باپار سوداگر بای تاجر بیکر نیگمہ شاہ

शिकार् मगर्व गेम् वापि सैद् उ वापि शिकार् शिकार् शिकार् लीइस् चतथा लिंग व क्रमाज्ज्ञेयाविच(क्षणैः)

لنک لیکس شکار شکار شکار او صید گیم مرگوم شکار

शिकारी लब्धकः हंटर् सय्याद् ओची शिकार्ये अपि शिकारी च शिकारि लिंगस्या लिंगपा चापिक्रमादमी

لنکیا لنکسیا شکاری شکاری سکاری اوچی صیاد ہنتر لبدکہ شکاری

शिताबी सत्वरं क्विक् व अस्सरिह् जिल्दम् तथाव जल्द् जर् टिकान् चतथा ग्योक्स्या मुख्यो ज्ञेयाक्रमाद(मी)

شمخو گیوکسیا تکان زر جلد جلدم اسرع کوک ستوم ستابی

५८

58

शीशा स्यात् दर्पणः मिर्रोर् मिरात् ऐनक् च आईनः शीश ऐन तथा शीशा आईना चक्रमादमी

شیشہ ، درپنہ ، مررار ، مرات ، عینک ، آیینہ ، شیشہ ، آینہ ، شیشا ، آیی نا

शृंगार् भवेच्च शृंगारः ओर्नमेंट् च रियाश ततः जवुक हर्हफः जेवर् च सिंगार् चैत् फचुखंग क्रमात्

شرنگار ، شرنگارہ ، آرنمنٹ ، ریاش ، جبوک ، ہرہفہ ، زیور ، سنگار ، چیت ، پچوخنگ

शेर् सिंह स्म टिगेर् वापि असद् यल्बर्स् तथाच शेर् एज्जर् सह तक तथा सिंगे क्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

شیر ، شنگھ ، تیگر ، اسد ، یل برس ، شیر ، ایجزر ، شہ ، تکہ ، سنگی

संगल् च शृंखला चैन् च सिल्सिलः चाप्यथो त्रिषु ज़ंजीर् हांकल् तथा पिकोक् चक्युर् वापि क्रमादमी

سنگل ، شرنکلا ، چین ، سلسلہ ، زنجر ، ہانکل ، پکوک ، چک تہور

सद् व्रणं च तथा वोण्ड् च जराहत् यरदार् तथा जख्म जख्म छुख् च तथा माका माखं वापि क्रमादमी

ورم ، شت ، وونڈ ، جراحت ، یردار ، زخم ، زخم ، چہوخ ، ماکا ، ماخہ

सजरा सद्यउत्कृते फिरश् जदीद् ताज़ ताज़ व ताज़ा सादवार् सोमा ताज़ा क्रमादमी

تازا سوما شنادروار تازہ تارہ تارہ جدید فرش سدا اودہوم سجرا

सज्ञा व दक्षिणा सोथ् व यमीन् उग् रास्त जनूब् दछन् लहोछोकस् तथा त्रंग वक्रमाज्ञेयाविवक्षणे :

ترنگ ہوچہوکس دچہن جنوب ریت اونک یمین سوتہہ دکہنا سنجا

सेहक सम्पुटकं वाकस् व सेहक ५ भाषास्वपंचस गम् गैस्फल् क्रमादेनेविज्ञेयाहिविचक्षणेः

رکم نلو کم ٥ صدوق واکش سم پونکم صدوق

सप् सर्प सतथा स्नेक व हयः वाघ जिलान् व मार् मार् सरुप् बुल व अग्बुल ववौसंग्रा गोल् वतनः स्वतः

رسول اوگ بل بل سرپ مار مار جلال جیہ شنبک سپرہ سپ

सबून् व तालनी सोप व साबून् ४ ज्ञेयंचतद्विंतः सावन् सावन् सवंग् वापिक्रमाज्ञेयाविवक्षणेः

سنگ صابن صابن ٤ صاون سوپ کتابی صبون

सभ सर्व गेल् तथा कल व हमः २ वापिह्योवितः टोल् सोरुप् चतथा छंमा चुक विज्ञेयाः क्रमादमी

چک چنگ ما سورپ نول ہمہ کل ال مردم سب

५८ 59

सभा सभा तथा ग्रासेम्ब्ली मजलिस व बजम् २ द्वयोः मजलिस सब् टल् चुखंग चापि क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

سبھا سبھا اسمبلی مجلس برم مجلس سب تل چوخنگ

सम् समं स्मात् पविन् चापि मुसावी हमवार २ द्वयोः कूजुबबर् सम् तथा डांडा राशी चापि क्रमादमी

سم سم ایون مساوی ہموار کوزببر سم ڈانڈا راسی

समा च समयः टाईम् व वक्त चाक अपि जमान् तथा गुजिदः अतथा वेल तस्स वक्त् चापि क्रमादमी

سما سمیہ تایم وقت چاک زمان گزدہ ویلہ لتس وقت

संशय् च संशयः डोउट् शक् शक् शुब्हः ततस्स शक् शेंख् सांपा च थिशुम् चापि क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

سمشے سمشیہ ڈوابٹ شک شک شبہہ شک شنخ سانپا تہتم

सलूना व्यंजनं ड्रिस् व इदाम् सालन् ततः परं नानखुरिश गोव्ह सिन्नु भक्त च चस् विज्ञेयाः क्रमादमी

سلونا ویجنم ڈریسٹ ادام شالن نان خورش گوخہ سین بکتں چس

सवेर् प्रात स्य मार्निंग् व बुक्रत् व पेर्तिगन् तथा बामदाद् सहार् व निहफल् डगमो गुका क्रमादमी

سویر پراتہ مارننگ بقرة ایرتگن بامداد سحار نہرفل ناہو گیوکیا

ससा शशा सुन हयर् अर्नबू तश्कान् खर्गोश ततः परं खर्गश् नुसिकर् विंगुश् चापि विंगुश् ज्ञेयाः क्रमात् (मी)

رنگ زنگ آوشن‌کت خرگگ خرگوش تشکان هیر ششه تشا

सस्ता च सुलभः चेप च रवैस् अर्जान् २ रतस्विश स्तुरु लामेसो तथा अर्जान् क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

ارزان لامیتو سترگ ارزان رخص ۲ چیپ سولبه ششا

सांठ वंथ्या चतथा वैरन् अकीम् तगमस् ततः परं उद्गुन्न तजीज हांठ् मशम् सकत्तल क्रमादमी

سکس ترزل مشم باتهه نترنج تکمش عقم بیرن ویدهها تشانه

सान सांउ स्वतथा झोटू मह्रा ताग् अपि दश्तदर् सम्मुखशा चतथा मर्ग् व लाथंग् चापि विलोंग क्रमात्

بلونگ لاتهنگ فرگ سم‌مخشه دشت‌ده تاگ کحرا بیلیتو ساوه سان

सिउ स्पात् पालीवतः पपल तफा अल्मः ततः परं सेव सेव छेट् व कुश चापि कुश ज्ञेयाः क्रमादमी

کشو کشو جوتهه سیب سیب المه تفاح ایپل فالی‌وته شیو

सिर् शिरः हेद् च रास्त वाश च सर् स्पर् हीर् गो च गो क्रमात्

گو گو هیر سپر سر باش راش هیڈ شره سیر

۵۸

60

सिक्का व सीसकं लेड् व आनक् कगुश्तन् अप्यत सरुब् चूड नाग व जाम्ने व मर्दो ज्ञेयाः क्रमादमी

اردو جانیبی ناگ چوڑ سرب کگوشن آنک لیڈ سی شکم سکا

सिपाई व भवेत् योद्धा सोल्जर् चापि ततः परं अहलजंद् अथो वोद्धा मक्की शेषेषु वै सिपाह् ५

سپاہ مکی اہل جند سولجر یودّہا سپاہی

सिप्पी शुक्ति स्तथा शैल व सदफ ष ज्ञेयं च तर्षितः हांगिन्न् नाफिश् सफर् चापि क्रमाज्ज्ञेयाः विचक्षणैः

سفر نیافش ہانگینہ صدف شیل شکتہ سپی

साग शाका स्तथा हर्बस् बकूलात् क्याकु च साग तथा साग हाख छुन्मा तथा छुन्मा क्रमाज्ज्ञेयाः क्रमादमी

چھوما چھونما ہاخ ساگ ساک کیوک بقولات ہربس شاکہ ساک

सांज सायं ततथा इवनिंग् मग़्रिब् शाम् शाम् ततः परं माशाम् च कालचन् गोङ्स्पेमा फंगफिन् ज्ञेयाः क्रमादमी

فنگ فن گونگسمو کالچن ماشام شام شام مغرب اوِنیگ سایم سانج

सियाही च मषी इंक् च मिदाद् चापि सियाह्रा इपि रोश्नाई च सियाही मील नक्छा हर्चिः क्रमादमी

ہرچہ نکچھا میل سیاہی روشنای سیاہی مداد اینک مشی سیاہی

सिराना उपधानं स्यात् पिल्लोव तकियः २ द्वयोर्भवेत् वालिश तकियः शांदगेंदु च नेस्वल् वापि हिजसः क्रमात्

سرانا اُوپدھانم پلّو تکیہ بالش تکیہ شانوہ گُند نیش بل نیشش

सुका सुष्क सुष्की याविस कररुकी खुषक वचो तथा हूरव कामो चनतथा स्कन्बोह्न क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

سوکا سوشکہ ڈُری یابس گرکجی خشک وچو ہوخ کامیو شکنبو

सखे सखे च रिपोजु राहित् आराम् २ ज्ञेयमितस्त्रिषु सखे केमो च कराल् वापि क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

سخ سخن رلوز راحت آرام سخ کیتو کرال

सचा पवित्रः हली वापि तहीर् वापि अरिग् च पाक् साफ् शुरु कोन्मेत तथा चह्लः क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

سچا پوترہ ہلی طہر ارگ پاک صاف شروح کیومت چھہہ

संठ सुंठी च दरायित् जन जिर् तथा जंजबील २ त्रिषु सेठ शोंठ चेगा तथा चजरगः क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

ستھنڈ شوتتی زنجیر درایڈ زنجبیل سنڈ سوتھہ چیکا چرکہ

सुणयारा सर्णकारः स्यात् गोल्डुसमिथ् सारव्व अप्सुत त्रिषु नगर् २ सनूर् वापि सेगर् सिजगर् क्रमात्

ستھنیارا سورنہ کارہ گولڈسمیتھ زرگر ستنز سیرگر سنزگر

८१ 61

सुर्मा अंजनं ऐपीरमानी कहल सम्म व सर्म व रांज सर्म तथा मिक्सन सुर्मा वापि क्रमादमी

سرما انجنم اینهه مالی کحل ستمه سرمه رانجه سرمه مکتسن سرما

सोहा निदाघः सात् सम्मर् सैफ तमोज़् वततःपरं गर्मी दोवे रतकोल् व सोस्का खपीत् चक्रमादमी

سوبا نداکهه ستمر سیف تموز گرما دوبی رتیهه گول سوسکا خپیت

सूई सूची च नीडल्ग इब्रत् इग्नः सोजन ततःपरं ग्रस्तन् स्तून ग्रथ खभ खप चक्रमाज्ञेया विचक्षणैः

سوی سوچی نڈلگ ابرت انگنه سوزن اشتن ستون خنبه خپ

सूत्र सूत्रं तथा थ्रेड च करफस्त निफ सूत तथैवच ग्रथो उस्पनसी सथ्र व रिस्कन वापि कपास क्रमात्

سوتر سوترم تهرد سوجف سوت اوسن بے شتر رسکنه کپاس

सूम कदर्यः मिसेर् वापि बखील चापि बखैल तथा तंवचश्म वापि बखैल शुम च सेर्माचन च मिंगन् (क्रमात्

سوم کدریه مستیر بخیل بخیل بخیل تنگ چشم بخیل شئم سراچن

सूर् सूकर् सू हाग खन्जीर् तंगज़ खूहे वततःपरं खविशो सोर् च फक फाक चक्रमाज्ञेया विचक्षणैः

سور شوکره هاگ خنزیر تکوز خوه خربے سور فک فاک

सूर्ज सूर्य श्च सन् शाम्स व ख्रुन् आफ़्ताब् च तमर् तथा सिर्ये वापि निमा वापि निमा ज्ञेया विचक्षणैः

سوورج سوریہ سن شمش خیون آفتاب طر سریہ نیما نیما

सुरंग शृंग श्च तथा हारन् व कर्न सिंगज़ व शाख तथा अफ़्कर् बेग च तथा रावो रुआ वापि क्रमादमी

سرنگ شرنگہ ہارن کرن ہنگز شاخ افکر بیک راجو رووا

सेतू सेतु स्तथा फेन्स व सद् ३ विज्ञेय मितस्त्रिषु सद् सेथु स्रथ जाम्पा च छेर् विज्ञेयाः क्रमादमी

سیتو شیتوہ فینس سد سد سیتھہ زامپا چھر

।णैः

सेना सेना तथा आर्मी फौज़ व चिर्क च सिपाह तथा फ़ूज् लश्कर् मक तथा मक व क्रमाज्ज्ञेया विचक्ष

سینا بینا آرمی فوج چریک سپاہ فوج لشکر مک مک

सोकन् सपत्नी कोयड्ड् ज़र्रत वापि खेनिम् तथा अंबाग् नज़्रि तथा स्तन् व छुंमा सक्सल क्रमादमी

سوکن سپتنی کوایڈڈ جہونم انباک تری عن جھونگما سکسل

सोना भवेत् सुवर्ण गोल्ड जहब् असूलन् तथा वज़र् सिराज़र् स्तन् तथा सह व खेर् विज्ञेयाः क्रमादमी

سونا سورنم گولڈ ذہب سرللون رز سرازر شن سحر خیر

सोंफ मिसि स्यादपि इन्सीड् व राजियानज् ततःपरं बादियान् किलमर्वेष पल्लो कागु वलनइ खल्लु

سونف میتہ این سیڈ رازیانج بادیان کاگ و نے

स्फटिक व सूर्यकान्तः स्यात् कहिस्टेल् वापि च नष्यितः बिल्लोर् स्वङ्क व शैल् शिल् वक्रमा ज्ञेया विचक्षणैः

سفٹیک سوریہ کانتہ کہرشیل بلور سنگک شیل شیل

स्याना दक्ष स्तथा विज़ि व ज़की जीरक २ द्वयोरपि दाना गादुल् च शासखुन् च शङ्गच्छन वापि क्रमाद्‌मी

سیانا دکشہ وز ذکی زیرک دانا کاتل ششخن شنگ چین

स्याल् पीतकालः काल्दु व शितास् ज्ञो ततःपरं सर्मा जिम्मि तथा वंद स्वित्वस्त वापि रगुन् क्रमात्

شیال شیتہ کال کالد شتاء کشش سرما جمہ ونده سولتوس رگق

स्वभाव् स्यात् प्रकृति र्नूनं डिस्पुजीशन् मिजाज् मिजाज् आमेजिश व मिजाज् आज्रन् पीस ज्ञो वापि क्रमाद्‌मी

سوبہاو پرکرتہ ڈسپیزیشن فراج فراج آمیزش فراج آذرن برو

स्वर्ग स्वर्गः किल् पेरेडिस् जनत् वापि विहिश्त २ द्वयोः जनत् स्वर्ग वनम् वापि विहिश्त वापि क्रमादमी

سورگ سورگہ جنت پیرپڈاز بہشت سورگہ جنت نم بہشت

ससर सश्रुः फादर्र् इन्ला ग्रवज़ोज़ः व कैनग्रता खेसर् पसखेर् हिज्रर् गश्सो गुरूसो चापिक्रमात्स्मी

گیوشٹو گیوسٹو ہیر ایستخر خسر کین اتا ابوزوجه فادر انلا شوشره سوشر

स्वस्त्री स्वश्रूः मदर् इन्ला ग्रम्मज़ोज़ः व कैनूग्रनः खुशदामन् ख्वाख हश्त् गुकैसो जं पकैसो चापिक्रमात् मी

زیکیو گیوکنسو ہش خواخه خوشدامن کین انه مدر انلا شوشره سوسر

स्वा भस्स चाय पशिहन्त्र व रम्माद् ख्वेल् चनतः परं खाकिस्तर् व श्रे स्नर् व कोकस्यल् यत्विन क्रमात् मी

تہل حیت گولستهیل سوزیری خاکستر خهول رماد الیشر بستمه سوا

हड्डी हड्डें तथा स्याप व ड्रकान् ४ ते यंच नर्षितः वान् छुंखेग च डकान् चापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

ہتی ہٹم شاپ ٥کان ٥کان چونگخن وان

हड्डी च केकसं वोन् च ग्रज्म् संगक् अस्तखान् अपि ग्रडकिः व ग्रडिज् चापि रुस्या तेयाः क्रमात्स्मी

ہڈی کیکسم بون عظم سنگک استخوان اڈکه ادج روسیا

६५ 63

हथोड़ा त्वमेवेत् हूंट हैमर् मिड्रक बल्क व पतक स्तनः हक्कर् वापि थुचुंग थ्वाह वक्रमादमी

تہواہ تہوخنگ ڈکر پلنہ پتنگ بلقہ ہیمر کوم ہتھوڑا

हद् सीमा बौंडरिन् वापि निहायत् २ त्रिविप्तःपरं हद् ग्रेद् छुक्या व मतहेद् वक्रमाज्ञेया विचक्षणैः

منہ تنگ چھوکیا اند حد نہایت بونڈرز سیما حد

हरा हरित् तथा ग्रीन् व अख्जर वापि पिशिल तथा सब्ज शिन् नूल् चतथा जनख्व स्वेनोह चापिक्रमादमी

سوئیوہ جن خوا نیتول شش سبز پشل اخضر گرین ہرت ہرا

हल्दी पीता टर्मरिक चा ग्रफिसवागेन् अष्पुत जर्दचोब् २ ह्नयो जर्दः ल्पद् युङ्. फे तथावयुङ्.

تنگ نیگ فے یدر زردہ زردچوب ٹرمرک پیتا ہلدی

हेमस् जत्रुणी ल्वग्रजी व तर्कैवः उक्रक अष्पुत तर्कैव ऊग आहिरंतु व नमक्लौङ. अपि गहिश तथा

کہمش تم چھونگ آورنند اوگہ ترکوہ اُرک ترکوہ اوارزا جترنی ہمش

हाडी चिरा च पर्षेकाट् मिषिमश ईरुक ततःपरं जर्दालू २ तद्वयोः चेर् च फतिंग वापि चुली क्रमात्

چلی فتنگ چیر زردآلو ایروک کشمش اسپری کاٹ چرا ہاڈی

हांजी कैवर्तकः वोट्मेन् मल्लाह् व कीमची मलाह मलायान् हांज्र् व तूपा च नयोप् वापिक्रमाद्मी

نیوپ توپا ہانز ملایان ملاہ کیمچی ملاح بوٹ مین کیورتکہ بانجی

हाथ् हस्त स्व तथा हैंड् व यद् कल् दस्त लास् ततः परं ग्रथ लका तथा लका क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

لکیا لکپا اتہہ لاس دست کل ید ہینڈ ہستہ ہاتہہ

हाथी मतंगजः प्रोक्तः एलिफेंट् फील् तथाच फील् पील् फील् हस्त ग्रथ लांपोछे ख्लांपेचे चक्रमाद्मी

خلانگ پچو لانک پوچی ہستہو فیل پیل فیل فیل ایل فینٹ متنگزہ ہاتہی

हिंग् हिग्वे गाफटीडा व हल्तीत् यंगः ततः परं अंगोज़ हिंग यंग स्व शिंकुन् सिपि च क्रमाद्मी

سپ شنگ کن ہینگو ہنگ انگوزہ ہیکہ ہلتیت سافیٹی ڈپا ہنگو ہنگ

हिंड् हेषा नेज़ सफ़ल् वापि चिकश् वापि सहील तथा नारिह हिन्न् व छिड़िंग् वापि खेंखें ज्ञेयाक्रमाद्मी

خین خین چیدنگ ہنہنہ نارہ سہیل چکرش سفل نیز ہریشا ہینڈ

हिंडोला च भवेत् शाकं क्रीडल् वापि महद् विश्क गहवारः क़र्स ग्रथा मन्ज़ल छों छिंदू चक्रमाद्मी

چھنہو چھوتو منزل قرس گہوارہ وشنک مہد کریڈل شکیم ہندولا

हीरा वज्रमणिः डायामंड् अल्मास् पंचमस्मृवं त्रिन्वोछे अथ अल्मास् चक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

ہیرا وجرمنہ ڈایامنڈ الماس ٥ رنبنوچھی الماس

64

हुकम् आज्ञा च आर्डर् च हुकम् फर्मान् ततःपरं फर्गूफ़ हुकम् हुकम् का च हुकम् वापिक्रमादमी

حکم آگیا آرڈر حکم فرمان فرگفتہ حکم حکم کاہ حکم

इच्छा लव्ह अ मीन् वापि दनाअ वापि यिमिंग् तथा सिफ़्लः याव तथा लछ्छ् व नरंक् वामिन् क्रमादमी

ہوچھا کتوو یین دناع یبنیک سفلہ یاوہ یچھو وزنک جالگ مین

हृदयं हर्त् वाथ हार्ट् व कल्ब कांगुल दिल् तथाच दिल् वालिंज् सिंङ् चतथा स्त्रिंग वक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

ہردی ہرت ہارٹ قلب کیونگل دل دل وایخ ثنگ سترنگ

हेठ् अधस्तात् विनीथ् वापि तहत् अस्तून् तथाच ज़ेर् लांदे बन् ओक् तथा उक्त क्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

ہیٹھ ادشتات وینیتھ اشتون زیر لانوی بن اوک اوکتو

हौला लघु अथ लैट् वापि खफीफ् वाथ इबिक सबक् अस्पक ल्वतु चतथा यांको यांको ज्ञेयाः क्रमादमी

ہولا لگھوہ لیٹ خفیف اںک سبک اسپک لت یانکو یانکو

॥अथ दूसरा विभाग २॥ इसमें अव्यय और संख्यावाची शब्द और सर्वनाम शब्दोंका स्वरूप और वि
शेष एकसंज्ञाविषे आठ विभक्तियोंका लक्षण और कहियें आवश्यक धातवोंका निबंध और
उनोंमेंसे कहिये धातवोंका वर्तमानादिकालीन उदाहरण और कुछ थोडा कर्तृकर्मभावोंका
स्वरूप और छोटे छोटे वाक्योंका निबंधहै उसविषे जाननाचाहिये कि अंग्रेजी बोली में
मसदरको पहिले टुशब्द होताहै जैसा टुसिंग गावना अथवा सिंग् शब्दके पीछे इंग् मि
लातेहैं जैसा सिंगिंग् गावना यही दोलक्षण मसदर के होतेहैं इसीप्रकार तुर्की बो
ली में मसदरका लक्षण मक् शब्द होताहै जैसा बिलमक् जानना सन्मक् गिणना
हैं अब जानना चाहिये कि श्लोकोंके कारण किसी किसी स्थान अंग्रेजी में टुशब्द
अथवा इंग् शब्द नही लाया और तुर्की विषे मक् शब्द नही लाया बाकी आठ बोलि
योंमें संपूर्ण अपणे अपणे भाववाची शब्द लाये गये उसवास्ते चतुर मनुष्य को
उचित है कि उसका दोष नही लगावे ॥

अंदर् अंतस्तथा इन् व फी तथा, इविद अज़् दर् प अंदर् नग्इ तथा नु च क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

अम इदानीं तथा नीज़ व अक्नूं आनः अम्दे एवच अकून हाज़िर् तथा बस् व यक्ता चापि इमे क्रमात्

अभी स्यात् अधुना यीद् व अलआनः हालि एवच, हनोज़् लादि तथा बस् व यक्ता चापि इमे क्रमात्

आज़् अथ व इद्दे अलयौम् विगुन इओज़् न्नोगिन् व अज़् पिरिंग् व दिरिंग् चैव क्रमाज्ज्ञेया हि विचक्षणैः

इहां अत्र अहिर् चापि इना चापि ब्ययदे व, इंज़ा दत्ते तथा यत्नि व इह् चापि दिवा क्रमात्

ऊपर उपरि अप् चापि अलै युस्तन् ततःपरं, बाला बांदे तथा प्पद् व त्वभ्क युक्क क्रमादमी

पेसा इस्थं तथा सच् व हाज़ा ऐदाक् व हम् विंनी दग्गिसव अ इयैपाठिन् स्वक् यत्राए क्रमादमी

२ गेर् व पएऱ् वितयंस्वितनन् व यन हे व व ह्वयम् विय यहू. यांऱू. क्रमादेतेविज्ञेयाहिविचक्षणैः

कम् कदा ह्वैन् अना चापि कचान् कप् कल्दि कर् व नम् नाम् अमीक्रमतः सर्वैविज्ञेयाहिविचक्षणैः

कभी कदाचित् सेलम् व तारनन् गाह् तथाच गाह् गाहे ऊति व धीरी व शक्षिला चक्रमाद्मी

कभीभी जानुचित् नेवर् कल्ल गाहे २ हयोरितः कल्लू नाह् अपि मासा व शक्षिला चक्रमाद्मी

कहां ह्वत्र ह्वरर् येन नियर् चापि ऊना तथा वर्त कनि तथा बाह् गार् विज्ञेयाक्रमाद्मी ।

कल् एवेंद्यु ल्ल येस्टर्डे अग्नि वै तिनगन् तथा देरोज् पन्नन् व राथ् दं व गंदे ज्ञेयाःक्रमाद्मी

कितना कियन् तथा रन्ऱ्ह् कम् कांवि वंद व वोमरः क्वन् चाक्किक्कि चतथा वाक्रि क्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

ऊळ्ळ किंचित् सम तया शय्यान् नरिसः चीजे एवच हाग केंछ्या रुपिकि चापि वि विज्ञेयाक्रमादमी

कोर्इ कश्चिन् पेनिउन् व मन् किशः व कसे व ऊन् कोंछ्या स्रजिकि तया सस वक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

कैसा कथं क्कूट् कैफह्र व कैदाक्र चापि विन्नून व त्रिंगि किय् व कन्नक चापि चिविस् ज्ञेयाक्रमादमी

क्वा किं क्कूट् मा निमः पंच विह्र व काह् ची ने ची क्रमात्

कौं ऊतः व विकान् चापि निमः चापि निमिश्क च वरा वलि क्वाज्ञि वा वा वक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः

वंगा स्यात साम्र गुड् म्रलन म्रवुन ल्हव खः तया च जान् फक्षो लिलो क्रमादेतेविज्ञेयाहिविचक्षणैः

चिर् चिरं वतया सांग्मिस् मृद्दन् चापि दवन् व देर् नावक्र चेर् म्वर तया दक्तन् क्रमाज्ञेयाविचक्षणै :

ञम् यदा वैन च रन् हर्वक्र चं चो यलि ततोपिच नेमाना च दिवाना चविज्ञेयाहिविचक्षणैः

२ जेकर् यदि लौबुइफ् व ग्रगर् वापिउनः ग्रगर् क युद्दनयू व येयङ्. व पञ्जी तेयाः क्रमादमी

नक् यावन् टिल तथा हना नाकि नाकि च हूरि व नामत् छूका तथा

तैसा तथा हो योसवू च मिसल्जाक ततःपरं मुंदाकू चिनान् प्रः तिष्यू येद्वोएव दिने तेयाः क्रमादमी

थोग ग्रलंप लिहूल वापि कलील् ग्रान् कम् ततःपरं लर्जे मैनयू तथा न्मन व युत्रि तेयाः क्रमादमी

हूमरा ग्रपरः वापि ग्रदर् मानी विलकू तथा दीगर् वल्न तथा व्याख व मिस्रा यंग्रिग् क्रमादमी

ननन् स्पान् ग्रमथा वा ऽदर्बरन् वरला व बुल्ममः वर्गने कग्रगन् नत व नानी मित्वा क्रमादमी

नहीं न नोह् वयं ला यूक् हयं नः मसन नः वयम् मेत् मित् दर्शने विज्ञेयाः क्रमान्खलु विचक्षणैः

मार्ई वत् लैक मिसल् वापि अक्किश मथ वमान् लकः पाठिन् तुरवम् व तुक्किम् वक्रमाज्ञेया विचक्षणैः

नित् सदा ऽल्वेज् व दाइमन् व हमेशः व हमेश व पर्वनम् व हहय् जंग्रांज़ंग्रा मत्या क्रमादमी

नेअ व निकंर नियर् व क़र्बे रकेन चननः पर नज़्दीक् नज़्दी तथा नेरि नेमो वापि निर्ज़र् क्रमात्

पर् परंत व वर् लाकिन् मगर् वापि मगर् तथा ग़े पाज़् इंकंग् तथा ग्रम्मा क्रमाज्ञेया विचक्षणैः

पहिले फ़र्स्ट तथा फ़र्स्ट् च ग्रव्वलन् वल्दि वै ग्रवल ऊंदे व ग्रव्वम् उन्ना ग्रवक्त वापि क्रमादमी

पीछे पश्चात् तथा ग्राफ़्टर् वग्रेर् कौनिद ततश्च पस उरस्त पत तिर्ह्रे व फस्ता ज्ञेयाः क्रमादमी

४ फेर ततः वगेरत्न फ ग्रान्दन व वाज्र् वा ग्रद् तथापिच जन तथा दिवना सर्वेक्रमात्तेया विवत्तणेः

वहृत स्यान् वहृलं मत्र् व कसीर् तोल ततःपरं विस्यार् देर् व स्पठा माड्गो माड्गो तेयाःक्रमादमी

वांवा प्रमत्तं शोर् जाहिरन् नमूदार् व नमूद् तथा वांदे नत्र् ग्रपि छंड्गा व छुड्गा वापिक्रमादमी

वार्वार् पुनःपुनः गेवर् मुकरर् पैदर्पय तथा वावीर् प्रत्नस्पत व लोग्पा व छिरिवा क्रमात्

वाहर् वहिः ग्रोटमारद् व रवोरिज् तश्करे एवच वींद्र दिवांदि व निवर् फिना व फिरत्न क्रमात्

भी ग्रपि ग्रात्स्ग्रेजन हम् नीज् नोर ति व येद्. व यांद्.

माऊ ऊंह व वैद् वापि कवीह वापि यमन् व वद् वद् यह्र नम्रा चमिन् वापिक्रमात्तेयाविवत्तणेः

या वा ग्रार् ग्रव् व या या या या या वापि हना क्रमात्

लेकर् इमादयः इल्लिदृा वगैर्ः व कल्लगे वगैरः व वनोर् वेत्रि यार्ड्. यर्ड्. वापिक्रमादमी

वहां तत्र देग्रर् वापि सम्म वापि उयर्द व ग्रंजा खोग तथा तति व यर्द्ध वापि दिवा क्रमात्

सगो किंत व वट् वल्ल व वल्कि वल्कि कनी तथा अत्रेय् यर्वाड्. तथा वल्कि क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

साथ् साकं विय् मग्रा विले वा प सात् वततःपरं ग्राम्योत् व नाद्रिसे सर्वे क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

सात्रे व श्रमितः प्रेजिन्स् कवाद् अल्लिद् पेश सखा तथा ब्रांठकनित् लोख्र व इन् तेयाः क्रमादमी

हेठ् अधस्तात् विलोव् वापि तहत् वापि तिवन् व जेर् सांदे तल् योक् तथा अक्र क्रमाज्ज्ञेया विचक्षणैः

१ एक एकः वन् व वाहिद् व विर् यकू यौ अव्वल व विका व विकत्

२ दो द्वौ टू अथ इस्ना व इका ड दू नूह व नी व निस

३ तीन त्रयः थ्री सलास स्म उचू सिः ट्रे अद्द व सम त्वसम

४ चार चत्वार श्च फोर अर्बअः त्सन् चार वापि चलोर् व वोर् नी चिनी चक्रमादेतेसदाज्ञेयाविचक्षणैः

५ पाँचू पंच अथ फाइव व खम्स विश पंज पिंज पांछ तथा ऊ नऊ चक्रमादेतेसदाज्ञेयाविचक्षणैः

६ छः षट् सिक्स अथ सित्तः व शस्त षष् उश्गन् अप्पथ षट् तथा टुक्क तथा उक्क चक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

७ सात सप्त सतथा सेवन् सब्अः इत्प व हफ्त अपि उश् सप्तु धुन वडुन् चापिक्रमाज्ज्ञेयाविचक्षणैः

८ आठ् अष्टौ एट् चविज्ञेयंततश्चापि समानियः सिकिन् हश्त अत पेट गपत् व तुगित् चापिक्रमादमी

९ नौ नवा थोव नारनू व निसग्र: नक्रनू व नुहू व नहू नेह्न गू गं क्रमादेनेसदानेयाविचन्नाणे:

१० दस दशा :थोव टिनू ग्रग्रग्र: उनू दह्न लमदहू व हू फनू

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तर्की	फारसी	पश्तो	कश्मीरी	लामी	बलती
बीस्	विंशतिः	ट्वण्टी	अश्रून	इग्रिम	बीस्त	शिल्	वुह्	ञीशु	निशु
तीस्	त्रिंशत्	थर्टी	सलासून	उतज़्	सी	देर्श्	त्रुह्	समचु	एक्समचु
चालीस्	चत्वारिंशत्	फोर्टी	अर्बऊन्	कर्क्	चिहिल्	सल्वेश्त्	च़तजी	जीप्चु	निशुनिस्
पचास्	पंचाशत्	फिफ्टी	खम्सून्	अलिग्	पंजाह्	पिंज़ोस्	पन्चाह्	ङापचु	गफचु
साठ्	षष्टिः	सिक्स्टी	सित्तून्	अल्मिश्	शस्त्	इश्पेतः	शेठ्	टुकचु	निशुसुम्
सत्तर्	सप्ततिः	सेवन्टी	सबऊन्	यत्मिश्	हफ़्ताद्	ऐया	सतत्	दुनचु	दुनफचु
असी	अशीतिः	एट्टी	समानून	सिकसन्	हश्ताद्	अतिया	शीत्	ग्यचु	ब्रेतफचु

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तुर्की	फारसी	पश्तो	कश्मीरी	लामी	बलती
नब्बे	नवतिः	नैण्टी	तिसऊन	तक्सन्	नवद्	नुन्	नमथ्	गुड़ु	ग्रफ़द्
सौ	शतम्	हण्डरड्	मिआत्	युज़्	सद्	सिलि	हथ्	ग्य:थांपा	ब्राद्द
हजार्	सहस्रम्	थौजिएड्	अलफ्	बिर्मिंग्	हज़ार्	ज़र्	सास्		हजार्
	इतिसंख्याशब्दाः ॥ अथतदादिशब्दस्वरूपाणि ॥								
वह	सः सा तत्	हे । ही । ही । शी । इट ।	हुव	ओ । उकशः	वो	हाग़ा	सह स्वह	खोह	सजीव निर्जीव खुह डुर
वे	ते ताः तानि	दे । दोज़्	हुमा १ हुम् १	उलार्	आहां	हग़ु । हग़ो ।	तिम् तिम्म	खुंची	खुंङ्क: ऊङ्क:
उसको	तम् ताम् तत्	हिम् हर्	लहू	उगः । उनी उकष्ठ । उकष्ठी	वोरा	हाग़ेल	तमिस	खुवा खोला	खोला । शेला ।

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तर्की	फारसी	पश्तो	कश्मीरी	तामी	बलती
उनोंको	तान् ताः तानि	दिम्	लहुमा २ लहुम् २	उलर्गे उलर्नी	ओंहारा	हग्नुयल	तिमन्	खेहुन्ला	खुंला डुंला
उसकर्के	तेन तया	वाईहिम्	बिही	उनिंग्बिले	बवो	हग्नसरा	तमि् तम्मि	खेई उस्ले खेई चोस्ती	खोम् घोम्
उनोंकर्के	तैः ताभिः	वाईदिम्	बिहिमा २ बिहिम् २	उलर्निंगबिले	बओंहा	हग्नयूसरा	तिमौ	खुंचीस् उनौंने खुंचीस् चोस्ती	खुंडि.सी डुंगिसी
उसकेवास्ते	तस्मै तस्यै	फोर्हिम्	लहू	उनिंग् उचिन्	बराइबो	हाग्नदपार्	तमंदिपुछि	खेयेफिला	खेयेफिला डुवेफिला
उनोंकेवास्ते	तेभ्यः।ताभ्यः	फोर्दिम्	लहुमा २ लहुम १	उलर्निंग् उ. चिन्	बराइओंहा	हगुयूदपार्	तिहंदिपुछि	खुंचीफिला	खुंडि.फिला डुंडि.फिला
उससे	तस्मात	फ्रामहिम्	मिनहू	उनिंग्दिन्	अज़ो	हागासखा	तमिस्निशा	खेईचानी	खेइशिदान
उनोंसे	तेभ्यः	फ्रामदिम्	मिनहुम्	उलर्निंग्दिन्	अज़ांहां	हागयूसखा	तिमन्निशा	खुंचीवानी	खुंसइशि दान

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तुरकी	फारसी	पश्तो	कश्मीरी	लामी	बलती
उसका	तस्य	हिज़्	मिनहु	उनिंग्	अज़ो	दाह्लागा	तसंदु	खंई	खुई
उनोंका	तेषाम्	दिअर्	मिनहुम्	उलर्निंग्	अज़ांहां	दाह्लागुयू	तिहंद्	खुघी	खुंगई
उसमै	तस्मिन्	इनहिम्	फीहि	उइचिद	दरो १ दरां २	पह्लागाक्षिः	तसअंदर्	खुइना	खुइन्
उनोंमैं	तेषु	इनदिम्	फीहिम्	उलरइचिद्	दरांहा	पह्लागुयुक्षिः	तिमनअंदर्	खुंचीना	खुंगन्
उसकेऊपर	तस्योपरि	अपहिम्	अलैहि	उयुस्तन्	वरो १ वरां	.	तसप्यठ्	खुईखा	खुइखा
उनोंकेऊपर्	तेषामुपरि	अपदिम्	अलैहिम्	उलरयुस्तन	वरांहा	.	तिमनप्यठ्	खोंचीखां	खुंगखा
तुम	त्वम्	दोव्	अंत	सिज़् उज़्	तु	ता	चू	खोत्	ताडूः

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तुरकी	फारसी	पश्तो	कश्मीरी	लामी	बलती
तुसी	यूयम्	यूव्	अंतुम	सिज़लरे १ उज़लरे २	येशान्	तासि	तुह्यि	खिजी	खिरङ्.
तुमको	त्वाम् ते	टू दीव्	लक	सिज़नी	तरा	तात्	च़ह्	खोत्ला	खाला
तुमारेको	वः	टू यूव्	लकुम्	सिज़लर्नी	येशांरा	तासिन	तुह्य	खिजाला	खिरंला
तेरा	तव	दाइ	मिनक्	सिज़निंग् सिज़ग	अज़तु	सता	चोनु	खोरी	खिरी री
तुमारा	युष्माकं	योर्	मिन्कुम्	सिज़लरिंग् उज़लरिग्	अज़येशान्	सतासि	तुहंदु	खिजी	सिती रती
हम्	अहम्	आई अम	अना	मन्	मन्	ज़	बुह्	ङा	ङा
असी	वयम्	वी अस	नअन्नु	•	मायान्	मुज़्	असि	ङाजी	ङ.या

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तुर्की	फारसी	पश्तो	कश्मीरी	लामी	बलती
हमको	मां, मे	वी अस	लूई	मन्ग	मारा	ज़	म्यह	ङ.ला	ङ.ला
हमारेको	नः	अस, टुवी	लना	मन्लर्ग्	मायांरा	मुज़्	अस्य	ङ.जाला	ङ.याला
मेरा	मम्	माई	मित्री	मनिंग्	अज़्मन्	ज़्मा	म्योन्	ङ.ई	ङी
हमारा	अस्माकं	अवर्	मित्रा	मन्लर्गिग्	अज़्मायान्	ज़्मूज़्	सोन्	ङ.जी	ङ.यी
यह	अयम्	हिम्	हाज़ा	बू	ईन्	दा	इह	पह	घू
वह जो	यते ये	देग्नि	हाउलाइ	बूलर्	ईंहा	ईय्	इम्	पहकाक्	घुंग्
इस्का	अस्य	हेज़्	मिन्हाज़ा	बूनिंग्	अंज़ीडा	दादे, दाथो	इमंड्	•	घुई

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तर्की	फारसी	पश्तो	कश्मीरी	लामी	बल्ती
जो	यः	हू ह्विच ह्वेर			हर्कि		युस	कड्.	
जिसको	यम् यस्य	हूम्						कड्.ला	
जिसका	यस्य	हूज्						कड्.ई	
जिनोंका	येषां	हूज्						कड्.चुनई	
कौन्	कः	हू ह्विच्	मन्	किम्	कि	छुक	कुस्	सुः	सुः
किसको	कम् कस्य	हूम्						सुला	सुहला
किसका	कस्य							सुई	सुःई

हिंदी	शास्त्री	अंग्रजी	अरबी	तुर्की	फारसी	पश्तो	कश्मीरी	लामी	बलती
दूसरा	अपरः	अदर्	सानी	दिलक्	दीगर्	वल्न	ह्युम्	यांग्निर्	निग्पा
			अथ विभक्तिस्वरूपाणि ॥						
घोडा	अश्वः	हार्स्	फरस्	आत्	अस्प्	आस	गुरु	ताः	ह्निताह्
घोडे	अश्वाः	हार्सेज्	अफरास्	आत्लार्	अस्पात्	आसन्	गुरि	ताछुर्	ह्निताह्ऊन्
घोडेको	अश्वम्	टुआर्स्	तिल्फरस्	आत नी। आत ग।	अस्परा	आसत	गुरिस्	ताःला	ह्निताःला
घोडियोंको	अश्वान्	टुहार्सेज्	लिल्अफरास्	आतलरी आतलरी	अस्पांरा	आस्ननन	गुर्यन्	ताःछुन्ला	ह्निताःऊन्ला
घोडेकरके	अश्वेन	वाईहार्स्	बिल्फरस	आतबिले	व अस्प्	प आस	गुरिस्तिन्	ताःई ताःनी	ह्निताः खोइ.
घोडियोंकरके	अश्वैः	वाईहार्सिस्	बिल्अफरासि	आतलर्बिले	वअस्पां	पआसन	गुर्यौंस्तिन्	ताछुन नी	ह्निताऊन् खोइ.

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तुरकी	फारसी	पश्तो	कश्मीरी	शामी	चलनी
घोड़ेकेवास्ते	अश्वाय	फार् हार्स्	लफरस्	आतउचिन्	बरायिअस्प	आस्दपार्	गुरि ब्छि गुरिस् किन	नाईफीला	ह्नितइफिला
घोड़ियोंवास्ते	अश्वेभ्यः	फार् हार्सिस्	लअफरास्	आतलर् उचिन्	बरायिअस्पां	आसूनुदपार्	गुर्यों ब्छि गुर्यन् किन	नाहुनफीला	ह्निताऊन् फीला
घोड़ेसे	अश्वात्	फ्राम् हार्स्	मिनल्फरस्	आतिंग् दिन्	अज् अस्प्	प आस्। आस् सरवा।	गुरिस् निश्	नाई वानी	ह्निता इशिदानः
घोड़ियोंसे	अश्वेभ्यः	फ्राम् हार्सिस्	मिनल् अफ्रासि	आत्लरिंग् दिन्	अज़ अस्पान्	प आसन। आसून् सरवा	गुर्यन् निश्	नाहुन् वानी	ह्निताऊन् इशिदानः
घोड़ेका	अश्वस्य	ओफ् हार्स्	मिनॅल् फरस अ	आतनिंग्	अज़्अस्प	दा आस्	गुरिसंद्	नई	ह्निताई
घोड़ियोंका	अश्वानाम्	ओफ् हार्सिस्	मिनअफरासि	आतलरिंग्	अज़ अस्पां	दा आसून	गुर्यन्हंदु	नाहुनी	ह्निताऊनई
घोड़ेकेअंदर	अश्वे	इन् हार्स	फीलफरसिन्	आत्इचिद	दर् अस्प	प आस	गुरिस् अंदर्	नईना	ह्नितान्

॥

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तुर्की	फारसी	पश्तो	कश्मीरी	स्लामी	वलती
घोडियोंके अंदर्	अश्वेषु	इन् हार्सिस्	फील् अफरासि	आतलरउ विद्	दर अस्पां	प आस्तन्	गुरिन् अंदर्	ताहुनना	ह्निताकुनन्
घोडेके ऊपर्	अश्वप्रति	ओन् दि हार्स	अला फरसिन्	आतउगः	बर् अस्प	प आस्	गुरिस् पठ्	तईखा	ह्निताखाः
घोडियोंके ऊपर्	अश्वान्प्रति	ओन दि हार्सिस्	अला अफरासिन्	आतलरउगः	बर् अस्पां	प आस्तन्	गुरिन् पठ्	ताहुनखा	ह्निताकुनखाः

अथाकारादिक्रमेणव्यवहारोपयोगियावनांश्लोकाः ॥ ॥

आना स्यात् आगतिः कमिंग् मजीयी किल्मक् ततःपरं, आमदन् रातलः युन् व यांवा गैयो क्रमादमी

उठना उत्थानं टुगेट्अफ् व नहूज् कपमकु ततोपिच, वर्षास्तन् पाचिड्डु बथुन् व लांवा लांस्पो क्रमादमी

उठाना उत्थापनं लिफ्ट् व हमल् किलर्मकु ततःपरं, वर्दाश्तन् अखेली तलन् व ताका लिम्यो क्रमादमी ॥

उड़ना उड्डयनं ऽफ्री तनष्पुर् ऽवमक् तथा परीदन् ग्राल्वतल् वापि वुडुन् फर्वी व फर्वे व

उतरणा ऽवतारः मद् वापि हवून् निवश्लुकश्क ग्रप्पथ फरोरफ्तन् तथा फ़ज़िदः वसन् मण्णा नुवो तथा

कड़ना व निष्कृतिः कमग्रोट् श्ग्राम् वापि विकार तथा कशीदन् व वयीम्ल् वापि कडुन् नम्पा व फिष्ड्र व

करणा व करणं मेकिंग् ग्रमल् कल्मक् ततःपरं कर्दन् कवल् कहन् चोष्पा वेल्मो वापि क्रमादमी

कहना व कथनं दिल् व कौल् दैमक् गुफ्तन् ग्रगुत वश्ल दगुन् व जेर्वी व जर्वी वापिक्रमादमी

कढ्ढकरणा व संगृहः कालिकढ् ज़मग्र जिग् तथा ग्रंदोरून्न् ग्राचिवल समुन् ऽंवा ज़द्मो क्रमादमी

काटना छेदः टुकट् कतग्रः

कातना सूत्रणं टुस्पिन् तगज़्ल

ऋहूना ऋहूनं पौंडिंग् टक सक्नकृ कोफ़न् अप्पुत ऋटन् चेड़न् वडुन्या व उड्ढमो वक्रमादमी

खटना ऽजेनं टुविन् रिवृश्रः उच्मक अर्जीदन् अप्पुत उयगट् वतथा ज़ेतुन् ग्याल्वा ग्यल्सो क्रमादमी
खीदना क्रयः पर्वेज़् रश्मिरा विधितःपरं खीदन् सुन् व लिम्या व लिम्पो वापिक्रमादमी
खाना व खादनं रंटिंग् अक्क रमक खुर्दन् अप्पय खुर् खुन् वापितथा ज़ावा ज़ो विज्ञेयाः क्रमादमी
खेंचना कर्षणं डुरंग् नन्व् वापि कितर् तथा कशीदन् रलल व लसुन् थम्या फिंग्मो क्रमादमी
खिडना व फुल्लनं श्रीमिंग् ज़िहक अवलितर् तथा मुकफ़न् गुलशिः फ़ुलन् व वार्वा य- क्रमादमी
खेड़ना क्रीडनं ड्रुस्ले लम्रव् वापि उयन् तथा वाज़ीदन् अपि वाजीद गिंडन् यांऽवा तथा स्त्रवो

खोदना खननं डिग (व) हफर् यन्कोरमक (प्रप्पथ) कंदीदन् कंदवल् (वापि) खन्नुन् टूवा बुलो क्रमात्

खोलना ऽ ह्वारनं ओपेन् फतह् ग्रच्मक (ततःपरं) क्रशादन् प्रातिनल् मुञ्चुन् टोल्वा फिस्को क्रमादमी

गलना गलनं फ्लूजिंग् ज़ौवान् ईरीमक (प्रप्पुत) गुदाख्तन् उव्शिः गल्हुन् (व) नूवा नूपो क्रमादमी

गाना गानं डुसिंग (व) ग्रा उऋयू सिरायीदन् (प्रप्पथ) गगेगि (व) ग्पवुन् लूपा प्यतबुग्वो (वक्रमादमी

गिएना (व) गएनं कौटिंग् यैदाद् सन्मक (ततःपरं) श्रुगुर्दन् श्रुमर् गञ्जुन् (व) सीवा चिंस्पो क्रमाद्मी

घिसना हृषिः रविंग् (वापि) सहक सह्लाय्मक (प्रप्पुत) सार्इदन् उकट गूरन् (व) ययवा ज्ञुस्पो क्रमादमी

११

वफना ऽोहः टुरैन् स्रग्वेद् व तथा चिकनक वरामदन् खनल स्र खम्रन् जोन्यो शर्वो चापिक्रमादमी

वलना गतिः डुवाल्क् मशैप वर्मक रफ्रन् गिज्ञी तथा पऊन् डुल्वा तथा स्काउ्यो क्रमाज्ञेयाविचक्षणेः

वाफना ऽोपः व टुस्री व इसस्राद्

वाहने इच्छा टुविश वापि ख्रोहिशकल्मकः ख्रोम्लन् गाउः इक्लन् दोत्पा समोर्गुल्यो चक्रमादमी

त्रुनना वयनं टूहून् इंतिखाव् च इगल तथा चीदन् पोर्नकवल वाकन् रुका म्रुल्वो क्रमादमी

हसना वोषणं मक व ज़ौक म्रुमक चततःपरं मकीदन् चिचि चुक्रन् व जीप्पा ल्दवो क्रमादमी

छानना पावनं हैडिंग् निवेल मस्कमक स्रप्पय पेव्रन् स्लैवे व छानुन् व चका चको क्रमादमी

छिपाना गोपनं हैडिंग् श्वक्रा यम्मक ततःपरं नह्मक्रन् ङ्गा खड्न् बेवा ज़िवो वापि क्रमाद्मी

छिलना व ननगां स्कैचिंग् खर्त् युन्मक् वततःपरं खगशीदन् व साफक वल ज़्गुर ज़का व वलपु व

छूटना व मोचनं डुफ्री

छोडना त्याग स्व डुथरोव् नर्क नशल्मक् ततोपिच श्रंदाव्रन् वाविव तया ज्ञावुन् फ़त्या च फंगमु व

जागना जागरतिः रेज़िंग् नयक्रुन् उनगन् तथा उरव्यार् पाचे वुम्नन् वांबा चुको त्तेयाः क्रमादमी

जानना वेदनं नोइंग् ग्रलिम् विल्मक् ततःपरं दानिस्तन् श्यवल् जानुन् शेस्पा शस्पो क्रमादमी

जाना यानं डुगो वापि ज़िहाव् वर्मक ततःपरं रफ्तन् तनल गछुन् वापि उनेवा ऱ्ङो क्रमादमी

जीवना जीवनं लिव् व ऽहृयया वापि तिरिक्किलिक् जीस्तन् व ज़ंदेउस्ति व ज़ुबुन् सन्ना एस्तन्म् व

डरना त्रासः फिपरिंग् व खोफ़ ऊक् तर्सीदन् अग्गुन वेरीदन् वतया खोफ़ुन् जिका जिको क्रमादमी

डिगना व पतनं फालिंग् सक़ूत ऽक्वलमक् तथा उफ़्तादन् प्रेवनल्फुन् व डिल्वा छक़्खन्यो क्रमादमी

डोबना मज्जनं डूावन् गर्क्

ढूंढना मार्गणं सेर्चिंग् तफहृज्ञस्ऽ वहृयोस्तथा जस्तन् तलाश छाड्उन् व वाल्वा चुल्वो क्रमादमी

ठहरणा वतथा स्थानं ठुरिमेन् व कयाम तथा तर्मक् ऽस्तादन् व पातः ठीक़न् ग्रीवा व ड्रग्गु व

ठोकना ऽत्वननं नेपिंग् नस्रव्

तोलना तोलनं वीविंग वज़न्

भेदना भंजनं खीकिंग् कमर् संड्रमेक् ग्रपुत शिकस्तन् मातवी फुट्टुन् वोवा चपो क्रमादमी

देखना प्रेन्नणं सीरंग् नवम्सर् कार्थक ग्रपथ दीनन् कनो वुछुन् थोंवा थेंसो ज्ञेयाः क्रमादमी
देखाना दर्शनं सीमेकि श्याग्रत् ग्रन्मक ग्रप्तुथ नम्हदन् व उखे हाव्रुन् तन्या तन्यो क्रमादमी
देएण दानं टुग्विवू चापि ग्रता विर्मक् ततःपरं दादन् वर्कल् व घुन् नोंवा मिन्मो ज्ञेयाःक्रमादमी
दोहना दोहनं मिल्विंग् हलव् मग्मक् ततःपरं हसीदन् लीशि हय्युन् व जोवा चिर्मो क्रमादमी
योना व लालनं ब्वाशिंग् गम्रल ज़र्हन्मक् ततःपरं पुस्लन् ग्रावपि छुहान् व ल्हवा ल्हस्यो क्रमादमी
नव्रना व नर्तनं डिन्सिंग् रक्स् वो ःमयमक तथा रक्सीदन् व गड़ेगे व नङ्गन् सेवा व चित्तु व

१५ नस्तना पलायनं दुङ्कैर् फिरार् कक्मक ततःपरं गुरेख्तन् अपि तत्रैव चलन् गोर्वा व खुर्डे व

15 निकलना खेल निर्याणं दुकम् ख्रोट् व खरूज् तथा विक्नक वरामदन् वांदि नेरुन् भुम्ना व विग्र व

पकाना पवनं कोकिंग् नक्क् कष्त् पुख्तन् अपथ्य पुखक्क व रनुन् वोवा त्वसो चापिक्रमादमी

पचना व जीर्णनं दैजस्तुनिंग् चापि हज़म् व संग् गुवारीदन् हज़म् चापि अपुन् दुत्ता नृपो क्रमात्

पढ़ना पाठः टुर्गीउ चापि किरायत् उक्नक अपथ्य ख्वांदन् चेल व पकन् सिल्वा ज़िवों चापिक्रमादमी

पहचाना संज्ञानं स्यात् टुरिकग्रेज़ि व मारिफत् नन्मक् ष्ण्नाख्तन् पेज़ान्दल् पर्जेतुन् शोस्पा पोह्नपा २ हयोः

पहुंचना प्रापणं रीचिंग् वसूल् कास्मक ततःपरं रसीदन् रसिदल वातुन् लेपा थुन्मो क्रमादमी

पाना व लेपणं शुद्द् व खल्काह् मल्मक् ततोपिच मंदाख्तन् ग्राविवल्न् छुतुन् दाका नस्त्रो क्रमादमी

पालना पालनं नूनं डुनारस् तहफ्जन् तथा बक्मक् पर्वर्दन् मातन् व रक्तुन् मोवा व खेसव व

पीना पानं दुट्टिक् शुर्व व रेक्मक् नशीदन् ऽप्पथ उस्क चुन् व शुवा चापि शुंग्मो ज्ञेयाः क्रमादमी

पीजना विवेचनं ट्रिस व नदफ ग्रात्मक् ततःपरं वाखीदन् वेश दोनुन् व दप्पा देवुपो क्रमादमी

पीसना पेषणं चापि ट्रुगगापड् मिहक् तथा तात्मक् माईदन् मैदक् ह्ल पिङ्गन् थका २ हयोरपि

प्रछना च प्रच्छनं ग्रास्क् मवाल् मर्मक् ततःपरं पुर्सीदन् पुस्त प्रिछुन् व डीवा चापि त्रियो तथा

पैरना भ्रमणं विपरिंग् तक्तियत् यस्मक् ततोपिच ग्रारास्तन् ग्रारःश्श पैरुन् तका चस्यो क्रमादमी

फकड़ना व ग्रहणं केरिंग् ग्रखज् ग्रल्मक् ततःपरं गिरिफ्तन् नमि रटुन् व जन्या जन्या क्रमादमी

१९ फर्माना शासनं विहु व अम्र वोर्मक ततःपरं फर्मूदन व हुक्म फर्मावुन से कसल्वन्मो

16

वजाना वनथा थ्मानं इञ्जोवु दक वल्मक अण्थ नवाज्ञन व वही वायुन फ्रवा फ्रवो क्रमादमी

वांथना वंथनं हीशंग अकिद बग्मक ततःपरं बस्तन व तउदइ गंडुन किका चिख्यो क्रमादमी

वसना च वसनं इन्हाविटिंग सक्का

विस्मरणा विस्मृतिः फार्गिद नसयान उत्तष्मक अप्णुत फरामूशी व हेरवल व मशुन जेसा ज्ञिसु च

वीजना च वयनं मोरंग नबजुर तिर्मक अण्थ कापतन करी वजुन नण्ा स्लप्मो वायिक्रमादमी

वुंनना च वयनं हीविंग रङ्क्षियाक नक्मक अप्णत वाफ्नन ऊवल वोजन व गफ्वा थक्सेमा क्रमादमी

बुलाना ॥ ह्वानं टुकाल् वापि वावत् रसमक्‌ प्रप्रुत एंबोदन् व वललय् नाग्नुन् वोत्या बुक्मो क्रमादमी

वेचना विक्रयणं सिल् व बयग्रः सत्मक्‌ ततःपरं फरोत्त्रन् प्रपि खर्चल् क्रन् चोंवा चुक्शो क्रमादमी

वेथना व वेधनं वोरिंग् सक्व् तिश् सफ्रन् प्रप्रुत मौरैक्वल व चंबुन् व फंग्मो

वेठना ॥ सनं टुसिट् वापि जलूस् उलजर्मक प्रप्रुत निशस्तन् केन विक्रन् व दोत्या ङको क्रमादमी

भरणा सर्तिः टुफिल् कव्स् व तम्रज् ग्रामोदन् प्रप्रुत डकव् सफ्रन् व कोंवा व स्वक्रो वापिक्रमादमी

भुनना व भर्जनं प्रेरंग् कलय् कोरयमक्‌ तथा विरिम्रन् ब्रेन बुनन् व ग्रोंवा यास्‌वो क्रमादमी

भेजना प्रेषणं डिस्पेच् रसील् ईबरमक्‌ तथा फिरिस्तादन् उलेगिल् व सोजुन् तोंवा व कुल्बव

१२ 17

मरणा च मरणं डाइंग् मौत उल्मक् मर्दन् ग्रप्पथ् मड वांपि मरुन् छीवा शीवो वापिक्रमादमी

मलना लेपः रबिंग् चापि तिला मिल्मक् ततःपरं मालीदन् मालिश मथुन् मेवा चापि नपो क्रमात्

मांगना अर्थनं डुडिज़ूइर् तलब् थिल्मक् ततोपिच ख्वास्तन् ग्वाड मंगुन् लांवा लाङ्.वो वापिक्रमादमी

मानना च मननं टैंकिंग् तल्कै उन्यमक् ग्रप्तुन पसंदीदन् कबूल मानुन् मायाछिम्बका एवच

मारना हतिः हुकिल् चापि कतल पल्नुमिक् ग्रप्पथ कुश्तन् वज़न मारुन व डङ्.वा दपो क्रमादमी

मिनना च मानं मेज़र् च कैल् पैमाइश ततःपरं पैमूदन् प्रपि पैमाइश मेनुन् यप्पा स्कर्षे च

मिलना च मेलनं मीटिंग् मुलाकात

मोंडना मुंडनं शेविंग् हक्क छिशिर्मक् ततःपरं मर्दन् खरब कामन् व टका ञाको क्रमादमी

रखना व स्थापनं कीपिंग् वजग्र क्रयमक् ततोपिच निहादन् केद यबुन् व वोवी युखो क्रमादमी

रंगना रंजनं डाइंग् सवागत बयसिंग् तथा रञ्जीदन् रंकडे रंगन् चोबा रंग्नस्य एवच

रोना व रोदनं वीपिंग् वुका जिगलमक् ततोपिच गिरीस्तन् व जडा वापि वडन् मूवा व डो तथा

लड्ना व योधनं फैटिंग् हवे सकशकलमक् तथा जंगीदन् मका चुवज्न् व यप्पा यप्पो क्रमादमी

लाना आनयनं ब्रिंग् इतिवान् अलिकिल्मक् तथा आवर्दन् रावड् अडन् व खोंवा खुंपो क्रमादमी

लिखना व लेखनं रैटिंग् किताबत् फितमक् तथा निविस्तन् उखकल लेखन् हीवा विंया क्रमादमी

१८ लूटना लंडनं इंग्लंड् गारत् वूल्मक् ततःपरं गारलर्दन् च लूट् कवल् मन्नन्

लेना ख्यातिः टूटेक् सवृत्ते अलिमेंक् वुर्दन् अथ्यथ योङ्गा स्म स्नन् च लेम्पा च खिर्वी नेयाः क्रमादमी

वङ्ना प्रवेशानं पाटर् दाह्लन् विक्लक् दामदन् तथा निनवतिल् अवुन् नृख्या नख्यो क्रमादमी

वधानो ऽपचयः पेन्लार्न् इन्दियाद् च उम्पर् तथा अफ़्दन उेर हर्गावुन् केन्या स्केन्यो क्रमादमी

वडीकना समीना स्यात् वैटिंग् च इंतिज़ार तथा सक्रैमक् इंतिज़ार् स्तंग्यम् प्राहुन गृख्या च वद्यु च

सकना शक्ति स्म पावर् च ताकत् किनर्मक् तथा नवानिस्लन् आखिस्तन् लुङ्रुन् वापि युवा थिवो

सम्हालना व संस्कारः पउर्न् इस्लाह यसन् तथा आरास्तन् संवालिक्व शेफ़्तन् तीवा ज़्मो क्रमात्

साडना दहनं वरनिंग् इह्नाक व किप्डय् तथा सोजानीदन् तथा उस्ज़् जालन् वावी सग्ग क्रमात्

सिखना व शिक्षणं लार्निंग् तअल्लुम् वापि ड्डगन् तथा आमोख़्तन् इन्द्कवल लक्कन् लप्पा इूचतु व

सीना स्मृतिः ड्रस्स्व् वापि खयातत व थिकित् तथा दोख्तन् गंडल् सडन् च छिम्मा चापि उवा क्रमात्

सुनना व श्रवणं हिपरिंग् समअ् पस्नमक ततःपरं शानीदन् आर्विदल वोज़न् थोस्सा ऊसो क्रमादमी

सोचना स्मृति स्व फांकींग् व तलखुल

सोवना ऽऽ ज्ञाणं व ट्रस्निल् व शामी वापि ड्यर् तथा बूईदन् वोय्उक फूंक़न् उम्पा विहुयो क्रमादमी

सोना व शयनं ड्रस्लीप् तनवुम् उन्नमक तथा खुफ़्तन् वीदः संगुन् चापि जाल्या वापि मितलक्व व

१९
19

हगना व हदंनं वौडिंग इल्लिफाग ल्लिह्मक ग्रप्यथ रीदन् गल छरुन् वापि ताघ्रा ताघ्रो क्रमादमी

हंमना हमनं स्मारल् ग्रिहक ख्रुल्मक ततःपरं खंदीदन् खंद ग्रस्मन व गोत्मा गेत्मो क्रमादमी

ह्रोना भावः ट्रुवी कोन् च ब्रल्मक ह्रदन् ततःपरं शिवलः स्राम्हन् व योमा व गेपेत्मो चापि क्रमादमी

इतिपात्रनांपद्याः ॥

अथ वर्तमानादि स्वरूप दर्शनम् ॥

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तुरकी	फारसी	पश्तो	काश्मीरी	शामी	बलती
वह करता है	सः करोति	मेक्त्	वह्वयफअल	वो कुडर्	वोमेकुनद्	कवी	सहकरानछ्रु हु	खोई वोरुक् तुवायोन्	खोईवेत्
वे करते हैं	ते कुर्वंति	देमेक्	वह्नम् यफ अलून्	उलार् कुडर्	आहां मेंकु नद्	वैकवी	निम् करान् छि:	खंची चोरु कु वा. योन्	खंग वेन्
तुम करता हो	त्वं करोषि	दौव् मेक्	अंत तफउल	उज्र कुडर्	तुमेकुनी	वेकवे	छकरानछ् ख	खोन तुवा वोक्	तांई वेत्
तुसी करते हो	यूयं कुरुथ	यूमेक्	अंतम् तफउलून्	उजलरे कुडर्	येशानमे कुनेद्	वयू कव यू	तहि करान् छिव	खिजी चोड कु	तूरिंग वेन्
हम करता है	अहंकरोमि	आई मेक्	अनअफ अल	मन् कुडर्	मनमेकुन म्	वयू कवम्	बहकरानछ् हु	उ.ये तुवायो न्	उं.वत्
असी करते हां	वयं कुर्मः	वी मेक्	नहउ नफ उल		मामेकुनेम्	वयू कवू	असि करान् छिह्	उ.नी तुवा योन्	उ.यी वेत्
गावते हैं	गायंति	आरसिंगिंग्	यगन्नून	उकुयू डर्	मेसिगायंद्	गगेगिः	गपवान् छि:	तुनील तांड कु	थुकतुगिन्

हिंदी	शास्त्री	अंग्रजी	अरबी	तुरकी	फारसी	पश्तो	काश्मीरी	लामी	वलती
नाचते हैं	नृत्यंति	आर्डान्सिंग्	यरकसून्	उयूने डर्	मेरकसंद्	गडेगि	नचान् छिह्	चुनी सेरुक्	चेत
वजातें है	वादयंति	आर् प्लेइंग्	यज्रबून्	वल डर्	मेनवाजंद्	वही	वायान् छिह्	चुनीडड्. डक्	थम् चुगित्
उस्ने लाया	तेनानीतम्	हीब्राट्		ग्रतिष्किरदे	वो आवुर्द्	हागा(रावड् वयु)	तम्मि अनु	खेरे खेंस्पीन्	खेड् थोंस्
उनोंने देखा	तैः प्रेक्षितम्	देसोन्	वहुम् वमरुक	कार्दिगल्ड्	दीदंद्	हागय(वलि वैर)दल	तिमौ वुछ	चुनी थुन्पीन्	खेड् थोंस्
तुमने पकाया	तया पक्वम्	दीवु [illegible]कर्	अंत नवाख्र	क्रष्णुर्दिग्मो	त पुख्री	नापुख्वक् ड्	अह रनुथ्	ख्योत् वोस्पीन्	तांर वोस्
तुमने किया	युष्माभिः कृतम्	यू डिड्	अंतम् फर्अल्तम्	क्रदिंग्मोलड्	शुमा कर्देद्	वम् कवलु	तहि करुव	ख्योज़ी चोस्पीन्	
मैने पकाया	मया पक्वम्	आई कुकड्	अंत नवाख्र	क्रष्णुर्दिम्	मन् पुख्रम्	ज़ पुख्वकड्	म्याह रनु	ङ.यि वोस्पीन्	ङां वोस्मिन्

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तुरकी	फारसी	पश्तो	कश्मीरी	लामी	बलती
तुमनेलाया	अस्माभिः आनीतं	वी ब्राट्	ईना अतैना विही	अलिक्किल्दि म्	आवुर्देम्	मुन् रावड़्	असि अनु्	ङाजीख्यो सीन्	ङाया ख्यों स्
तुमपड़ो	तुम् पठ	यूव् रीड्		सिज़् उकिंग्	तु विख्वां	तावेल	च्ह पर्	ख्येरे सील	ख्यांडि. जिर्
तुमदेवो	तुम् देहि	यूव् गिव्	अंत ताति	सिज़् विरिंग्	तु विदिह्	ता वर्क	च्ह दिह्	ख्येरे त्वेऽड्.	ख्यांडि. मिन्
तुमजावो	तुम् याहि	यूव् गो	अंत तज़्हब्	सिजवरिंग्	तु बुरव्	ता तज़्ह्	च्ह गछ्	ख्यांऽस्यंग्	ख्यांडि. स्यंग्
खावो	खाद	ईट	अकुल	ईंग्	विखुर्	उखुड़्	खेह्	ज़्ह	ज़्ह
तुमलिखो	तुम् लिख	यूव् ब्रैट्	अंत उक्तुब्	सिज़् फितिं ग्	तु विनिवीस्	ताउल्सक	च्ह लेख	ख्येरे फ्रिस	ख्यांडि. रिविस्
तुम सुनो	तुम् शृणु	यूव् हियर्	अंत इस्म अ	सिज़् यश्निं ग्	तु विश्नव्	ता आर्वे	च्ह बोज़्	ख्योन् ज़ुन्	ख्यांडि.

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तुरकी	फारसी	पश्तो	काश्मीरी	लामी	बलती
तुम उठो	तुम उत्तिष्ठ	स्टैड् गेट्अप्		सिज् कल्किंग्	तु बर्खेज़्	ता पाड़्	च़ू बथ्	तलोङ्.स	तोंङ्.ल ङ्.स
तुम पकावो	तुम पच	स्टैड् कोक्	अंत रतवक्	सिज् कप्शिरिंग्	तु बिपज़्	ता पुखकड़्	च़्र रन्	तरे चोस	तोंङ्. चोस
पकावोगा	पक्ष्यसि	विलएकक	ततवखे	कप्शैरसिज्	बिपज़ी	पुखवी	नरखे		चवयोत् चब्सक
खावेगा	खादिष्यति	विलईट्	रअक़ल	ईयम:	ख़ाहद्खुर्द्	उवाखिडि	ख्येयि	ज़ियेन्	ज़ियेत
देवेगा	दास्यति	विलगिवच्	याऽती	विरम:	ख़ाहद्दाद्	उववकिंराकवी	दियि	तियेन्	मित्योत् मित्रक
सुणेगा	श्रोष्यति	विलहिपर्स	रसमस्रा	ईष्ट्रम:	ख़ाहद्शानीद्	श्राँवी	बोज़ि	थुयेन्	ऊस्योत्
लिखेगा	लेखिष्यति	विलराइट्	सरक्तुब	फितम:	ख़ाहद्निविश्त	उवल्पकि	लेखि	फियेन्	रिवयोत

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तुरकी	फारसी	पश्तो	काश्मीरी	लामी	बलती
फकेगा	ग्रहीष्यति	बिल्कै	याखुज़	अलमः	ख्वाहद् गिरिफ्त	निसि	रटि	ज़न्येन्	ज़न्योन् ज़नक्
मैंजावेंगा	अहंगमिष्यामि	आईबिलगो	अज़हड	वैरेमन्	रवम्	ज़म्	गछः	छियेन्	खड्.योन् खड्.क
तुमजावोगे	त्वंजागरिष्यसि	बिलयूरैन्	तयकुज़	उनगनैंसिन्	वेदार्शवी	पाचे	बुजाख्	ख़ुयन्	ख़ुरुक् ख़ुकयोन्
डुवाता है	दापयति	पेन् मेक्तपे	यसह्हमु	विरड्रर्डर्	मेदिहानद्	ग़कांदि	दावान्छः	तड्.ख़ुदिन्	मिन्ख़ुगिन्
कराता है	कारयति	मेक्तडूर्		कुडरडर्	मेकुनानद्	कवलारश	करनावान्छः	चोख़ुयिन्	वेख़ुगिन्
होता है	भवति	आर्ट्	यकून्	बार्	मेबाशद्	श्प्नदर	आसान्छः	हूका	डुग्न्
होते हैं	भवंति	आर्	यकून्न्	बार्पकिन्	मेबाशंद्	शलदर	आसान्छिः	ख़ुनहूका	

२२

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तुर्की	फारसी	पश्तो	काश्मीरी	शामी	बलती
है	अस्ति	इज़्। हैव। हैज़्।	हुव	दुर्। एकिन्	अस्त	दर	छुह्	योत् इन्	योत्। इन्
हैन्	संति	आर्	हुम्	एकिन्लर् वार्लर्	हस्तंद्	दी	छिह्	चुन्योत्	मूल
था	अभवत्	वाज़्। हैड्।	[illegible] कान्	[illegible]दे	[illegible]बूद्	व[illegible]	[illegible]ओस्	[illegible]डुक	सित्सुक
थे	अभवत्		वहुम् कान्		बूदंद्	वे	आसि	चुनडुक	
नहीहोताहै	नभवति	आर्नाट्	लैसलहू	बुल्मायडर्	नमेवाशद्	नवी	आसानछुन	मिन्डुक	डुकामेत्
नहीहूं	नास्मि	आईएमनाट्	लैसअनवि	अमस्	नयम्	नयम्	छुस्न	ङामेत्	मेत्
नहीथा	नअभवत्	हीवाज़्नाट्	माकान	एकुमैद्	नबूद्	नबू	ओसन्	मेत्पीन्	मित्सुक

हिंदी	पाली	अंग्रेजी	अरबी	तर्की	फारसी	पश्तो	काश्मीरी	लामी	वलती
नहीं करता है	नकरोति	मेकन्नाट्	लैसयफअल्	झमयडर्	नमेकुनद्	नकवी	करान छुन्	चुवामेत्	व्यामेत्
मत करो	माकुरु		लातअमल्	झमंग्	मकुन्	माकवह	मकर्	माचो	मवेत्
खाताथा	अखादिष्यन्	उड्हैवईटन्	याकुल्	इयर्दे	मेखुर्द	वोख्वाड	ख्योयिहे	जांसीन्ना	ज़िक्पा
होताथा	अभविष्यत्	हीहैड्वीन्	कवयकून्	वुलसयिर्दे	मेबूद्	वेउ	आसिहे	योत्पीना	युतकिना
पढकर्के	पठित्वा	रीडिंग्	वअद किरा अति	उकप्	ख्वांदः	वेल	परिथ्	चोल्ले	ज़िरसे
खेलकर्के	क्रीडित्वा	प्लेइंग्	वअदल् लअवि	उयनप्	बाज़ीदः	वाजीदः	गिंदिथ्	ढिल्ले	स्नवसे
देखके	दृष्ट्वा	सीइंग्	वअद मुलाहज़तिन	कारप्	दीदः	कतन	वुछिथ्	पुड्.ने	ययेस्से

हिंदी	प्राम्री	अंग्रेजी	अरबी	तर्की	फारसी	पश्तो	काश्मीरी	लामी	बलती
पाकर्के	नितिष्य	डरिंग्	बअद्दइल्काति	सलिप्	अंदाख्त्र:	आविवलै:	छनिथ्	दाक्ने	तंगसे
रखकर्के	स्थापयित्वा	कीपिंग्	बअद्वज़्अ	क्रयिप्	निहाद:	केद	थविथ्	बोर्ने	ग्रुक्से
कडके	निष्कास्य	टेकिंइंग्	वअद्इख्राज़ि	चिकरिप्	कषीद:	वयिस्त:	कडिथ्	नंने	फिङ्से
खाकर्के	आनीय	ब्रीगिंग्		अलिब्कलिप्	आवर्देह	रावड.	अनिथ्	ख्योंस्ले	खंसे
पहचान्के	संज्ञाय	रिकग्नैज़िंग्	वअद मारिफति	तनुप्	श्नाख्त्र:	पेज़ांदलै:	पर्जनिथ्	शेस्ते	शसे
देखाहोया	प्रेक्षितम्	सीन्	रआ	कागन्	दीद:	लीदलर	वुछमत्	थुङ्.पीड्.	थोंमनो
खायाहोया	खादितम्	इटन्	अकल	ईगन्	खुर्द:	खेड	ख्यौमत	ज़ासपीन्	ज़ांस्

हिंदी	शास्त्री	अंग्रेजी	अरबी	तुर्की	फारसी	पश्तो	काश्मीरी	तामी	ठलती
धोयाहोया	क्षालितम्	वाश्ड्	ग़सूल	ज़ह्गन्	मुसूलः	उम्मिनूं	छुलूमुत	ङुस्पीन्	ख़ुस
लिखनेवाला	लेखकः	राईटर्	कातिबू	फितग्रुचिः	निवीसंदः	लकलवान्	लेखन्वोल	फिखन्	रविखन्
बेचनेवाला	विक्रेता	सिलर्	बग्गायि	सतग्रुचिः	फरोशंदः	खर्चवल	क्नन्वोल		छुंडू॰खन्
करणेवाला	कर्ता	मेकर्	ग्रामिल्	ज्ञाग्रुचिः	ऊनंदः	कवलल	करणवोल्	चोसूखन्	
पूछना पूछता	पृच्छन् पृच्छन्	आस्क् आस्कि ङ् आस्क्	सवालन् सवालन्	सरुप् सरुप्	पुर्सान् पुर्सान्	पुस्तन् पुस्तन्	प्रिछान् प्रिछान्	डियन् डियन्	वियन् वियन्

हिंदी		शास्त्री	
तुम् कौन हों	१	त्वं कोऽसि	१
जी हम घरवाला हां	२	स्वामिन् अहं गृहस्थोऽस्मि	२
तुम कहांका हो	३	त्वम् कुत्रत्योऽसि	३
तुमारे देशका क्या नाम है	४	भवतो देशस्य नामधेयं किमस्ति	४
जी हमारे देशका काश्मीर करके नाम है	५	स्वामिन् अस्मद्देशस्य काश्मीर इति नामास्ति	५
तुमारे देशविषे क्याक्या वस्तुवां होते हैं	६	भवतो देशे कानिकानि वस्तूनि वर्तन्ते	६
जी हमारे देशमें चंगे वस्तुवां होते हैं	७	स्वामिन् अस्मद्देशे रुचिराणि वस्तूनि भवन्ति	७
आप कब आयो	८	अयं कदा आगतः	८
जी कल	९	स्वामिन् ह्यः	९
तुमारा नाम क्या है	१०	भवतो नामधेयं किं अस्ति	१०
जी फलानी	११	स्वामिन् अमुकः	११
तुम क्या काम करता हो	१२	भवता किं कर्म क्रियते	१२
जी हम वपारी हां	१३	स्वामिन् अहं वणिक् अस्मि	१३

हिंदी		शास्त्री	
तुमको क्या क्या वस्तु वेचना है	१४	भवतः किंकिं वस्तु विक्रेयं अस्ति	१४
तुमने हमारे वास्ते क्या लाया	१५	त्वया मदर्थं किं आनीतम्	१५
जी तुमारे वास्ते एक चंगा घोडा हमने लाया	१६	स्वामिन् भवदर्थं एकः शुभोऽश्वः मयाऽऽनीतः	१६
अब तुम् घोडियोंके वास्ते घास और जव देवो	१७	इदानीं त्वं घोटकानामर्थं घासं यवं च देहि	१७
जी हमने दिया	१८	स्वामिन् मया दत्तम्	१८
औरभी तुम लेजावो	१९	पुनरपि त्वम् हर	१९
जी हम् भल्के जावेंगा	२०	स्वामिन् अहं श्वः गमिष्यामि	२०
कौं तुम जावोगे	२१	किं त्वया गमिष्यते	२१
जी वह् पकडेगा	२२	स्वामिन् सः ग्रहीष्यति	२२
अब तुम उठो	२३	अधुना त्वम् उत्तिष्ठ	२३
जी आप सुणो	२४	स्वामिन् भवद्भिः श्रूयताम्	२४
हमने सवेर भत्ता पकाया	२५	मया प्रातः भक्तं पक्वम्	२५
क्या तुमने पकाया	२६	किम् भवता पक्वम्	२६
जी हां	२७	अस्तु स्वामिन्	२७

१

हिंदी	शास्त्री
पहिले तुम् कहो २८	पूर्वं भवान् वद २८
व्पारी की काम कित्नो वस्तवों से होजाती है २९	वणिजस्य क्रियाकैः वस्तुभिः संपद्यते २९
जो व्यापार् की काम अपणी वुद्धिके वलसे होती है ३०	स्वामिन् वाणिज्यस्य कर्म स्वात्मनो वुद्धि शक्ता संपद्यते ३०
तुमारी हट्टीमें क्याक्या वस्त वेचना है ३१	भवतो विपणौ किं किं वस्तु विक्रेयं वर्तते ३१
जी सभ ३२	स्वामिन् सर्वम् ३२
पर यह् अपणा देश नहीहै ३३	परंतु अयं स्वदेशो नास्ति ३३
उसवास्ते इसवेले उस्ने नहीदिया ३४	तदर्थम् एतर्हि तेनेनदत्तम् ३४
तुमारा पुत्र राजी है ३५	तव आत्मजः प्रसन्नोऽस्ति ३५
जी राज़ीहै ३६	स्वामिन् प्रसन्नोस्मि ३६
इस वजारका क्या नामहै ३७	अस्या विपणेः किंनामधेयं ३७
क्या तुमंको कोई वगीची है ३८	किं भवतो कश्चिदारामोस्ति ३८

हिंदी	शास्त्री
जीहै ३९	स्वामिन् वर्तते ३९
यहांसे कितना दूर नगरहै ४०	इतः कियद्दूरे नगरं वर्तते ४०
तुम् व्पारी हो ४१	भवान् वणिजो भवति ४१
मेरे साथ सौदा करो ४२	मयासार्कं वाणिज्यं कुरुतात् ४२
हम टहलवालेको वडीकता हैं ४३	अहं सेवकं समीहे ४३

हिंदी	अंग्रेजी
कौन हो तुम १	हू आर् यूव्
जी हम हां मालिक घरका २	मर् आईएम् दि मास्टर् आफ दि हैस् २
कहांका तुम हो ३	व्हैन्स् ए आर् ३
क्याहै नाम तुमारे देशका ४	व्हट् इज् दिनेम् योर कंटरी ४
जी काश्मीर है नाम हमारे देशका ५	मर् काश्मीर इज् दिनेम् आफ माई कंटरी ५
अंदर् तुमारे देशके क्याक्या वस्तवां होतेहैं ६	इम् योकंटरी व्हट् थिंग्स् आर ६ ।उउ।
जी हमारे देशमें चंगे वस्तवां होते है ७	मररइन् माईकंटरी विल थिंग्स् आर् ७
कब आप आयो ८	व्हैन् डिड् यू कम् ८
जी कल ९	मर यस्टर्डे ९
क्याहै तुमारा नाम १०	व्हट् इज् योर् नेम् १०
जीहै फलानी ११	मर् इज् सच् ११
क्या काम तुम करता हो १२	व्हट् वर्क डूएइ १२
जी हमहां साहूकार् १३	यस्सर आई एम् पवेकर १३

हिंदी	अंग्रेजी
क्याक्या चीजहै तुमको सौदा १४	व्हट् थिंग्स् हैव् ए फार्सैल १४
क्याहै तुमने लाया वास्ते हमारे १५	व्हट् हैव् एब्राट् फारसी १५
जी हमने लाया एकचंगा घोडा वास्ते तुमारे १६	मर् आई ब्राट् एगोड् हार्सि फारयू १६
अबतुम देवो घास और जौव् वास्ते घोडियों के १७	नौव् ए गिव् ग्रास् अैंड वार्ली फार् हार्सिस् १७
जी हमने है दिया १८	यस्सर् आई हैव् गिवन् १८
और भी तुम लेजावो १९	पेएड् आल्स् ए टेक १९
जी हम् जावेंगा मल्के २०	मर् आई विलगो टूमारो २०
क्यों तुम जावोगे २१	विकाज् ए विल्गों २१
जी वह् फकडेगा २२	मर् ही विल कैर् २२
अब तुम उठो २३	नौव् एव् गेट् अप २३
जी आप सुणो २४	मर् एव् हिपर् २४
हमने पकाया भता सवेर् २५	आई ऊकर् रैस मार्निंग् २५
क्या तुमने पकाया २६	डिड् एव् ऊक २६
जीहां २७	ओ यस्सर २७

हिंदी	अंग्रेजी
तुम कहो पहिले २८	अव् से फर्स्ट २८
काम वपारी की किह्नों वस्तवों से होजाती है २९	वर्क् आफ् दि मर्चेएट् वाई ह्वि चू थिंग्स् इज़् मेड २९
जो काम वापार की वल से अपनी बुद्धि के होती है ३०	सट् वर्क् आफ् दि ट्रेड् वाई करे ज़् आफ उन दि बिज़्नेस् इज़् मेड ३०
अंदर् तुमारी हद्दी के काका वस्त होता है वेचना ३१	इन् योर् आफ् व्हेट् थिंग्स् आर् फासिल ३१
कौ सभ ३२	सर् आल ३२
पर यह है नही मेरा देश ३३	बट् दिस इज़् नाट् माई कंट्री ३३
उसवास्ते इसवेले उसे नही दिया ३४	देर्फोर् दिस टैम् ही डिड् नाट् गिव ३४
है तुमारा पुत्र राजी ३५	इज़् योर् सन् विरल ३५
जी वह राजी है ३६	यम् हो इज़् विरल ३६
काहै नाम इस वाजार का ३७	व्हेट इज़् दिनेम् आफ दिस मार्किट् ३७
काहै तुमको वगीचो ३८	हेव् अव् प गार्डन् ३८
जी हम राजा है ३९	यस्सर् आई हेव् ३९
शहर् है कितना दूर यहां से ४०	सीटी इज़् हौ फार् ४०
हो आप वपारी ४१	आर् यव पमार्चेट् ४१
सौदा करो साथ मेरे ४२	ट्रेड् विथ् मी ४२
मैं टहलवाले वास्ते वडी कना हौं ४३	आई फार् सर्विएट् पेम् वेटिंग् ४३

हिंदी		अरबी	
कौन हो तुम	१	मन् अंत्	१
जी हम हो मालिक घरका	२	या साहिब अन साहिबुद्दारि	२
कहांका हो तुम	३	मिन् ऐन अंत	३
क्या नाम है तुमारे देशका	४	मअस्म वतनिक	४
जी नाम है हमारे देशका कश्मीर	५	यासाहिब इस्म मौतिनि कश्मीर्	५
अंदर तुमारे देशके क्या क्या वस्तवां होते हैं	६	फीवतनिक अय्य अय्य अशिया य कूनन	६
अंदर हमारे देशके वस्तवां चंगे होते हैं	७	फीवतनीम् अशायन् अहसनन्	७
कब आप आये	८	अय्यान् जअैतन्	८
जी कल	९	यासाहिब अम्सि	९
क्या नाम है तुमारा	१०	मअस्मक	१०
जी फलानी	११	या साहिब फुलान्	११
क्या काम तुम करता हो	१२	अय्य अमलिन् तअमलु	१२
जी हम वपारी हो	१३	नअम् अन ताजिरुन्	१३
क्याक्या चीज् सौदा है तुमको	१४	अय्य अय्य शयुन रवाउक	१४

हिंदी		अरबी	
क्या तुमने लाया मेरे वास्ते	१५	मा अतैत लीथि	१५
जो तुमारे वास्ते मैने लाया एक घोडा चंगा	१६	नअम् लिक रत्ना अतैतगा विह्नी फर्सन् जयिदन्	१६
अब घोडियों के वास्ते देवो घास और जव	१७	अल आन लिल अफ़रासि अनतता निअल्लिबुन् वल शाईर्	१७
हां हमने दिया	१८	नअम् आतैन	१८
और भी लेजावो	१९	अैजन् यहमिल	१९
जी हम जावेंगा भल्के	२०	नअम् अनस अज़ुहब गदन्	२०
कहां जावोगे तुम	२१	निम सज़्हब अंत	२१
जी वह फकडेगा	२२	नअम् ह्व याखुज़	२२
अब तुम उठो	२३	अलआन् अंत कुबाम्	२३
जी सुणो आप	२४	नअम् इस्मअ अंत	२४
हमने पकाया भता सवेर	२५	अन तबख़्तु ताम् बुक्रन्	२५
क्या तुमने पकाया	२६	हल अंत तबख़्त	२६
जी हां	२७	यासाहिब नअम्	२७

१

हिंदी	अरबी
काम वपारी की किन्हो वस्त वों से होजाती है २८	अमलल जाजिरि मिन अय्यि ल अशयायिल यसीरु २८
जी काम वपारकी वस्तो से वृद्धि अयणी के होजाती है २९	नअम् अमललतिजारत मिन अल ऊबतिल अकलिन् खासि य सीरु २९
अंदर् हट्टी तुमारे के क्या क्या व स्त वेचना होता है ३०	फी डुकानिक अय्यअ य शय्युन् ख्वासु ३०
जी सम ३१	नअम् कुलुन् ३१
पर नही है यह मेरा देश ३३	लाकिन् लैस हाजिही वलदति ३३
उसवास्ते नही दिया उसे इस वेले ३४	लिहाजा लम्योतिही इलल आनि ३४
है राजी तुमारा पुत्र ३५	३५
जी वहहै राजी ३६	नअम् अरा खैरिन् ३६
क्या नामहै इस वाजारका ३७	मस्म हाज़ि स्सोकि ३७
क्याहै तुमको वगीची ३८	हलाक बुस्तान् ३८
जी है ३९	साहिबु नअम् ३९

हिंदी	अरबी
शहर कितना दूरहै यहांसे ४०	अल्वलद् कमिल मसाफति मिन हुना ४०
तुम वपारी हो ४१	अंत ताजिरुन् ४१
सौदाकरो मेरेसाथ ४२	फतजिर मअय्य ४२
मैं वडीकताहों टहलवालेको ४३	अंतज़िरुल खादिम् ४३

हिंदी		तुर्की		हिंदी		तुर्की	
तुम् कौन हो	१	सिज् किम् मो	१	हमारे वास्ते क्या तुमने लाया जी तुमारे वास्ते चंगा घोडा	१५	मनिंग् उचिन् निम अलिक्किल्दिंग् तक्सीर् उज्निंग् उचिन् उबुन्	१५
जी घरवाला हां हम्	२	तक्सीर उय् यिगिसि मन्	२	हमने लाया	१६	आत् अलिक्किल्देम्	१६
तुम कहांका हों	३	सिज् कइर्लिक् मो	३	अब तुम घोडियों के वास्ते घा स और जव देवो	१७	हालि सिज् आतलर्निंग् उचिन् फ सामनी यन् अर्पानी चिरिंग्	१७
तुमारे देशका नाम क्या है	४	युर्तिंग् शाहरिंग् पेति निमवार	४	हां हमने दिया	१८	हां विर्दिम्	१८
जी हमारे देशका कश्मीर नाम	५	तक्सीर् मनिंग शाहरिंगाः कश्मीर पेति	५	और भी तुम ले जावो	१९	यन् हम् अलिबरिंग्	१९
तुमारे देशमें क्याक्या वस्तु हो ता है	६	सिज्निंग् शाहर्निंगद् निमनि मनरिसः वार् पकिन	६	जी भल्के हम् जावेंगा	२०	तक्सीर् पतिंः वरेमन्	२०
जी हमारे देशमें चंगा चंगा वस्तु होता है	७	तक्सीर् मनिंग् शाहर्निंगद् उबुन् नरिसः वार्पकिन्	७	कौं तुम जावेंगे	२१	निमिष्कः वरे सिज्	२१
आप कब आयो	८	उजुर्लोरे कचान् किल्देलार्	८	जी वह फकडेगा	२२	तक्सीर् उकशः अलसः	२२
जी कल	९	तक्सीर् तुनगुन्	९	अब तुम उठो	२३	अल्दे सिज् क्पिंग्	२३
नाम तुमारा क्या है	१०	पेति सिज्नग निमवार्	१०	जी आप सुणो	२४	तक्सीर् सिज् त्रिशतिंग्	२४
जी फलानी	११	तक्सीर् फलानी	११	हमने सवेर भता पकाया	२५	मन् पतिगन् ताम् कफ्शुर्दिम्	२५
तुम् क्या काम करता हो	१२	सिज् निम चिलिक् क्लैसिज्	१२	क्या तुमने पकाया	२६	सिज् कफ्शुर्दिंगमो	२६
जी हम हां वपारी	१३	तक्सीर् मन् वाय्	१३	जी हां	२७	तक्सीर् हां	२७
तुमको क्या क्या सोदा है	१४	सिज्नुग निमनिम् सतनुगनोवा	१४	पहिले तुम् कहो	२८	वल्दि सिज् पेतिंग्	२८

हिंदी	तर्की	हिंदी	तर्की
वपारीकी काम किन्हों वख्तों से होजाती है २९	वाय् चिलिक् कामि नरिसलर् दिन् वुलडर् २९	[illegible]	
जी वपारकी काम अपणी बुद्धि के बलसे होजाती है ३०	नक्कीर् वाय् चिलिक युज़्निं ग्रायनिंग् ऋछ् विलं वुलडर ३०	आप वपारी हो ४१	उज़्लरे वाय् मो ४१
तुमारी हटीमें काका वख्त वेचना होता है ३१	सिज़्निंग् ङकानिग्दः निमनि म सतनगनी वार् ३१	मेरे साथ सौदा करो ४२	मिनिंगविर्लं सौदा क्लिंग् ४२
जी सभ ३२	नक्कीर् हम्मः ३२	मैं टहलवाले को वडीकाना है ४३	मन् वाकरिमग सक्लैम ४३
जी यह मेरा देशनहीहै ३३	नक्कीर् वु मनिंग् शाहरिम् अम		
उसवास्ते इसवेले नहीदिया ३४	पनिंगउचिन् वुवाक्रूद विर्मे स्ते दे ३४		
तुमारापुत्र राजी है ३५	वलिंग् तिगज़् मो ३५		
जी राजी है ३६	नक्कीर् तिंग़् इकिन् ३६		
इस बाजाकी क्या नामहै ३७	वुबाजार् निंग् पेति निमवार ३७		
तुमको बागहै ३८	सिज़्नग बाग् वामौं ३८		
जी है ३९	नक्कीर् वार् ३९		
शाहर् यहांसे कितना दूर है ४०	शाहर् वुयदिन् कोंचि इराक इकिन ४०		

हिंदी		फारसी		हिंदी		फारसी	
तुम् कौन् हो	१	तकीस्ती	१	तुमको क्याक्या सौदाहै	१४	तुरा चिःचिः सौदा अस्त	१४
जी हम घरवाला हों	२	खुदावंद् मन् खानदार् अम्	२	हमारे वास्ते क्या लाया तुमने	१५	बरायिमन् चिः आवुर्दी	१५
तुम् कहांका हो	३	तु अज़् कुजाई	३	जी एक वंगाघोड़ा तुमारे वास्ते		फर्मोः असे खूब् बरायि शुमा	
नाम देशका तुमारे क्याहै	४	नामि शाहरि शुमा चीस्त्	४	हमने ल्याया	१६	आवुर्दम्	१६
जी नाम देशका हमारे क		खुदावंद् नामि शाहरि मा क		अभ तुम घोड़ियोंके वास्ते घा		अक्नु तु बरायि अस्पां काह् व	
श्मीर् है	५	श्मीर् अस्त	५	स और जव देवो	१७	जव् बिदिह	१७
अंदर देशके तुमारे क्याक्या व		दर् शाहर् शुमा चिःचिः चीज़् मे		हां हमने दिया	१८	वले दाद्	१८
स्तु होताहै	६	बाशद्	६	औरभी लेजावो	१९	व नीज़् बिबर्	१९
जी अंदर देशके हमारे वंगा		खुदावंद् दरशाहरिमा खूबख़		जी भल्के हम जावेंगा	२०	फर्मोः फर्दा खाहम् रफ़्त	२०
वंगा वस्तु होताहै	७	ब् चीज़् मेवाशद्	७	कौं तुम जावोगे	२१	चरा ख्वाही रफ़्त	२१
आप कभ आयो	८	शुमा कय् आमदी	८	जी वह फकड़ेगा	२२	फर्मोः वो खाहद् गिरिफ़्त	२२
जी कल्	९	खुदावंद् दीरोज़्	९	अभ तुम उठो	२३	अक्नु तु बखेज़्	२३
नाम तुमारा क्याहै	१०	नामि शुमा चीस्त	१०	जी आप सलो	२४	फर्मोः शुमा बिश्नवेद्	२४
जी फलानो है	११	खुदावंद् फिलान् अस्त	११	हमने सवेर भना पकाया	२५	मन् बामदाद् नाम पुख़्तम्	२५
तुम क्या कामकरता हों	१२	तु चिःकार् मेकुनी	१२	क्या तुमने पकाया	२६	तु पुख़्ती	२६
जी हम् वपारी हो	१३	फर्मोद् मन् सौदागरम्	१३	जी हो	२७	फर्मोद् वले	२७

हिंदी	फारसी	हिंदी	फारसी
पहिले आप कहो कि २८	अव्वल् तु बिगो कि २८	शाहर् इस् जगासे कितना	शाहर् अजींजा चंद हर् अ
काम वपारीकी किनो वस्तवों	कारि सौदागर् अज् कुदाम ची	हर् है ४०	स्त ४०
से होजाती है २९	ज़्हा मेशवद् २९	आप वपारी हो ४१	शुमा सौदागर् हस्ती ४१
जो काम व्यापारकी वलसे बु	फर्गाः कारि सौदागरी अज् त	मेरे साथ सौदा करो ४२	बामन् सौदा बिकुन् ४२
ही अपणी के होताहै ३०	वानाई गायि हेश मेशवद् ३०	मैं नौकरको वडीकता हो ४३	मन् नौकरा मुंतजिरम् ४३
अंदर् हटी तुमारीके क्याक्या	दर् दुकानि तु चिचि फरोख्त		
वेचना होताहै ३१	नोअस्त ३१		
जो सभ ३२	फर्गाः हम्मः अस्त ३२		
पर् यह् देश मेरा नहीहै ३३	अमा ई शहरि मन् नेस्त् ३३		
उसवास्ते इसवेलो नहीदिया ३४	वरायिआं ईहंगाम् नदाद् ३४		
तुमारा कुछ राज़ी है ३५	पिसरन् खुशअस्त ३५		
जो राजी है ३६	खुदावंद् खुश अस्त ३६		
नाम इस बाजार्का काहै ३७	नामि ईबाज़ार् चीस्त ३७		
तुमको कोई बाग है ३८	तुमारा गुलिस्ताने हस्त ३८		
जो रखाहो मैं ३९	फर्गाह् दारम् ३९		

हिंदी		पश्तो	
तुम् कौन हो	१	तु चूकयी	१
जी हम घरवाला हो	२	खुदावंद् ज़ कोर्वालयम्	२
तुम कहांका है	३	तदकूज़्ञा ३दर	३
तुमारे देशका नाम क्या है	४	ऽस्ता खहतं नूम् च दर	४
जी हमारे शहरको कश्मीर नाम है	५	खुदावंद् ज़मज़् खहतं कश्मीर् नूम्दर	५
तुमारे शहरमें काका वस्त होता है	६	ऽस्ता पखहर्ति: चुचु शय दर	६
जो हमारे दशमें चंगे वस्तवो होता है	७	खुदावंद् ज़मज़् खहने खशा शन दर	७
तुम कभ ग्रायो	८	तासि कल्त रागले	८
जी कल्ल्	९	खुदावंद् क पझून	९
तुमारा नाम क्या है	१०	ऽस्ता नूम् च दर	१०
जी फलानी	११	खुदावंद् फलानी दर	११
तुम क्या काम करता हो	१२	तु चु कार् क वे	१२
जी हम वपारी हो	१३	खुदावंद् ज़ सौदागर् यम्	१३
तुमको काका सोदा है	१४	तात्न चुचु खर्ड्स्रुदी	१४

हिंदी		पश्तो	
हमारे वास्ते का ल्याया	१५	ज़मा दपार्दि चु रावड	१५
जी तुमारे वास्ते चंगा घोड़ा ल्याया हमने	१६	खुदावंद् तादपार् खग्रास्त गा मि वड	१६
ग्रभ घोडियों के वास्ते घास ग्रौर जव तुम देवो	१७	हाज़र् ग्रस्तन् दपार वाश: वड ऊँग्रा: नवर्के	१७
हां हमने दिया	१८	हो वर्म्यकड	१८
ग्रौर भी तुम लेजावो	१९	वनोर् योड़ा	१९
जी भल्के हम जावेंगा	२०	खुदावंद् सवा तज़म्	२०
कौं तुम जावोगे	२१	वलि डब त्नर	२१
जी वह फकडेगा	२२	खुदावंद् वेय् निसि	२२
ग्रब तुम उठो	२३	हाजिर् न पाचु	२३
जी ग्रापसमणो	२४	खुदावंद् न ग्रार्व	२४
हमने सवेर भना पकाया	२५	मा सहर खाड पुख वर्ड	२५
क्या तुमने पकाया	२६	ता न पुखकड	२६
जी हो	२७	खुदावंद हो	२७
तुम्पहिले कहो कि	२८	उवांडे न वाया	२८

९

हिंदी	पस्तो	हिंदी	पस्तो
काम वपारीकी किनों चीजों से होजाती है २९	कारि सौदागर् पऊम् शायत् इस्नदर २९	तुम वपारी हो ४१	[illegible] न सौदागर् ये ४१
जी काम व्यापारकी अपणी बुद्धि के वलसे होजाती है ३०	खुदावंद् कारि सौदागरी पउख पुल अक्ल अगाम्नल् इस्नदर ३०	मेरेसाथ सौदा करो ४२	ल्मासर् सौदा उक ४२
तुमारे हटी अंदर क्याका वेचना होता है ३१	स्न पडकान् तिः ख़ूख़ू खर्चेजू दर ३१	मैं नौकरकों वडीकताहों ४३	नु मंयीत स्लायंम् ४३
जी सभ ३२	खुदावंद् ३२		
जीयह अपणा देशनही है ३३	खुदावंद्द अवउलूखहर नस्न ३३		
उसवास्ते इसवेले नहीदिया ३४	हागदपार् देमालि नवर्कड ३४		
तुमारा उत्र राजी है ३५	हलक ऱ्यय् खुशल्द ३५		
जी राजी है ३६	खुदावंद् खुशाले ३६		
इस वाजारका नाम क्या है ३७	दे वाज़ार् ओडर च दर ३७		
तुमको वाग है ३८	तऊम् वाग् लरे ३८		
जी हमको है ३९	खुदावंद् लरम् ३९		
शाहर् इस जगासे कितना दूर है ४०	खहर् दिआयन् चोमरल दिदर ४०		

हिंदी		काश्मीरी		हिंदी		काश्मीरी	
तुम कौन हो	१	च्ह् कस् छुक	१	मेरेवास्ते क्या तुमने ल्याया	१५	म्यह् कित् क्याः अनुथ्	१५
हम हों घरवाला	२	बह् हस छुस गर्वोल्	२	तुमारे वास्ते जो मैंने ल्याया		तहिकित् हसा अनम् म्यह्	
तुम कहांका हो	३	च्ह् कम्युक् छुक	३	चंगा घोडा	१६	जान गुराः	१६
तुमारे देशका नाम क्या है	४	तुहंदि दीशुक् नाव् क्या छुह्	४	अब देवो तुम् घोडियों के वास्ते		वन्न् दित ह्य गुरिन् कित गास	
हमारे देशका नाम है कश्मीर्	५	सानि दीशुक् नाव् हस छुह् कशीर		काह् और जव्	१७	त उश्क	१७
तुमारे देशमें क्याक्या वस्तवां हो		तुहंदिस् दीशस् अंदर् क्याःक्याः		हांजी मैंने दिया	१८	आहन्सा म्यह् दितम्	१८
ते है	६	वस्त् आसान् छिह्	६	औरभी लेवो तुम्	१९	वियति निह्व्ह्	१९
हमारे देशमें जो होते है चंगचं		सानिस् दीशस् अंदर हस छिह्		मैंजी जावेंगा भल्के	२०	बह् हसा गछ् पगाह्	२०
गे वस्तवां	७	आसान् जानजान् वस्त	७	तुम कौं जावोगे	२१	ह्य काज़ि गछिव	२१
आप कब आयो	८	तहि कर् आव	८	वहजी फकडे गा	२२	सह् हसा रटम्	२२
कल् जी	९	राथ् हसः	९	अब तुम उठो	२३	वन्न् ह्य वथ्	२३
तुमारा नाम क्या है	१०	त्वोन् नाव् क्या स्वः छुह्	१०	जी आप सुणो	२४	हस् तहि बूज़िव्	२४
फलानी जी	११	फलानो हस्सः	११	हमने जो पकाया भत्ता सबेर्	२५	म्यह् हस रन्डुन म्यह् फुलि	२५
तुम क्याः हों काम करना	१२	ह्य क्या छुव् कोमु करान्	१२	क्या तुमने पकाया	२६	क्याह् च़ह् रन्नुथ	२६
हम जी हां वपारी	१३	बह् हसः छुह् वापारि्	१३	जी हां	२७	आहन्स	२७
तुमको क्याक्या सौदा है	१४	च्यह् क्याःक्याः सौदा छुय्	१४	पहिले कहो तुम कि	२८	गवडन् वनितव् तहि ज़ि	२८

हिंदी	काश्मीरी	हिंदी	काश्मीरी
वपारीकी काम किनो वस्लवों से होजाती है २९	वापारि संज़ कौम कमौ वस्लौ स्तः तिन् सपज़ान् छ्यह २९	मेरे साथ करोजी सौदा ४२	म्य सतिन् करस् सौदा ४२
जी व्यापारकी काम होनीहै अ पणी बुद्धि के वल से ३०	हस वापार्च् कोम् छ्यह संपनान् पनति गाटकि वल् स्तः तिन् ३०	हमहां ठहलवाले को वडीक ना ४३	बह छुस नोकरस प्रारान् ४३
तुमारी हटी में क्याक्या होताहै वेचना ३१	वानिस् वानस् अंदर क्याः क्याः छुह प्रासान् क्रुन् ३१		
जी सभ ३२	साहरुय् हसः ३२		
जो यह है नही अपणा देश ३३	हस इह् छुमन पनुन् दीश ३३		
उसवास्ते इसवेले नहीदिया ३४	तवय् ब्रुनकानस दितुन ३४		
तुमारा पुत्र है राजी ३५	च्योन् नचुव् छा वार ३५		
जी राजी है ३६	आहन्सा वार् छुह ३६		
इस बाजार् का नाम क्या है ३७	इमि बाज़रुक नाव् क्याः छुह् ३७		
तुमकोई है बाग ३८	च्यह छ्याम कांह पोषवार् ३८		
हांजीहै हमको ३९	आहन्स छ्युम् हसा ३९		
शहर् कितना है दूर यहांसे ४०	शाहर क्रात छुह दूर इतिपाठ ४०		
तुम् है वापारी ४१	च्याह छुखस् वापारि ४१		

हिंदी		लामी	
तम कौन् हो	१	खोत् म्ह यिन्	१
जी हम घरवाला हां	२	ङ्गू ङा खङ्.पापा यिन्	२
तम कहांका हों	३	खोत् काङ्.पा यिन्	३
तमारे देशका का नाम है	४	खोरी युली मिंग् चियिन्	४
जी हमारे देशका नाम कश्मीर है	५	ङ्गड़ युली मिंग् चिचि योत्	५
तमारे देश में वस्त क्या क्या होते है	६	खिजी युल्न वालाक चिचि योत्	६
जी हमारे देशमें चंगे चंगे वस्त होते हैं	७	ङ्गू ङायी युल्न गपाला गपाला वालाक् योत्	७
आप कभ आयो	८	नंरग् नःम् ङोंस्	८
जी कल्	९	ङ्गू दंग्	९
तमारा नाम क्या है	१०	खोरी मिंग् चि यिन्	१०
जी फलानी है	११	ङ्गू फलोनी यिन्	११
तम क्या काम करता हो	१२	खोत् चि लस् चुवायोत्	१२
जी हम वपारी हों	१३	ङ्गू ङा छोङ्.पा यिन्	१३
तमको सौदा क्या क्या है	१४	खोत् ला छुंग् चिचि योत्	१४
हमारे वास्ते क्या लाया	१५	ङ.ई फिला चि खौंस्	१५

हिंदी		लामी	
तमारे वास्ते चोगा चंगा हम ने लाया	१६	तरे फिला ना गपाला ङ.ये खौंन्	१६
अभ चोडियों के वास्ते काह और जव देवो	१७	पक्ता ताङ्न् फिला चाह यङ्. स्वाह् धंग्	१७
हां हमने दिया	१८	हो ङ.यि पीङ्.	१८
और भी तम लेजावो	१९	यङ्. जिकि खिङ्	१९
जी हम भल्के जावेंगा	२०	ङ्गू ङा योरे छि रन्	२०
तम कौं जावोगे	२१	खोत् चिये छिन्	२१
जी वह फकडेगा	२२	ङ्गू खो ज़मिन्	२२
अभ तम उठो	२३	खोत् पक्ता लौंग्	२३
जी आपसणे	२४	ङ्गू तक्ता ज्ञोन्	२४
हमने सवेर भता पकाया	२५	ङ.ये अमोनी ङ.यी चयिन्	२५
तमने पकाया	२६	खोन् वी चयिन्	२६
जी हां	२७	ङ्गू हां	२७
पहिले तम कहो कि	२८	ङनले खोरे ज़िर्	२८

हिंदी		लामी		हिंदी		लामी	
वपारीकी काम किनों वीजों मे		छुंङ्.पे लेस वि वालाक योङ्		तम वपारी हो	४१	खोत् छुंङ्.पा इना	४१
होजाती है	२९	चित्	२९	मेरे साथ सौदा करो	४२	उगयङ्. जम्मुत् छुंङ्. चुस	४२
जी वपारकी काम ग्रपणी वुद्धि		न् छुंङ्.वी लेस रंयी लोटस्		में नौकरको वशीकता हों	४३	ङ.यी जफ्शीला गूकंने योत्	
के वलसे होती है	३०	तो पसी योङ्.ङक	३०				४३
तमारी हट्टी में क्याक्या वेचना		खोरी छुंङ्. खङ्.ना वीचो					
होता है	३१	चुंगवीयोत्	३१				
जी सभ	३२	न् छेम्पा योत्	३२				
जी यह मेरा देश नही है	३३	न् पह ङ.यी युल मन्	३३				
उस वास्ते उसवेले नहीदिया	३४	तरे फिला यक्तम् मतो	३४				
तमारा पुत्र राजी है	३५	खोरे ङकु खम् खम् जङ्.पो					
राजी है जी	३६	योत् न् ३६ योथा	३५				
इसवाजारका नाम क्या है	३७	ईह छुंगसा मिङ्.वि इन्	३७				
तम को वाग है	३८	खोनशा छस् योथा	३८				
है जी	३९	योत् जी	३९				
शाहर यहांसे कितना हूर		ग्पाल्वा रनी वाम्बी रिंङ्मो					
है	४०	योत्	४०				

हिंदी		वलती	
तुम कौन हो	१	ताङ्. खह रन्	१
जी हम घरवाला हां	२	नू ङा नङि. अशिपा रेन्	२
तुम कहांका हो	३	ताङ्. गार्प रन्	३
तुमारे देशका नाम क्या है	४	खिरि शहलो मिंग्यो चि रन्	४
जी हमारे देशका नाम कपलीर है	५	नू ङि. शाहरि मिंग्यो खचुल् रेन्	५
तुमारे दशमें क्याक्या वस्तु होता है	६	खिरि शाहरिंगनू चिचि रिंग्नू योत	६
जी हमारे दशमें चंगेचंगे वस्तु होतें है	७	नू ङाइ शाहर मिंगयो लिस्लो लि स्रो रिग्वन् योत्	७
आप कभ आयो	८	तिरिङ्. नम् ऊँस	८
जी कल्	९	नू गुन्दे	९
तुमारा नाम क्या है	१०	खिरि मिंग्पो चि यिन्	१०
जी फलानो है	११	नू दो यिन्	११
तुम क्या काम करता हो	१२	ताङे. चि लस् वेत्	१२
जी हम वपारी हां	१३	नू ङा कोंछ्पा यिन्	१३
तुमको क्याक्या सौदा है	१४	तम्मो चिचि चोङ्. वस योत्	१४
हमारे वास्ते क्या लाया	१५	ङीफिला चि खोंस	१५
तुमारे वास्ते चंगा घोडा हमने लाया	१६	ताफिला लिझो हता ङाया खोंस	१६
अब तुम घोडियों के वास्ते काह और नवु देवो	१७	ङमि तां हता हन् फिला हचो हयंङ्. नस मेन्	१७
जी हमने दिया	१८	रन् ङा म्पन्स	१८
और भी लेजावो	१९	वयंङ्. खिर्	१९
जी भल्के हम जावेंगा	२०	नू हस्के ङा स्वङ्. योत्	२०
कौं तुम जावोगे	२१	चाताङ्. खङ्.क	२१
जी वह फकडेगा	२२	नू खह तत्तुक	२२
अभ तुम उठो	२३	ङेस ताङ्. लङ्.स	२३
जी आप सर्णे	२४	नू तिरिङ्. स्त्रा खोस	२४
हमने भता सवेर पकाया	२५	ङा ज़विस गुक्या छुसित्	२५
क्या तुमने पकाया	२६	चि ताङ्. चोस	२६
जीहां	२७	नू हौं	२७
पहिले तुम कहो कि	२८	गुके ताङ्. ज़िर्	२८

१

कुल ६७ पत्र

हिंदी		वलती	
वपारीकी काम किड्डों वक्तवो		छाड़.पालालस चिरिंग्चन्	
से होजाती है	२९	शिदोन योत्	२९
जी वपारकी काम ग्रपणी वु		न्न् छोंग्ला लस ङ.ति खुका	
हिके वलसे होजाती है	३०	ला खेदि शिदान् योत्	३०
तमारी हट्टी में क्या क्या वेचना		खिरि ङकानिंग् न्न् चिचि चें	
होता है	३१	चस योत्	३१
जी सभ	३२	न्न् चुक् योत्	३२
जी यह मेरा देश नहीं है	३३	न्न् य ङी शहर् मेत्	३३
उसवास्ते इसवेले नहीदिया	३४	हो फरी ङसे मामिन्स	३४
तमारा पुत्र राजी है	३५	खिरिहू करालिपुदा	३५
जी राजी है	३६	न्न् कराल विस् योत्	३६
इस बाजार्का नाम क्या है	३७	दि बाजारिह् मि ख्यो चिह्योत्	३७
तमको बाग है	३८	न्नाङ्-ला छुर् योदा	३८
जी है	३९	न्न् योत्	३९
शहर् यहांसे कितना दुर है	४०	शहर् दिवना वाख्रि थक्रिङ्.योत्	४०
तम वपारी हो	४१	नाङ्.छोख्याकसल इना	४१

हिंदी		वलती	
मेरे साथ सौदा करो	४२	ङ.नाङ्गिसे छाड्.ख्योस्	४२
मैं नोकर को वडीकता है	४३	ङास नोकर् ला ददि योत्	४३

༦༤
༢༤
༥

༩༣